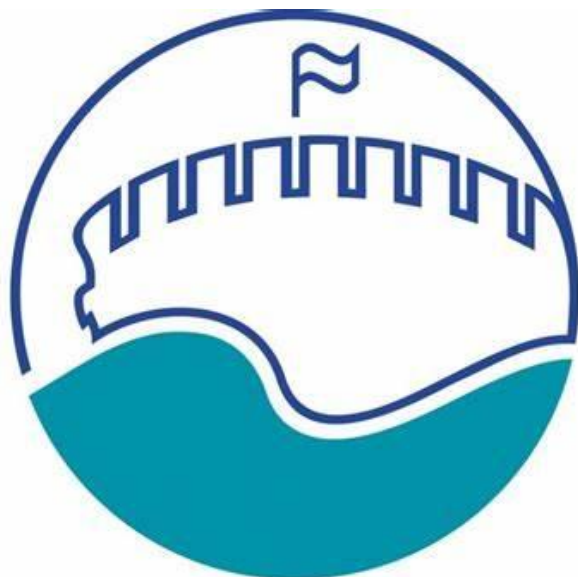

PROJEKT

Kazimierza Wielka

bogata z natury

**Gminny Program Rewitalizacji Gminy Kazimierza
Wielka do 2030r.**

Czerwiec 2024r.

Spis treści

Wprowadzenie	3
1. Zasady prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji	5
1.1 Logika prac nad programem.....	5
1.2. Ocena dotychczasowych efektów procesu rewitalizacji	8
1.3. Opis procesu zaangażowania partnerów i interesariuszy	12
1.3.1. Zaangażowanie na etapie prac nad programem	12
1.3.2. Zaangażowanie w trakcie realizacji programu	13
2. Powiązania GPR z dokumentami strategicznymi gminy	13
2.1. Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka	14
2.2 Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027.....	15
2.3 Dokumenty z obszaru polityki przestrzennej	15
2.4 Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kazimierza Wielka na lata 2021- 2030	17
2.5 Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023 - 2025 w Gminie Kazimierza Wielka	17
2.6. Programy współpracy z organizacjami pozarządowymi.....	17
2.7 Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Kazimierza Wielka w latach 2023 – 2027.....	18
3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	20
3.1. Ogólna charakterystyka obszaru rewitalizacji	20
3.2. Diagnoza zjawisk społecznych	20
3.3. Diagnoza zjawisk gospodarczych.....	22
3.4 Diagnoza zjawisk środowiskowych.....	26
3.5. Diagnoza zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych	30
3.8. Synteza diagnozy obszaru rewitalizacji wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych	32
4. Opis wizji stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu działań w zakresie rewitalizacji	36
5. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk	37
6. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	39
6.1. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne.....	39
6.2. Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	58
7. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	64
8. Szacunkowe ramy finansowe programu	65
8.1. Ramy finansowe realizacji programu	65
8.2. Potencjalne źródła finansowania programu	66
9. Struktura zarządzania programem	70
9.1. Opis struktury zarządzania realizacją GPR.....	70
9.2. Współpraca ze stroną społeczną i otoczeniem gospodarczym	72
9.3. Koszty zarządzania.....	73
9.4. Ramowy harmonogram realizacji GPR	75
10. System monitorowania i oceny Programu	77
10.1. Monitorowanie postępów realizacji programu.....	77
10.2. Ocena aktualności i stopnia realizacji programu.....	79
11. Zmiany związane z wdrażaniem Programu	81
11.1. Zmiany w uchwałach dotyczących polityki mieszkaniowej gminy	81
11.2. Zmiany dotyczące planowania i zagospodarowania przestrzennego	81
11.3. Specjalna Strefa Rewitalizacji	81
Spis tabel	82
Spis map	82

Wprowadzenie

„Gminny Program Rewitalizacji Gminy Kazimierza Wielka do 2030r.” (dalej: GPR) jest dokumentem opracowanym w oparciu o przepisy ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji¹.

W art. 2 ust. 1 *ustawy o rewitalizacji*, rewitalizację zdefiniowano jako proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji. Proces rewitalizacji ma w pierwszej kolejności charakter społeczny, a jego celem jest poprawa jakości życia i aktywna pomoc w rozwiązaniu problemów mieszkańców, żyjących w tych częściach miasta i gminy Kazimierza Wielka, które z różnych powodów znajdują się w trudnym położeniu. Jak wynika z ustawy o rewitalizacji i inaczej niż w przypadku innych dokumentów strategicznych obowiązujących w Gminie Kazimierza Wielka, postanowienia GPR koncentrują się na wybranych fragmentach miasta i gminy (obszarze rewitalizacji), co ma na celu maksymalnie efektywne wykorzystanie zasobów i środków finansowych gminnych instytucji i ich partnerów.

Gminny Program Rewitalizacji to kierunkowy i ramowy dokument, który ma na celu integrować realizację przedsięwzięć o charakterze społecznym, gospodarczym, środowiskowym, funkcjonalno-przestrzennym oraz technicznym. Jego sporządzenie poprzedziło opracowanie szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji, uwzględniającej analizę jego problemów, potrzeb i potencjałów

rozwojowych.

W celach Programu uwzględniono podejście zintegrowane, a w dokumencie zdefiniowano również listę przedsięwzięć rewitalizacyjnych (projektów) oraz wskazano również sposób zarządzania procesem rewitalizacji.

Podczas prac nad dokumentem szczególny nacisk położono na możliwie szerokie zaangażowanie interesariuszy procesu rewitalizacji. Opierając się na przepisach ustawy o rewitalizacji, należy uznać, że rewitalizacja jest procesem realizowanym na rzecz mieszkańców obszaru rewitalizacji i wspólnie z całą społecznością miasta/gminy. Interesariuszami rewitalizacji są zatem wszystkie osoby i podmioty zainteresowane włączeniem w projektowanie i realizację zadań na obszarze rewitalizacji. Na każdym etapie prac nad GPR uwzględniono potrzebę zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji.

Opinie i propozycje zgłaszane przez interesariuszy procesu rewitalizacji na każdym etapie prac nad GPR były zestawiane z obiektywnymi miernikami sytuacji społeczno-gospodarczej na obszarze rewitalizacji. Połączenie ilościowych i jakościowych metod pozyskiwania i analizy danych daje gwarancję tego, że interwencja w obszarze rewitalizacji będzie prowadzona na właściwym obszarze i przy pomocy narzędzi adekwatnych do zidentyfikowanych potrzeb, wyzwań, barier, deficytów i potencjałów. W latach poprzedzających opracowanie GPR wdrażano „Program Rewitalizacji dla Gminy Kazimierza Wielka na lata 2017 - 2023” (LPR) przyjęty uchwałą nr LII/371/2017 Rady Miejskiej Kazimierza Wielkiej z dn. 8 sierpnia 2017r. (z późn. zm.) w sprawie przyjęcia "Programu Rewitalizacji dla Gminy Kazimierza Wielka na lata 2017-2023", a jednocześnie realizowano liczne działania wpisujące się w założenia ustawy o rewitalizacji. Były to między innymi działania ukierunkowane na:

¹ Tj. Dz. U. z 2021r. poz. 485, z 2023r. poz. 28, 1688.

- aktywizację i integrację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- aktywizację seniorów,
- poprawę infrastruktury społecznej,
- modernizacja i zagospodarowanie przestrzeni publicznych,

W ramach projektu „W kierunku uzdrowiska- rewitalizacja miasta Kazimierza Wielka” stanowiącego I etap rewitalizacji zrealizowano między innymi:

- modernizację placu targowego,
- rewitalizacja Rynku Miejskiego,
- modernizację budynku SP nr 1 w Kazimierzy Wielkiej i boiska,
- zagospodarowanie terenu wokół zbiorników wodnych,
- utworzenie Centrum Aktywności Obywatelskiej,
- modernizacja budynku przy ul. Łabędź 10.

W toku realizacji w/w przedsięwzięć przedstawiciele Gminy Kazimierza Wielka, miejskich instytucji i ich partnerzy nabyli doświadczenia, które są wartościowym zasobem w toku prac nad GPR i które zostaną wykorzystane we wdrażaniu założeń Programu. Na proces rewitalizacji w kontekście społecznym w Kazimierzy Wielkiej należy też patrzeć przez pryzmat wyzwań rozwojowych, przed jakimi staje całe miasto. Są nimi, przede wszystkim, wykorzystanie szans oraz znalezienie odpowiedzi na zagrożenia, wynikające z np. depopulacji gminy, wzrostu liczby osób w wieku senioralnym, spadku liczby dzieci w wieku przedszkolnym oraz szkolnym. *Gminny Program Rewitalizacji Gminy Kazimierza Wielka do 2030r.* stwarza ramy do tego, aby poprzez realizację kompleksowych i komplementarnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych uwzględniających aktualne trendy i wytyczne w zakresie realizacji miejskich polityk publicznych podejmować ambitne działania na każdym z podobszarów rewitalizacji, które będą korzystnie oddziaływały na wszystkich mieszkańców miasta i gminy Kazimierza Wielka.

1. Zasady prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji

1.1 Logika prac nad programem

Podstawą do rozpoczęcia prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji była uchwała nr LXXXVI/647/2023 Rady Miejskiej w Kazimierzy Wielkiej z dn. 26 października 2023r w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kazimierza Wielka do 2030 r. Podjęcie tej uchwały było następstwem opracowania diagnozy, dotyczącej wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Kazimierza Wielka, w oparciu o którą w dniu 27 września 2023r. podjęto Uchwałę nr LXXXIII/630/2023 Rady Miejskiej w Kazimierzy Wielkiej w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Kazimierza Wielka.

W oparciu o przepisy *ustawy o rewitalizacji* należy uznać, że obszarem rewitalizacji jest obszar znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, takich jak ubóstwo, bezrobocie, czy też liczba osób ze szczególnymi potrzebami. Dodatkowo, na obszarze rewitalizacji występują deficyty w sferach gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Jest to także obszar o istotnym znaczeniu dla rozwoju lokalnego zajmujący nie więcej niż 20% powierzchni gminy, a także zamieszkiwany przez nie więcej niż 30% mieszkańców gminy. Diagnozę, pozwalającą na wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Gminie Kazimierza Wielka przeprowadzono w oparciu o obiektywne i policzalne wskaźniki, umożliwiające analizę negatywnych zjawisk na terenie miasta i gminy. Analizy wskaźnikowe pozwoliły na wyznaczenie obszaru rewitalizacji, który obejmuje 26,17% mieszkańców Gminy Kazimierza Wielka i zajmuje powierzchnię 2,91 km² co stanowi 2,07% powierzchni gminy. Obszar rewitalizacji obejmuje 26 ulic na terenie miasta (zgodnie z poniższymi tabelami oraz mapą):

Tabela 1 Liczba mieszkańców objętych rewitalizacją

Wyszczególnienie	Stan na: 31.12.2022r.
Gmina ogółem	15142
Liczba mieszkańców ulic objętych rewitalizacją	3963
% mieszkańców gminy objętych rewitalizacją	26,17%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej

Tabela 2 Ulice Miasta Kazimierza Wielka objęte rewitalizacją

Ulica	Liczba mieszkańców
1 Maja	61
Armii Krajowej	33
Jana Pawła II	13
Koszycka	80
ks. Stanisława Sikorskiego	159
Mikołaja Reja	41
Nowa Wieś	94
Przemysłowa	48
Słoneczna	26
Władysława Broniewskiego	165

Bartosza Głowackiego	153
Krakowska	164
Okreżna	13
Tadeusza Kościuszki	16
Zielona	24
Budzyńska	144
Henryka Sienkiewicza	174
Kolejowa	220
Partyzantów	1445
Wesoła	82
Łabędź	40
Aleja Parkowa	6
Konstytucji 3 Maja	244
Niecała	20
Rynek	0
Szkolna	498
RAZEM	3963

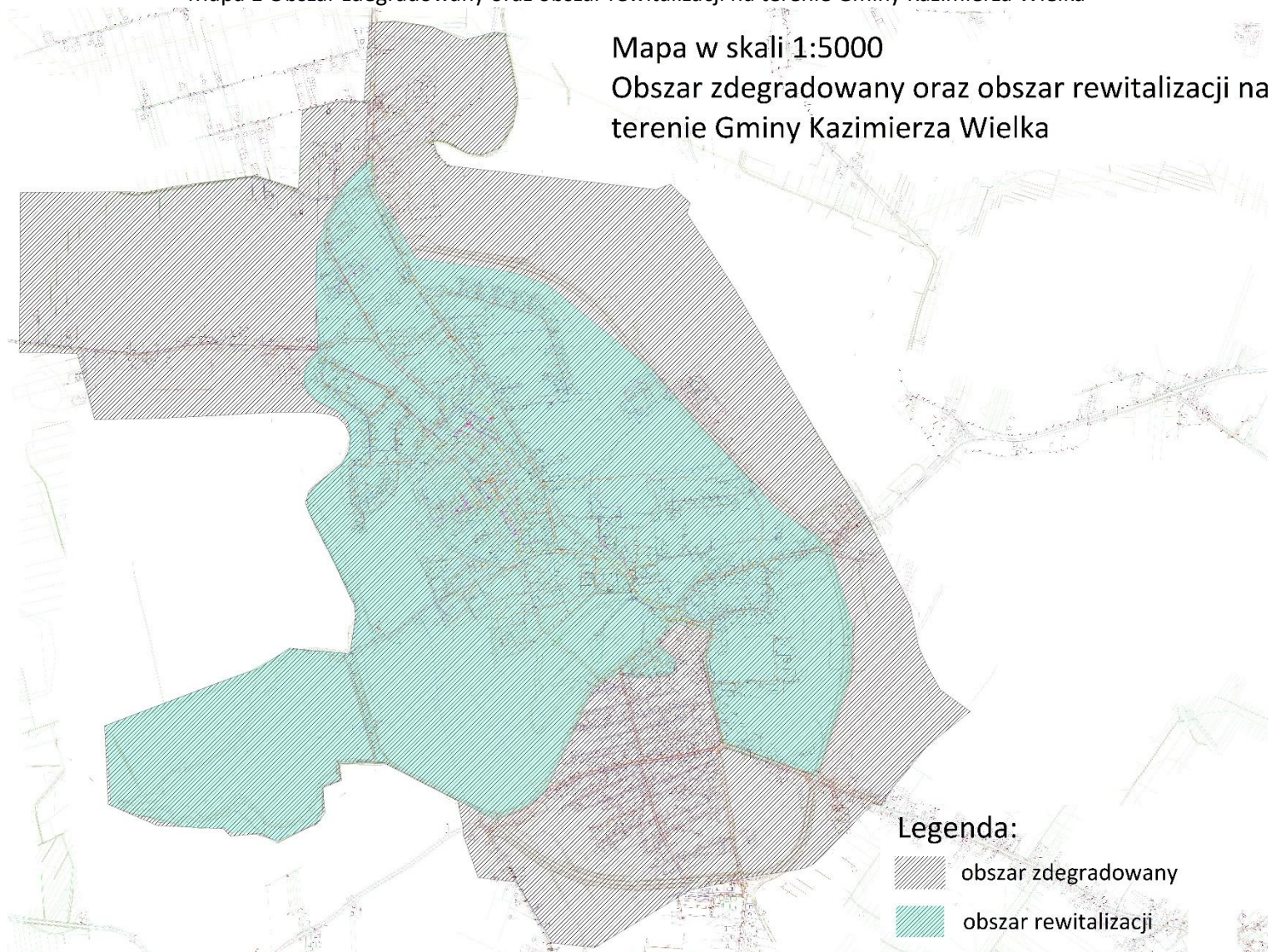
Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla Miasta i Gminy Kazimierza Wielka, s. 132

Dla wyznaczenia zasięgu obszaru rewitalizacji kierowano się następującymi przesłankami:

1. na obszarze tym zidentyfikowano wysokie natężenie negatywnych zjawisk w sferze społecznej (bezrobocie, przemoc, niekorzystna sytuacja demograficzna, duża liczba osób korzystających z pomocy MGOPS w Kazimierzy Wielkiej) oraz gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej,
2. obszary te jednocześnie mają istotne znaczenie dla rozwoju całej gminy,
3. wybór obszaru uzyskał całkowitą akceptację zarówno władz lokalnych jak i akceptację społeczną.

Wyznaczone, zgodnie ze wspomnianą powyżej procedurą, granice obszaru rewitalizacji gwarantują zachowanie ciągłości działań rewitalizacyjnych, prowadzonych wcześniej na terenie Miasta Kazimierza Wielka. W przyjętym w 2017 r. *Programie Rewitalizacji Gminy Kazimierza Wielka na lata 2017-2023* obszar rewitalizacji obejmował bowiem również ulice miasta (w tym częściowo objęte niniejszym programem).

Mapa 1 Obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizacji na terenie Gminy Kazimierza Wielka

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla Miasta i Gminy Kazimierza Wielka, s. 134

W toku prac nad GPR wykorzystano różnorodne metody i podejścia do gromadzenia i analizy informacji, które przełożyły się następnie na konkretne zapisy dokumentu. Obok ilościowych analiz wskaźnikowych przeprowadzono rozbudowane działania konsultacyjne, ukierunkowane na pozyskanie indywidualnych opinii mieszkańców miasta i gminy, przedstawicieli formalnych i nieformalnych grup mieszkańców, biznesu, a także licznych przedstawicieli Urzędu Miasta i Gminy i jego jednostek organizacyjnych oraz innych instytucji publicznych. Na początku prac nad GPR uznano, że kluczowe dla powodzenia całego procesu będzie zarówno odpowiednie przepracowanie doświadczeń związanych z realizacją dotychczasowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w Mieście Kazimierza Wielka jak i otwarcie tego procesu na nowe propozycje zgłaszane przez zainteresowanych interesariuszy. Programowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych powiązано ponadto z ustaleniami „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030” i innymi dokumentami planistycznymi obowiązującymi w gminie, a także na szczeblach: regionalnym, krajowym i unijnym. Przyjęto wreszcie, że osiągnięcie celów procesu rewitalizacji będzie możliwe tylko w przypadku zaplanowania i realizacji zestawu różnorodnych przedsięwzięć o charakterze społecznym i infrastrukturalnym.

1.2. Ocena dotychczasowych efektów procesu rewitalizacji

Na terenie Miasta Kazimierza Wielka zrealizowano w ostatnich latach liczne projekty, których założenia

i konkretne efekty w pełni wpisują się w założenia *ustawy o rewitalizacji* w zakresie partycypacyjnego podejścia do projektowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych, jak i promowania kompleksowych rozwiązań ukierunkowanych na poprawę jakości życia mieszkańców. W treści „Programu Rewitalizacji Gminy Kazimierza Wielka na lata 2017-2023” przewidziano do realizacji 20 podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz 7 pozostałych (tzw. uzupełniających) projektów, których realizacja miała dopełniać przedsięwzięcia podstawowe oraz przyczyniać się do skuteczniejszego osiągania celów rewitalizacji. Kluczowe przedsięwzięcia do powodzenia procesu rewitalizacji (określone w LPRze):

- aktywizacja społeczno-gospodarcza osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym mieszkających na obszarze rewitalizacji,
- zwiększenie potencjału gospodarczego miasta,
- podnoszenie efektywności kształcenia w placówkach oświatowych,
- rozszerzenie oferty kulturalnej na terenie Miasta i Gminy Kazimierza Wielka i powiatu kazimierskiego poprzez przebudowę i nadbudowa budynku Kazimierskiego Ośrodka Kultury oraz modernizację budynku magazynu cukrowego po byłej cukrowni „Łubna” z nadaniem nowych funkcji publicznych, związanych z utworzeniem „Muzeum I Rzeczypospolitej”, połączonego z centrum edukacyjno-szkoleniowym, noclegownią dla młodzieżowych grup turystycznych oraz z centrum aktywności obywatelskiej powiatu kazimierskiego,
- budowa ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie miasta Kazimierza Wielka,
- poprawa stanu technicznego budynków socjalnych i komunalnych na terenie Miasta Kazimierza Wielka.

Dobłą praktyką było prowadzenie przez Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej regularnego monitoringu z realizacji przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych w sposób, który

umożliwia prześledzenie postępów w ich realizacji. Przy projektowaniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych uwzględniono wytyczne wynikające z przepisów *ustawy o rewitalizacji* – traktującej rewitalizację jako proces ukierunkowany na rozwiązywanie problemów społecznych, przy równoczesnej realizacji projektów w innych sferach funkcjonowania miasta. Analiza informacji ze zrealizowanych w ramach LPR projektów jak i udział interesariuszy rewitalizacji w opracowania „Diagnozy” prowadzą do wniosku, że w ostatnich latach wdrażano działania wpisujące się w osiągnięcie celów wszystkich podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wynikających z treści LPR. Na uwagę zasługują w szczególności:

- rozbudowane działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości na terenie miasta;
- poprawa infrastruktury edukacyjnej,
- organizowanie wydarzeń ukierunkowanych na aktywizację społeczno-zawodową mieszkańców borykających się z problemami na rynku pracy; czy też
- tworzenie przez miejskie instytucje oferty czasu wolnego, jako narzędzia integracji oraz budowy relacji pomiędzy różnymi grupami mieszkańców z obszaru i spoza obszaru rewitalizacji.

W latach 2017-2023 Gmina Kazimierza Wielka realizowała projekt pn. „W kierunku uzdrowiska – rewitalizacja miasta Kazimierza Wielka” (wartość projektu 25 982 561,45 zł w tym dofinansowanie UE 10 868 963,62 zł) w ramach działania 6.5 „Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich” z *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020*. Projekt obejmował:

- rewitalizację budynku handlowo – usługowego w centrum miasta – projekt Partnera z sektora MŚP,
- rewitalizację Rynku Miejskiego w Kazimierzy Wielkiej,
- modernizację infrastruktury edukacyjnej - budynku szkoły podstawowej nr 1 w Kazimierzy Wielkiej, boiska,
- zagospodarowanie terenu wokół zbiorników wodnych,
- modernizację Placu Targowego,
- utworzenie Centrum Aktywności Obywatelskiej w budynku po byłym przedszkolu w Kazimierzy Wielkiej przy ul. Partyzantów 4,
- modernizację oświetlenia ulicznego na terenie Rynku Miejskiego, placu targowego oraz Szkoły Podstawowej Nr 1,
- rewitalizację (w tym termomodernizacją) budynku przy ul. Łabędź 10 – inwestycja wspólnoty mieszkaniowej.

Z kolei w ramach projektu „Poprawa jakości infrastruktury edukacyjnej na terenie Gminy Kazimierza Wielka – II etap” (wartość projektu 714 171,70 zł, w tym dofinansowanie 571 337,36 zł) RPO WŚ 2014-2020, Działanie 7.4 *Rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej*, zrealizowano modernizację Szkół Podstawowych w Kamieńczycach i Wielgusie poprzez ich docieplenie oraz doposażenie pracowni matematyczno-przyrodniczej w SP nr 1 w Kazimierzy Wielkiej, SP nr 3 w Kazimierzy Wielkiej oraz SP w Wielgusie i Kamieńczycach.

W ramach kolejnego projektu „Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Kazimierzy Wielkiej” (wartość ogółem 617 797,97 zł w tym dofinansowanie z UE 3 814 510,46 zł) z działania 3.3.

Poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym RPOWŚ 2014-2020 poddano termomodernizacji 4 budynki użyteczności publicznej tj. Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Kazimierski Ośrodek Kultury, Szkołę Podstawową nr 3, Przedszkole Samorządowe „Parkowe Skrzaty”. Zakres prac obejmuje m.in: docieplenie ścian i stropów, częściową wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, modernizację instalacji c.o., wymianę pieca na piec na pellet, wymianę orurowania, grzejników, montaż termostatów i instalacji automatyki pogodowej), modernizację instalacji ciepłej wody użytkowej (montaż pomp ciepła), montaż instalacji fotowoltaicznej do CWU i oświetlenia, wymiana oświetlenia wewnętrznego, przyłączenie 1 budynku do miejskiej sieci ciepłowniczej.

Projekt pt. „Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie gminy Kazimierza Wielka celem zwiększenia jego efektywności” (wartość całkowita: 3 998 780,00 zł w tym dofinansowanie 3 398 963,00 zł) w ramach działania 3.4. Strategia niskoemisyjna, wsparcie zrównoważonej multimodalnej mobilności przyczynił się do modernizacji oświetlenia ulicznego na terenie miasta i gminy.

Ponadto Gmina Kazimierza Wielka skorzystała ze środków „Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych” na następujące inwestycje na terenie miasta:

1. Przebudowa Stadionu Miejskiego w Kazimierzy Wielkiej. Wartość inwestycji: 5 500 000,00 zł, w tym środki krajowe 3 150 000,00 zł, wkład własny 2 350 000,00 zł.
2. Zagospodarowanie terenu przy Zbiorniku Retencyjnym na rzece Małoszówce oraz w Parku Miejskim w Kazimierzy Wielkiej. Wartość inwestycji: 6 210 654,37 zł, w tym środki krajowe 3 920 000,00 zł, wkład własny: 2 290 654,37 zł.

Inwestycje realizowane przez Powiat Kazimierski na terenie miasta:

1. Działanie 7.2 „Rozwój potencjału endogenicznego jako element strategii terytorialnej dla określonych obszarów” w ramach zadania realizowana będzie inwestycja: Rozbudowa istniejącej pływalni w Kazimierzy Wielkiej o całoroczny zewnętrzny odkryty basen termalny wraz z niezbędną infrastrukturą oraz parkingiem.
Wartość zadania: 6 405 954,43 zł, w tym dotacja UE 4 313 222,52 zł
2. Działanie 3.4 „Strategia niskoemisyjna, wsparcie zrównoważonej multimedialnej mobilności miejskiej” w ramach zadania realizowane będą inwestycje: Budowa rurociągu wód geotermalnych miejscowości Cudzynowice – Kazimierza Wielka, Wykonanie odwiertu chłonnego Cudzynowice GT-2 w miejscowości Kazimierza Wielka, Przebudowa istniejącej kotłowni znajdującej się w budynku – segmencie żywieniowym Domu Dziecka w Kazimierzy Wielkiej, Wykonanie przyłącza wody siarkowej.
Wartość zadania: 15 235 153,92 zł, w tym dotacja UE 9 862 369,70 zł

Kolejnym projektem komplementarnym była „Budowa ścieżki edukacyjno-przyrodniczej jako asfaltowej drogi pieszo-rowerowej o długości 37,9 km – Zadanie nr 1 Budowa ścieżki edukacyjno-przyrodniczej na terenie Gminy Kazimierza Wielka: Odcinek A: 0+000 do 23+941,37 + Odcinek B: 0+000 do 0+349,33”. Wartość zadania 5 821 537,32 zł, w tym dofinansowanie 4 722 628,92 zł.

Z kolei w ramach środków PROW 2014-2020 zrealizowano zadanie: „Budowa deptaka spacerowego w Kazimierzy Wielkiej”. Wartość zadania: 83 100,93 zł, w tym dotacja: 38 152,00 zł

W ostatnich latach w wdrożono także przedsięwzięcie dofinansowane z Programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „Maluch +” moduł 1a pn. „Przebudowa i rozbudowa Publicznego

Przedszkola Samorządowego w Kazimierzy Wielkiej o żłobek”. Wartość inwestycji: 1 919 321,38 zł, budżet państwa 1 384 197,00 zł (Maluch +).

W/w działania to tylko przykłady przedsięwzięć podejmowanych w Mieście Kazimierza Wielka w okresie obowiązywania LPR, które wpisują się w pomysł ożywiania miasta w celu jego uatrakcyjnienia dla mieszkańców i osób przyjezdnych (w szczególności działania związane z rozwojem infrastruktury uzdrowskiej i około uzdrowskiej). Jest to trafne założenie, które będzie kontynuowane

w kolejnych latach i które odpowiada na realne potrzeby społeczne i środowiskowe.

Rewitalizacja jest procesem ciągłym, do którego skuteczności jest konieczna równoległa realizacja przedsięwzięć w różnych opisywanych wcześniej sferach. Powodzenie procesu rewitalizacji jest uzależnione również od umiejętnego łączenia różnych źródeł finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych. W Mieście Kazimierza Wielka w okresie wdrażania LPR korzystano z zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji i innych przedsięwzięć – zarówno krajowych, jak i unijnych. Gmina Kazimierza Wielka podejmowała także własne inicjatywy finansowane z budżetu miasta, które wprost wpisywały się w cele LPR. Jako zewnętrzne źródła finansowania można wskazać np. Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020, w tym na realizowany w jego ramach projekt rewitalizacyjny, Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, środki Ministerstwa Sportu i Turystyki oraz środki Banku Gospodarstwa Krajowego.

Dobrym przykładem przedsięwzięcia wpisującego się w cel LPR – związanego z rozwojem wysokiej jakości usług społecznych, rekreacyjnych i kulturalnych na obszarze rewitalizacji – jest modernizacja budynku utworzenie Centrum Aktywności Obywatelskiej w budynku po byłym przedszkolu w Kazimierzy Wielkiej przy ul. Partyzantów 4.

Wyzwaniem w toku wdrażania LPR było aktywne włączanie partnerów z sektora biznesu oraz organizacji pozarządowych w proces rewitalizacji, jak również skoordynowanie przedsięwzięć LPR z licznymi projektami społecznymi i infrastrukturalnymi realizowanymi w ramach innych miejskich polityk.

Bazując na dotychczasowych doświadczeniach związanych z wdrażaniem działań ze sfery rewitalizacji, w ramach podsumowania należy uznać, że należy kontynuować dotychczasowe kierunki rozwoju miasta (poprawa infrastruktury technicznej, funkcjonalno-przestrzennej, społecznej oraz działań w obszarze środowiskowym i gospodarczym w tym rozwijanie uzdrowiska jako szansy na rozwój miasta).

1.3. Opis procesu zaangażowania partnerów i interesariuszy

1.3.1. Zaangażowanie na etapie prac nad programem

W całym procesie prac nad GPR i na poprzedzającym go etapie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji podejmowano różnego rodzaju aktywności w celu zapewnienia szerokiego udziału partnerów społeczno-gospodarczych oraz podmiotów reprezentujących środowiska pozarządowe, w tym podmiotów działających w obszarze społeczeństwa obywatelskiego, ochrony środowiska, włączenia społecznego, praw podstawowych, osób z niepełnosprawnościami czy równości płci i niedyskryminacji.

Transparentne informowanie o pracach nad wyznaczeniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz o pracach nad GPR

Współpraca z interesariuszami oraz włączanie społeczności Miasta i Gminy Kazimierza Wielka w prace dotyczące GPR wymagały wykorzystywania szeregu platform i środków komunikacji. Do najważniejszych z nich należą:

- strona internetowa Urzędu Miasta, wraz z dedykowaną rewitalizacji zakładką pn. „Rewitalizacja” utworzoną w Biuletynie Informacji Publicznej²
- miejski profil na portalu Facebook,
- kwartalnik Kazimierski (lokalna gazeta),
- plakaty informujące o procesie rewitalizacji rozmieszczane na terenie Miasta Kazimierza Wielka.

Liczne wydarzenia konsultacyjne w różnych formach adresowane do różnych grup mieszkańców i interesariuszy rewitalizacji

W ramach prac nad GPR i poprzedzających je działań związanych z wyznaczeniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zorganizowano liczne spotkania z interesariuszami. Wymienić należy przede wszystkim:

- w ramach prac nad wyznaczeniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji: dwa otwarte spotkania konsultacyjne z udziałem pracowników Urzędu Miasta w Kazimierzy Wielkiej odpowiedzialnych za inwestycje, w tym rewitalizację,
- w ramach prac nad GPR:
 - dwa wywiady grupowe z przedstawicielami Urzędu Miasta i Gminy Kazimierzy Wielkiej i jego jednostek organizacyjnych Urzędu (20 czerwca 2023 r., 18 sierpnia 2023r.),
 - wywiad grupowy z organizacjami pozarządowymi, prowadzącymi działania na terenie miasta Kazimierza Wielka,
 - wywiad grupowy z przedsiębiorcami prowadzącymi działalność gospodarczą na terenie miasta Kazimierza Wielka,
 - dwa spacerki badawcze po podobszarach rewitalizacji (20 września 2023r., 4 października 2023 r.),
 - warsztaty tematyczne w celu wypracowania kierunków działań i charakteru przedsięwzięć rewitalizacyjnych Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kazimierza Wielka do 2030r. 23-24 listopada 2023 r.),

² <https://kazimierzawielka.biuletyn.net/?bip=1&cid=1294>

- badanie ankietowe (2-30 listopada 2023r.) – forma papierowa i elektroniczna – na próbie ponad 80 osób,
- nabór przedsięwzięć rewitalizacyjnych (17.01.2024-16.02.2024).

Postulaty podnoszone przez interesariuszy procesu rewitalizacji przełożyły się na końcową treść GPR zarówno w części diagnostycznej jak i celów oraz kierunków działań, a także konkretnych przedsięwzięć. Dotyczyły one m.in.: potrzeb w zakresie realizacji kompleksowych przedsięwzięć wspierających integrację mieszkańców obszaru rewitalizacji; poprawy estetyki i stanu zagospodarowania przestrzeni publicznych; czy też modernizacji, poprawy dostępności i tworzenia nowej infrastruktury w celu stałego rozwijania oferty usług publicznych (kulturalnych, społecznych, sportowych itd.) na obszarze rewitalizacji.

1.3.2. Zaangażowanie w trakcie realizacji programu

Partycypacja społeczna stanowiąca punkt wyjścia dla opracowania programu rewitalizacji, będzie stałą zasadą i ciągłą praktyką również w trakcie wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji zgodnie z przyjętym systemem zarządzania obejmującym zasady współpracy z otoczeniem społecznym oraz gospodarczym. W trakcie wdrażania programu przewiduje się podtrzymanie szerokiego informowania o procesie rewitalizacji na terenie Miasta Kazimierza Wielka. W tym celu wykorzystywana będzie zwłaszcza utworzona podstrona dedykowana procesowi rewitalizacji oraz oficjalny profil Miasta Kazimierza Wielka na portalu Facebook. Informowanie o procesie rewitalizacji będzie miało na celu stworzenie optymalnych warunków dla realnego współdecydowania o realizacji GPR przez interesariuszy rewitalizacji.

Kluczową formą zaangażowania interesariuszy będzie Komitet Rewitalizacji stanowiący forum współpracy i dialogu interesariuszy z odpowiedzialnymi za koordynację tego procesu organami Gminy Kazimierza Wielka w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji. Komitet Rewitalizacji będzie zajmował stanowiska dotyczące kluczowych etapów procesu rewitalizacji. Należą do nich opiniowanie oceny aktualności i stopnia realizacji GPR oraz projektu programu lub jego zmiany.

Narzędziem angażowania interesariuszy rewitalizacji w ocenę efektów procesu rewitalizacji będzie również cykliczne badanie społeczne realizowane raz na trzy lata i połączone z oceną aktualności i stopnia realizacji GPR. Na szczególną uwagę w kontekście zaangażowania interesariuszy w trakcie realizacji GPR zasługują również podstawowe przedsięwzięcie rewitalizacyjne wpisujące się w kierunki działań pn. „4.1. Aktywny Zespół ds. rewitalizacji”, „4.2. Uczący się Zespół ds. rewitalizacji” i „4.3. Współpracujący i innowacyjny Zespół ds. rewitalizacji”. Ich zakres zakłada bowiem m.in. organizację cyklicznych wydarzeń (spacerów, spotkań itd.) z udziałem mieszkańców obszaru rewitalizacji, które pozwolą na stałą weryfikację postępu wdrażania GPR i adekwatności jego postanowień do potrzeb i barier, które występują na obszarze rewitalizacji.

2. Powiązania GPR z dokumentami strategicznymi gminy

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 2) *ustawy o rewitalizacji*, w GPR powinien znaleźć się opis powiązań tego dokumentu z dokumentami strategicznymi gminy, w tym ze strategią rozwoju gminy,

mpzp, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych. Ze względu na fakt, że rewitalizacja jest złożonym procesem, który oddziałuje na sposób realizacji innych polityk publicznych na terenie gminy i miasta, w tym miejscu warto przeanalizować także powiązania GPR z innymi gminnymi dokumentami strategicznymi.

2.1. Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do 2030r. została przyjęta uchwałą nr LXXVIII/589/2023 Rady Miejskiej w Kazimierzy Wielkiej z dnia 29 maja 2023r. W dokumencie tym wyznaczono obszary funkcjonalne, w tym Miasto Kazimierza Wielka. Gminny Program Rewitalizacji Gminy Kazimierza Wielka do 2030r. jest spójny ze Strategią na poziomie zidentyfikowanych w tym dokumencie domen rozwoju, a także przyporządkowanych im celów strategicznych, celów operacyjnych oraz kierunków działań. Interwencje zaplanowane w GPR będą realizowały m.in.:

- cel strategiczny pn.: „Uzdrowisko i turystyka” w ramach celu strategicznego GPR nr 2 „Zrównoważony rozwój funkcji uzdrowiskowej i turystycznej obszaru rewitalizacji”,
- cel strategiczny pn.: „Ochrona środowiska naturalnego i zasobów naturalnych” w ramach celu strategicznego GPR nr 3 *Atrakcyjne przestrzenie publiczne oraz infrastruktura odpowiadające potrzebom społeczności lokalnej*,
- cele strategiczne pn.: „Edukacja, kultura, ochrona zdrowia i bezpieczeństwo publiczne” oraz „Infrastruktura drogowa i techniczna” w ramach celów strategicznych GPR nr 1 „Zintegrowana, spójna i aktywna społeczność na obszarze rewitalizacji”.

W konsekwencji powyższego, cele GPR wpisują się także w realizację celów operacyjnych Strategii dotyczących, np. aktywizacji i angażowania społeczności lokalnych w życie/ funkcjonowanie i rozwój Miasta Kazimierza Wielka, a także stworzenia centralnej – spójnej i urządzonej – przestrzeni publicznej na terenie miasta. Na potrzeby zmian w odniesieniu do centrum miasta zwracali uwagę również interesariusze zaangażowani w prace nad GPR, dzięki czemu odpowiednie i szczegółowo opisane przedsięwzięcia znalazły się w treści GPR. W tym zakresie zatem, należy stwierdzić, że postanowienia GPR uszczegóławiają zapisy Strategii w zakresie projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz tworzą ramy operacyjne do realizacji kierunków interwencji wynikających z tego dokumentu.

Warto dodać, że niniejszy GPR odpowiada także wprost na cel operacyjny nr 10 wskazany w Strategii 1.2.2 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych.

Biorąc pod uwagę relacje pomiędzy treścią Strategii a postanowieniami GPR, pozytywnie należy ocenić fakt, że pierwszy z wymienionych dokumentów został przyjęty w roku 2023, tworząc szerokie ramy interwencji dla działań z zakresu rewitalizacji. GPR natomiast należy uznać jako dokument organizujący proces rewitalizacji, który przyczyni się do sprawniejszego i efektywnego osiągania celów Strategii na obszarze rewitalizacji. Biorąc pod uwagę hierarchię dokumentów strategicznych obowiązujących na terenie gminy należy uznać to za właściwe podejście, korzystnie wpływające na osiągnięcie spójności pomiędzy Strategią oraz GPR.

2.2 Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027

Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027. została przyjęta uchwałą nr Rady Miejskiej w Kazimierzy Wielkiej z dnia³ Gminny Program Rewitalizacji Gminy Kazimierza Wielka do 2030r. jest spójny ze Strategią na poziomie zidentyfikowanych w tym dokumencie celów, a także przyporządkowanych działań i zadań. Cele wymienione w Strategii, które są spójne z celami ujętymi w GPR to:

- wysoka jakość usług uzdrowiskowych,
- wzmocnienie aktywności mieszkańców,
- stworzenie atrakcyjnych warunków zamieszkania,
- wysoka jakość i dostępność usług publicznych.

Cele ujęte w GPR wpisują się w realizację celów szczegółowych Strategii.

2.3 Dokumenty z obszaru polityki przestrzennej

Do instrumentów wdrażania polityki przestrzennej w Gminie Kazimierza Wielka należą także:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Kazimierza Wielka, które zostało uchwalone przez Radę Miejską w Kazimierzy Wielkiej w dniu 28.01.2022 (uchwała Nr LIV/421/2022).

Zgodnie ze Studium głównym celem rozwoju miasta i gminy Kazimierza Wielka jest osiągnięcie wszechstronnego, zrównoważonego i stabilnego rozwoju, zaspokajającego bieżące potrzeby mieszkańców, tworzącego warunki wzrostu poziomu życia mieszkańców i przyszłych pokoleń, przy zachowaniu wartości środowiska naturalnego i kulturowego gminy, stanowiącego bazy dla rozwoju gminy jako ośrodka leczenia uzdrowiskowego, rekreacji i wypoczynku dla mieszkańców gminy, powiatu i kraju oraz bazy dla produkcji ekologicznej żywności dla mieszkańców regionu i kraju.

Główne kierunki i rekomendacje rozwoju to m.in:

1. stworzenie warunków dla realizacji na terenie gminy, nowego kierunku rozwojowego związanego z lecnictwem uzdrowiskowym, utworzenie i zapewnienie warunków funkcjonowania obszarów ochrony uzdrowiskowej Kazimierza Wielka,
2. dążność do stworzenia optymalnych warunków do wielostronnego rozwoju gospodarczego i przestrzennego gminy, zapewniającego obniżenie istniejącego bezrobocia oraz wzrostu zamożności mieszkańców,
3. rozwój i modernizacja infrastruktury turystyczno – rekreacyjnej,
4. rozwój sieci wodociągowej w centralnej i południowo – zachodniej części gminy, w sołectwach obecnie niezwodociągowanych,
5. rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w sołectwach o zwartej zabudowie,
6. prowadzenie gospodarki odpadami zgodnie z rejonizacją – „Rejon 5” gospodarki odpadami województwa świętokrzyskiego,

³ Planowana do przyjęcia w marcu 2024r. (opis zostanie uzupełniony)

7. zachowanie wartościowych zasobów dziedzictwa kulturowego – szczególnie w zakresie obiektów archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków oraz obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków województwa świętokrzyskiego,
8. zwiększenie jakości i dostępności do usług publicznych dostępnych na terenie gminy,
9. projektowanie otoczenia i przedsięwzięć zgodnie z filozofią uniwersalnego projektowania,
10. eliminacja barier urbanistycznych i architektonicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami;
11. ścisłe połączenie rozwoju przestrzennego z:
 - rozbudową systemu transportu (sieć dróg publicznych, sieć dróg rowerowych, sieć transportu zbiorowego);
 - rozwojem sieci wodociągowo-kanalizacyjnej;
 - systemem odbioru i wywozu odpadów z rozwojem selektywnej zbiórki odpadów komunalnych;
 - dostarczeniem energii elektrycznej;
 - systemem łączności sieci internetowej;
12. określenie oraz przywrócenie funkcji społecznych i gospodarczych na terenach zmarginalizowanych w gminie (w szczególności na obszarze rewitalizacji) oraz poprawa jakości życia mieszkańców tych obszarów, w tym poprzez rewitalizację stanu zdegradowanych przestrzeni;
13. ochrona wysokiej jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej i racjonalne jej zagospodarowanie poprzez rozwój ekoturystyki, agroturystyki i rolnictwa ekologicznego;
14. rozwój turystyki w oparciu o zasoby endogeniczne;
15. modernizacja i rozbudowa infrastruktury drogowej oraz budowa ciągów pieszo-rowerowych.

W Studium i Planie zagospodarowania wskazano podstawowe kierunki polityki przestrzennej dla obszaru objętego GPR, które pozwalają na określenie jego rangi w strukturze miasta. Obszar rewitalizacji obejmuje obszar koncentracji usług ogólnomiejskich, który w treści Studium uznano za kluczowe dla polityki przestrzennej miasta. Zgodnie z ustaleniami Studium i Planu zagospodarowania, na terenie tym, skupiają się główne problemy rozwoju miasta m.in. w zakresie rewaloryzacji obiektów zabytkowych i układu urbanistycznego, kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu na cele usługowe oraz niesprawności układu komunikacji kołowej. Kierunki polityki przestrzennej przyjęte w Studium dla obszaru objętego GPR – np. w zakresie planowanego przeznaczenia terenów na realizację i utrzymanie zabudowy umożliwiającej realizację usług społecznych, czy też w odniesieniu do usług sportu i rekreacji oraz obszarów aktywności gospodarczej – nie stoją w sprzeczności z jego zapisami. Wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie natomiast wspierać realizację Studium m.in. poprzez działania zmierzające do poprawy dostępności usług oraz poprawy jakości infrastruktury drogowej na obszarze rewitalizacji. 24 września 2023 r. weszła w życie nowelizacja ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, która wprowadza istotne zmiany w systemie planowania przestrzennego w kraju (Dz. U. z 2023, poz. 1688). W perspektywie roku 2030 skutki tych zmian nie wpłyną jednak znacząco na gospodarowanie przestrzenią na obszarze rewitalizacji w mieście Kazimierza Wielka. W pracach nad planem ogólnym – czyli nowym instrumentem planistycznym – zostaną natomiast uwzględnione granice obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz inne istotne dla treści planu ogólnego ustalenia GPR.

2.4 Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kazimierza Wielka na lata 2021- 2030

Realizacja GPR przyczyni się do wdrażania postanowień Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kazimierza Wielka na lata 2021- 2030 (dalej także Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych), która została przyjęta uchwałą nr LIII/414/2021 Rady Miejskiej w Kazimierzy Wielkiej z dnia 30 grudnia 2021r. W odniesieniu do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, opracowanej na podstawie przepisu art. 17 ust. 1 pkt 1) Ustawy z dnia 12 marca 2004 roku *o pomocy społecznej*, przedsięwzięcia wskazane w GPR będą wspierały rozwiązywanie na obszarze rewitalizacji zidentyfikowanych problemów społecznych. Będą to m.in. przedsięwzięcia wspierające integrację społeczną i pomoc najmniej zasobnym osobom i rodzinom na obszarze rewitalizacji, przedsięwzięcia służące zapewnieniu dzieciom i młodzieży warunków do prawidłowego rozwoju, jak również przedsięwzięcia zmierzające do likwidacji barier (architektonicznych i in.) utrudniających korzystanie z różnego rodzaju usług (w tym publicznych) przez osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym osoby starsze i osoby z niepełnosprawnościami. Kompleksowy charakter działań, wynikających ze Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przyczyni się także do osiągnięcia celów GPR.

2.5 Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023 - 2025 w Gminie Kazimierza Wielka

Kolejnym dokumentem, którego wdrażanie będzie bezpośrednio wspierane poprzez realizację przedsięwzięć wynikających z GPR, jest Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023 - 2025 w Gminie Kazimierza Wielka⁴ (dalej: Program Wspierania Rodziny), w ramach którego zdiagnozowano występowanie w Mieście Kazimierza Wielka w tożsamych problemach społecznych do tych, które opisano w GPR. Potwierdza to trafność diagnozy przeprowadzonej na potrzeby opracowania GPR, a także oznacza, że innowacyjne i kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne łączące oddziaływanie m.in. w sferach społecznej, gospodarczej i technicznej będą wprost realizowały cele strategiczne Programu Wspierania Rodziny, a w szczególności będą zapobiegały zagrożeniom i sytuacjom kryzysowym wpływającym na prawidłowe funkcjonowanie rodzin.

2.6. Programy współpracy z organizacjami pozarządowymi

W Gminie Kazimierza Wielka ramy współpracy samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi od lat wyznaczają roczne programy tej współpracy.

W okresie wdrażania LPR kwota zarezerwowana na realizację programów współpracy jest znaczna (w 2015r. – 200 000,00 zł, w 2016r. – 240 000,00 zł, w 2017r. – 255 000,00 zł, w 2018r. – 320 000,00 zł, w 2019r. – 300 000,00 zł, w 2020r. – 345 000,00 zł, w 2021r. – 390 000,00 zł, w 2022r. – 400 000,00 zł, w 2023r. – 410 000,00 zł, w 2024r. – 410 000,00 zł), co świadczy o występowaniu stałego potencjału organizacji pozarządowych w gminie Kazimierza Wielka do prowadzenia działań w partnerstwie z lokalnym samorządem. Tematyczne obszary współpracy miasta i organizacji pozarządowych odpowiadają tematyce przedsięwzięć rewitalizacyjnych ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów społecznych. Zgodnie z treścią Rocznej strategii współpracy Gminy Kazimierza Wielka

⁴ Przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Kazimierzy Wielkiej nr LXXIII/566/2023 z dnia 30 stycznia 2023r..

w 2024 roku z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, przyjętego Uchwałą Nr LXXXVI/646/2023 Rady Miejskiej w Kazimierzy Wielkiej z dnia 26 października 2023r. za priorytetowe obszary współpracy Gminy Kazimierza Wielka i organizacji pozarządowych uznano m.in.:

- pomoc społeczną, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób;
- ochrona i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 991 ze zm.);
- promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy: współpraca w zakresie organizacji spotkań, seminariów i konferencji promujących zatrudnienie osób nieaktywnych zawodowo;
- wspieranie rozwoju gospodarczego w tym rozwój przedsiębiorczości;
- działalności na rzecz repatriantów;
- wspieranie działań z zakresu nauki, edukacji, oświaty i wychowania;
- wspieranie działań z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- wspieranie, upowszechnianie kultury fizycznej i sportu oraz wspieranie działań z zakresu turystyki i krajoznawstwa;
- wspieranie działań z zakresu ekologii i ochrony zwierząt;
- wspieranie działań w zakresie działalności na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami;
- wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej, wspieranie działalności z zakresu działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka;
- działalność na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym;
- ochrona stanowisk archeologicznych występujących na terenie Gminy.

W toku wdrażania GPR, coroczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi będzie odgrywał coraz większe znaczenia, ponieważ wśród kierunków działań określonych w GPR jest także wspieranie aktywności i rozwoju organizacji społecznych działających na obszarze rewitalizacji.

2.7 Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Kazimierza Wielka w latach 2023 – 2027

Ważnym instrumentem oddziaływania samorządu na trudną sytuację rodzin oraz grup mieszkańców ze szczególnymi potrzebami oraz rozwiązywania innych problemów społecznych w ramach procesu rewitalizacji jest polityka mieszkaniowa. Jak wynika z treści wieloletniego „Programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Kazimierza Wielka w latach 2023 – 2027”⁵, istotna część zasobu mieszkaniowego miasta znajduje się na obszarze rewitalizacji. Wdrażanie postanowień GPR przyczyni się, m.in. do osiągnięcia celów *Programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym* poprzez działania zmierzające do:

- poprawy efektywności energetycznej budynków oraz wymiany źródeł ciepła,
- powiększania zasobu mieszkaniowego gminy,

⁵ Przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Kazimierzy Wielkiej nr LXXXVI/648/2023 z dnia 26 października 2023 r.

a także – co niemniej ważne:

- poprawy jakości przestrzeni wokół i w bliskim sąsiedztwie budynków komunalnych i ich dostosowania do wymagań związanych z instalowaniem błękitno-zielonej infrastruktury, zwiększania retencji opadowej oraz udziału powierzchni biologicznie czynnej.

3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

3.1. Ogólna charakterystyka obszaru rewitalizacji

Granice i specyfika podobszarów rewitalizacji

Rozwiązywanie – często podobnych – problemów występujących na obszarze rewitalizacji wymaga indywidualnego podejścia do każdego z nich i dostrzeżenia priorytetów społeczności sąsiedzkich.

Analiza wskaźnikowa przeprowadzona na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wykazała występowanie koncentracji negatywnych zjawisk społecznych i gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych w kilku częściach miasta, które posiadają ze sobą wspólne granice, ale charakteryzują się odmienną strukturą przestrzenną. W związku z tym, zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, zdecydowano się na wyodrębnienie jednego obszaru rewitalizacji obejmującego na terenie miasta ulice: 1 Maja, Armii Krajowej, Jana Pawła II, Koszycka, ks. Stanisława Sikorskiego, Mikołaja Reja, Nowa Wieś, Przemysłowa, Słoneczna, Władysława Broniewskiego, Bartosza Głowackiego, Krakowska, Okrężna, Tadeusza Kościuszki, Zielona, Budzyńska, Henryka Sienkiewicza, Kolejowa, Partyzantów, Wesola, Łabędź, Aleja Parkowa, Konstytucji 3 Maja, Niecała, Rynek, Szkolną.

3.2. Diagnoza zjawisk społecznych

Najważniejsze problemy społeczne i trendy demograficzne na obszarze rewitalizacji

Kumulacja problemów społecznych i niekorzystne na tle całego miasta trendy demograficzne uzasadniają potrzebę realizacji kompleksowych działań na obszarze rewitalizacji.

Diagnoza przeprowadzona na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wykazała, że najtrudniejsza sytuacja w sferze społecznej występuje na terenie miasta Kazimierza Wielka oraz 6 sołectw Chruszczyna Wielka, Donosy, Gorzków, Nagórzanki, Łyczków. W Diagnozie przeanalizowano 19 wskaźników:

- dotyczące wyludnienia się sołectw/gminy,
- obciążenia poszczególnych sołectw osobami starszymi,
- udziału osób w wieku przedprodukcyjnym do ogólnej liczby mieszkańców danego sołectwa,
- udziału osób w wieku przedprodukcyjnym do ogólnej liczby mieszkańców danego sołectwa,
- liczby osób korzystających z pomocy społecznej w poszczególnych sołectwach/mieście w przeliczeniu na 100 mieszkańców,
- liczby osób korzystających z pomocy społecznej w poszczególnych sołectwach z powodu bezrobocia, ubóstwa, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców,
- liczba wypłaconych zasiłków celowych, okresowych, stałych przez M-GOPS dla mieszkańców poszczególnych sołectw w przeliczeniu na 100 mieszkańców,
- liczby dzieci do 14 roku życia korzystających z dożywiania w poszczególnych sołectwach w przeliczeniu na 100 mieszkańców,

- liczby osób zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy w podziale na sołectwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców,
- liczby przestępstw popełnionych na danym terenie w przeliczeniu na 100 mieszkańców,
- frekwencji wyborczej w poszczególnych obwodach wyborczych,
- liczba stowarzyszeń fundacji w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.

Tabela 3 Liczba osób korzystających z wsparcia M-GOPS zamieszkująca obszar rewitalizacji

Przyczyny korzystania z pomocy MGOPS	Kobiety	Mężczyźni	Razem
Bezrobocie	73	43	116
Ubóstwo	11	8	19
Niepełnosprawność	18	37	55
Długotrwała lub ciężka choroba	59	30	89
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych	12	2	14
Alkoholizm	1	1	2

Źródło: opracowanie wysłane na podstawie Diagnozy służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla Gminy Kazimierza Wielka

Tabela 4 Liczba osób zarejestrowanych w PUP zamieszkująca obszar rewitalizacji

Miejscowość	Stan na 31.12.2020 r.			Stan na 31.12.2021 r.			Stan na 31.12.2022 r.		
	Kobiety	Mężczyźni	Razem	Kobiety	Mężczyźni	Razem	Kobiety	Mężczyźni	Razem
Kazimierza Wielka	116	116	232	114	104	218	95	98	193
GMINA	327	337	664	322	331	653	270	302	572

Źródło: opracowanie wysłane na podstawie Diagnozy służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla Gminy Kazimierza Wielka

Tabela 5 Liczba wypłaconych zasiłków stałych, celowych, okresowych w latach 2020-2022 na obszarze rewitalizacji

Sołectwo	2020			2021			2022		
	Zasiłek								
	Stały	Okresowy	Celowy	Stały	Okresowy	Celowy	Stały	Okresowy	Celowy
Kazimierza Wielka	54	55	74	63	72	58	59	78	58
RAZEM	77	104	135	88	128	103	79	129	100

Źródło: opracowanie wysłane na podstawie Diagnozy służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla Gminy Kazimierza Wielka

Mapa 2 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej na terenie Gminy Kazimierza Wielka w podziale na miasto i sołectwa

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla Gminy Kazimierza Wielka, s. 59

3.3. Diagnoza zjawisk gospodarczych

Przedsiębiorczość lokalna

Planowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych wymaga uwzględnienia zróżnicowanego stanu lokalnej przedsiębiorczości na podobszarach rewitalizacji.

Z analizy wskaźnikowej, przeprowadzonej na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, wynika, że najmniej korzystnie wypadają sołectwa Łyczaków i Podolany. W Diagnozie wzięto pod uwagę trzy wskaźniki:

- liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 zameldowanych mieszkańców,
- liczba nowo rejestrowanych przedsiębiorstw w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców oraz
- liczba wyrejestrowywanych przedsiębiorstw w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

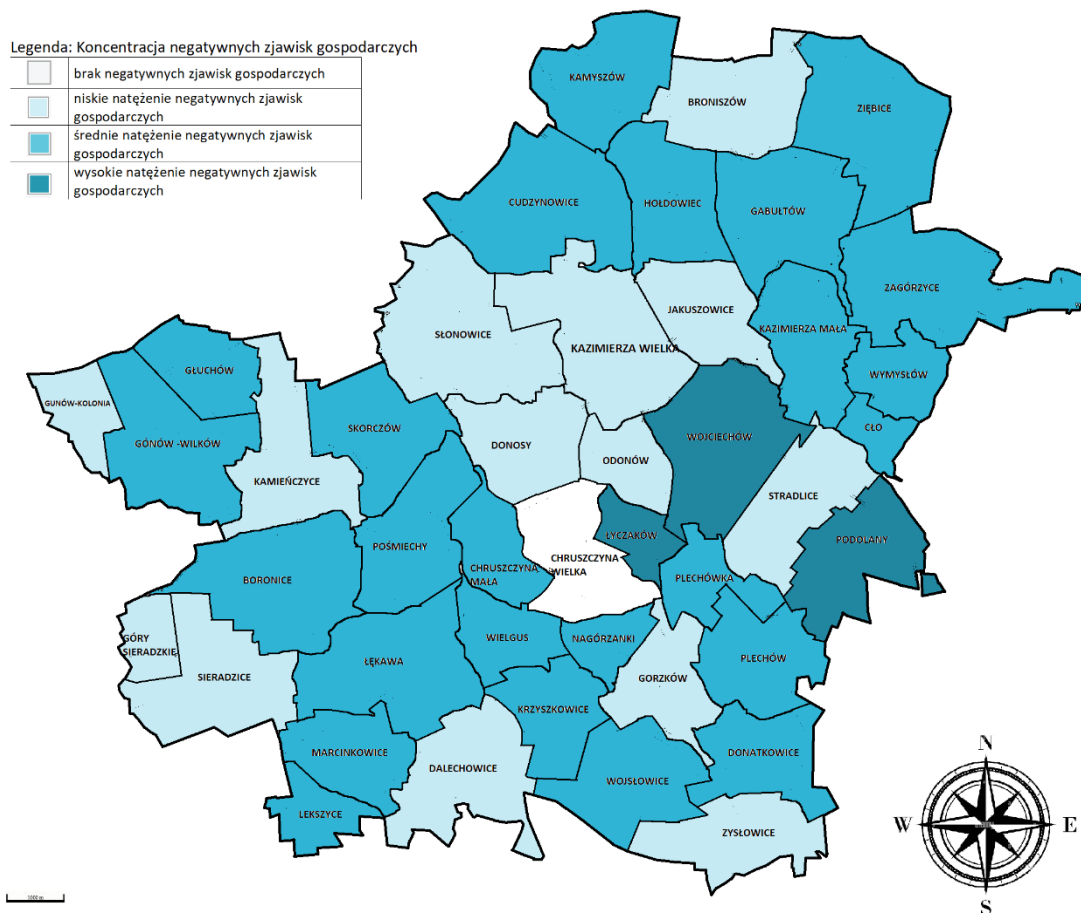
Na obszarze miasta Kazimierza Wielka sytuacja gospodarcza przedstawia się natomiast następująco:

Tabela 6 Sytuacja gospodarcza na terenie miasta Kazimierza Wielka w latach 2019-2021

L.p.	Kazimierza Wielka	2019	2020	2021
1	Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON	538	544	548
2	Liczba wyrejestrowywanych przedsiębiorstw w rejestrze REGON	25	21	22
3	Liczba nowo rejestrowanych przedsiębiorstw w rejestrze REGON	37	31	38

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Mapa 3 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej na terenie Gminy Kazimierza Wielka w podziale na miasto i sołectwa

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla Miasta i Gminy Kazimierza Wielka, s. 70

Kwestie dotyczące oceny kondycji podmiotów gospodarczych, działających na obszarze rewitalizacji, były również uwzględniane podczas dyskusji z mieszkańcami podobszarów, a także w badaniu ankietowym.

Estetyka obszaru rewitalizacji

Likwidacja chaosu reklamowego na obszarze rewitalizacji jako zadanie poprawiające wizerunek lokalnych przedsiębiorców i szansa na budowanie partnerskich relacji na linii biznes-samorząd lokalny.

Kwestią na styku sfery gospodarczej oraz funkcjonalno-przestrzennej, na którą zwracali uwagę uczestnicy spaceru badawczego na terenie obszarze rewitalizacji, jest chaos reklamowy, w szczególności w centralnej części miasta. Uporządkowanie przestrzeni publicznej poprzez narzucenie standardów w zakresie lokalizacji, wielkości oraz kolorystyki nośników reklamowych mogłoby ich zdaniem dodatkowo zachęcić mieszkańców miasta do korzystania z oferty lokalnych przedsiębiorców, jak i pozytywnie wpłynąć na wizerunek najbardziej reprezentatywnej części miasta. Podczas spaceru badawczego po terenie ulic: Tadeusza Kościuszki, Władysława Broniewskiego, Szkolna, Jana Pawła II, Parkowa, Rynek, podnoszono natomiast kwestię zagospodarowania przestrzeni publicznej.

Należy też zauważyć, że największa liczba mieszkańców biorących udział w ankiecie oceniła (52 głosy), że działania w zakresie wspierania lokalnej przedsiębiorczości powinny być realizowane w centrum miasta, co potwierdza wyniki analizy wskaźnikowej, przeprowadzonej na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Włączenie lokalnych przedsiębiorców w proces rewitalizacji

Niewielkie zaangażowanie lokalnych przedsiębiorców w prace nad Gminnym Programem Rewitalizacji nie oznacza braku możliwości angażowania biznesu w rozwiązywanie złożonych problemów, które występują na obszarze rewitalizacji.

W badaniu ankietowym wzięło udział 12 osób prowadzących działalność gospodarczą na obszarze rewitalizacji. W ich odpowiedziach na pytania otwarte nie znalazły się jednak propozycje związane z działaniami z zakresu rewitalizacji, ukierunkowanymi na wspieranie lokalnych przedsiębiorców. W odpowiedziach tych zwracano natomiast uwagę na kwestie związane z jakością infrastruktury pieszej i rowerowej, bezpieczeństwem, czy też zagospodarowaniem terenów rekreacyjnych, które akcentowali mieszkańcy miasta, nieprowadzący działalności gospodarczej. Charakter odpowiedzi respondentów, którzy prowadzą działalność gospodarczą na terenie obszaru rewitalizacji, prowadzi do następujących wniosków:

- brak wskazań dotyczących potrzeb działań z zakresu rewitalizacji może świadczyć o dobrej w opinii respondentów sytuacji ich przedsiębiorstw;
- brak tego typu odpowiedzi może jednak wynikać z braku pogłębionej wiedzy na temat istoty procesu rewitalizacji, a także możliwych form współpracy na linii biznes-administracja publiczna w mieście Kazimierza Wielka. Utrudnieniem w tym zakresie może być brak

jednostki lub osoby w strukturach Urzędu Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, której głównym zadaniem byłoby nawiązywanie i koordynowanie współpracy z lokalnym biznesem;

- czynnikami, które w odbiorze przedsiębiorców bardziej niż uwarunkowania lokalne i działalność samorządu lokalnego wpływają na prowadzenie działalności gospodarczej, są ogólnokrajowe (a nie lokalne) przepisy, obciążenia podatkowe oraz ceny energii.

Wniosek dotyczący zarazem deficytu, ale też potencjału do budowy stałych relacji i form wymiany informacji pomiędzy władzami miasta a lokalnym biznesem, wynika również z obserwacji procesu konsultacji społecznych w związku z pracami nad GPR (a wcześniej Strategią Rozwoju Gminy). Mimo wykorzystania różnych form informowania o konsultacjach, jak i zróżnicowanych formach ich prowadzenia, wzięto w nich udział niewielu lokalnych przedsiębiorców. Równocześnie jednak przedsiębiorcy, którzy wypełnili ankietę prowadzoną na etapie pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji, stwierdziło, że może się zaangażować we wdrażanie programu rewitalizacji, a czterech z nich udzieliło odpowiedzi jednoznacznie twierdzące. Tylko trzech natomiast odrzuciło taką możliwość. Można zatem stwierdzić, że pozytywne postrzeganie procesu rewitalizacji przez przedsiębiorców w Kazimierzy Wielkiej jest ważnym zasobem, na którym można budować ich zaangażowanie w przedsięwzięcia rewitalizacyjne, np. w zakresie wspierania powstawania oraz funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej. Dobrym przykładem współpracy lokalny biznes-administracja było wdrażanie projektu „W kierunku uzdrowiska – rewitalizacja miasta Kazimierza Wielka” (lata 2017-2023), gdzie partnerem samorządu we wdrażaniu tego projektu był lokalny przedsiębiorca.

Jak ustalono w trakcie konsultacji społecznych, problemem dla przedsiębiorców w Kazimierzy Wielkiej – również tych, którzy prowadzą swoją działalność na obszarze rewitalizacji – jest znalezienie i utrzymanie w firmach pracowników, o których konkurują firmy na większych rynkach pracy (głównie Kraków).

W mieście brakuje natomiast przejrzystego modelu i zasad współpracy pomiędzy instytucjami publicznymi oraz lokalnymi przedsiębiorcami w zakresie aktywizacji zawodowej osób wymagających wsparcia i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz w zakresie współpracy władz miasta z firmami chcącymi być społecznie odpowiedzialnymi (czyli planującymi lub prowadzącymi działania w ramach tzw. społecznej odpowiedzialności biznesu – CSR). Przedsiębiorcy w mieście mają bardzo duży potencjał w zakresie wspierania społeczności lokalnej. Angażowali się bowiem w ostatnich latach

w działania na rzecz integracji mieszkańców. Pozytywnymi przykładami w tym zakresie są m.in. wsparcie organizacji wydarzeń organizowanych przez Miasto i Gminę Kazimierza Wielka oraz zaangażowanie w pomoc uchodźcom z Ukrainy. Nie bez znaczenia dla planowania przyszłych działań rewitalizacyjnych pozostaje fakt, że zdecydowana większość wydarzeń gminnych organizowana jest na terenie rewitalizacji, a także to, że punktami koordynacji działań związanych ze wspieraniem uchodźców były: instytucja kultury oraz Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, które zlokalizowane są na obszarze rewitalizacji. Są to zatem punkty osadzone w świadomości lokalnych przedsiębiorców, wokół których spontanicznie wytworzyły się relacje międzyludzkie, co stanowi zasób w kontekście programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w perspektywie kolejnych lat. Wyzwaniem w zakresie prowadzenia procesu rewitalizacji w mieście jest wzmacnianie różnorodności podmiotów gospodarczych oraz atrakcyjności miasta jako miejsca prowadzenia biznesu. Istnieje w tym zakresie potrzeba tworzenia nowych miejsc wspierania aktywności gospodarczej, w tym dla osób

rozpoczynających lub chcących rozpocząć własną działalność, jak i sieciowania lokalnych przedsiębiorstw. Rozszerzenia wymaga też skierowana do lokalnego biznesu oferta szkoleń, doradztwa oraz innych form stymulowania transferu wiedzy i kompetencji.

3.4 Diagnoza zjawisk środowiskowych

Na terenie gminy znajduje się użytek ekologiczny Glinianka Łyczakowska [Uchwała Nr XCIV/700/2024 Rady Miejskiej w Kazimierzy Wielkiej z dnia 26 marca 2024 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego] oraz strefy ochrony ostoi gatunku bociana czarnego [Decyzje Dyrektora RDOŚ w Kielcach znak: WPN-I.6442.2.2024.SK oraz znak: WPN-I.6442.3.2024.SK z dnia 25 marca 2024 r. w sprawie ustanowienia strefy ochrony ostoi bociana czarnego (*Ciconia nigra*), tj. miejsca rozrodu i regularnego przebywania w leśnictwie Kazimierza]. Część sołectwa Zagórzycze od strony południowo-wschodniej graniczy z Koszyckim Obszarem Chronionego Krajobrazu. Cennym przyrodniczo rejonem gminy jest dolina rzeki Nidzicy (uznana za ciąg ekologiczny główny), a doliny rzek Małaszówki, Jawornika i Łękawy oraz doliny innych niewielkich cieków wodnych uznano za wspomagające ciągi ekologiczne. Najbliżej (granicy gminy) zlokalizowane obszary NATURA 2000 to Ostoja Kozubowska PLH260029 ok 4,3 km Dolina Nidy PLB260001 ok 7 km.

W sferze środowiskowej – w Diagnostyce - dokonano analizy dwóch wskaźników:

- ilość azbestu pozostającego do unieszkodliwienia w poszczególnych sołectwach (w kg) w przeliczeniu na 1 mieszkańca oraz
- wskaźnika dotyczącego przekroczenia standardów jakości powietrza na terenie gminy.

Analizując sferę środowiskową wzięto również pod uwagę konieczność ochrony obszarów cennych przyrodniczo, które znajdują się w granicach Gminy Kazimierza Wielka oraz przeanalizowano występowanie obszarów zagrożonych zalaniem lub podtopieniem oraz obszarów narażonych na występowanie suszy.

Zanieczyszczenie powietrza

Przekroczenia norm emisji zanieczyszczeń na terenie całego obszaru rewitalizacji, przy szczególnie wysokiej koncentracji budynków generujących niską emisję na terenie miasta Kazimierza Wielka.

Ponieważ nie ma możliwości analizy wskaźnika dotyczącego przekroczenia standardów jakości powietrza dla poszczególnych jednostek analitycznych przeprowadzono analizę całej gminy na podstawie raportu „Ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim”. Dla województwa świętokrzyskiego badania odbywają się w odniesieniu do dwóch sfer:

- miasta Kielce (PL 2601),
- strefy świętokrzyskiej (PL 2602) – w której znajduje się Gmina Kazimierza Wielka.

W przypadku pyłu zawieszonego PM_{2,5} przekroczenia poziomu dopuszczalnego w klasyfikacji podstawowej skutkowały nadaniem obu strefom klasy C1. Zanieczyszczenie pyłem PM₁₀ skutkowało nadaniem klasy C dla obu stref. Dla pozostałych zanieczyszczeń, z uwagi na dotrzymanie poziomu dopuszczalnego lub docelowego, strefom nadano status klasy A.

Walka z niską emisją

Bogata oferta programów dotacyjnych nie przekłada się na zadowalające tempo wymiany w budynkach źródeł ciepła naruszających normy środowiskowe.

Władze Gminy Kazimierza Wielka podejmują od lat szereg działań ukierunkowanych na likwidację źródeł tzw. niskiej emisji, czyli emisji pyłów i gazów do wysokości 40 metrów, która pochodzi głównie z nieefektywnego spalania węgla w przestarzałych, domowych piecach grzewczych lub lokalnych kotłowni węglowych. Z danych Europejskiej Agencji Środowiska wynika, że w 2020 r. aż 69% emisji pyłów PM_{2,5} w Polsce pochodziło z zabudowy mieszkaniowej, handlowej oraz zanieczyszczeń emitowanych przez budynki użyteczności publicznej. Osoby dysponujące tytułami do nieruchomości położonych na terenie miasta mogą korzystać z krajowego programu dofinansowania na pokrycie kosztów wymiany kopciuchów. Od 2018 r. mieszkańcy Gminy Kazimierza Wielka mogą też korzystać ze środków rządowego programu „Czyste Powietrze”, który pozwala na uzyskanie dofinansowania na wymianę źródeł ciepła, naruszających normy środowiskowe, na nowoczesne źródła energii, a także pozyskanie środków na termomodernizację budynków. Mieszkańcy Kazimierzy Wielkiej – podobnie jak mieszkańcy wszystkich innych miejscowości w Polsce – mogą uzyskać dofinansowanie na zrealizowanie inwestycji w powyższym zakresie.

Dotychczasowe doświadczenia z realizacji opisanych powyżej programów dotacyjnych pokazują, że pomimo rozbudowanej oferty instytucji publicznych, tempo energomodernizacji budynków mieszkalnych wyposażonych w źródła ciepła na paliwa stałe nie odpowiada na zidentyfikowane zapotrzebowanie w tym zakresie i nie wykorzystuje potencjału inwestycji sprzyjających poprawie efektywności energetycznej. Wyzwaniem w tym zakresie jest nie tyle wygospodarowanie odpowiedniej puli środków, czy też pozyskanie finansowania zewnętrznego, ile wypracowanie kanałów komunikacji i sposobów docierania do właścicieli lub użytkowników nieruchomości. Powyższe wnioski bazują na opiniach i postulatach uczestników spaceru badawczego w ramach prac nad pogłębioną diagnozą obszaru rewitalizacji.

Ochrona środowiska i klimatu

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne szansą na wypracowanie standardu w zakresie poszanowania walorów środowiska oraz ochrony klimatu przy realizacji miejskich polityk i inwestycji.

Walory przyrodnicze Gminy Kazimierza Wielka

Na terenie gminy znajduje się użytek ekologiczny Glinianka Łyczakowska [Uchwała Nr XCIV/700/2024 Rady Miejskiej w Kazimierzy Wielkiej z dnia 26 marca 2024 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego] oraz strefy ochrony ostoi gatunku bociana czarnego [Decyzje Dyrektora RDOŚ w Kielcach znak: WPN-I.6442.2.2024.SK oraz znak: WPN-I.6442.3.2024.SK z dnia 25 marca 2024 r. w sprawie ustanowienia strefy ochrony ostoi bociana czarnego (*Ciconia nigra*), tj. miejsca rozrodu i regularnego przebywania w leśnictwie Kazimierza]. Część sołectwa Zagórzycy od strony południowo-wschodniej graniczy z Koszyckim Obszarem Chronionego Krajobrazu. Cennym przyrodniczo rejonem gminy jest dolina rzeki Nidzicy (uznana za ciąg ekologiczny główny), a doliny rzek Małaszówki, Jawornika i Łękawy oraz doliny innych niewielkich cieków wodnych uznano za wspomagające ciągi ekologiczne.

Obszary zagrożone powodzią i suszą

Analizując dostępne na stronie Hydroportalu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie mapy przedstawiające obszary szczególnego zagrożenia powodzią tj. obszary na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% oraz na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% stwierdzono, że na terenie Gminy Kazimierza Wielka występują niewielkie obszary szczególnego zagrożenia powodzią, gdzie prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi wynosi raz na 100 lat (Q1%) – obszar w granicach części sołectwa Podolany.

Gm. Kazimierza Wielka to obszar charakteryzujący się:

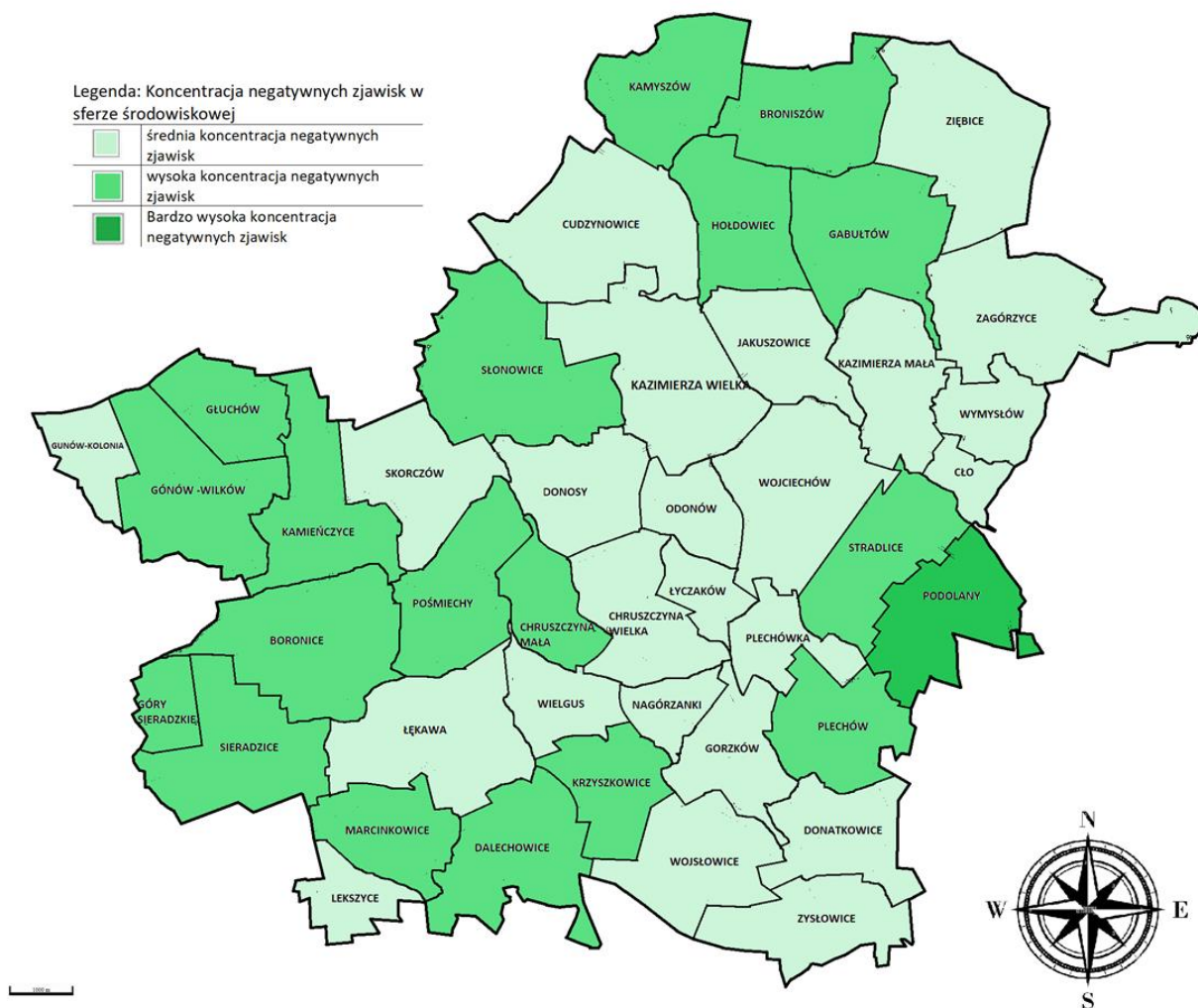
- zarówno słabym, umiarkowanym, silnym jak i ekstremalnie silnym zagrożeniem wystąpienia **suszy rolniczej**,
- umiarkowanym i silnym zagrożeniem wystąpienia **suszy hydrologicznej** oraz
- słabym i umiarkowanym zagrożeniem wystąpienia **suszy hydrogeologicznej**.

Według klas łączonego zagrożenia suszą na terenie gminy Kazimierza Wielka występują obszary słabego zagrożenia suszą (niewielki obszar), umiarkowanego oraz silnego zagrożenia. Ze względu na powyższe uznano, iż problem suszy dotyczy obszaru całej Gminy Kazimierza Wielka.

Podsumowanie problemów w sferze środowiskowej

Bardzo wysokie natężenie negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej stwierdzone w sołectwie Podolany. Z kolei wysokie natężenie problemów odnotowuje się m.in. na terenie sołectw: Boronice Broniszów, Chruszczyna Mała, Dalechowice, Gabułów, Gunów-Wilków, Góry Sieradzkie, Głuchów, Hołdowiec, Kamieńczyce, Kamyszów, Krzyszkowice, Marcinkowice, Paśmiechy, Plechów, Plechówka, Sieradzice, Stradlice, Słonowice, Wymysłów, Zagórzycy, Zięblice, Zysławice, Łyczaków, Łękawa.

Mapa 4 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej na terenie Gminy Kazimierza Wielka w podziale na miasto i sołectwa

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla Miasta i Gminy Kazimierza Wielka, s. 79

3.5. Diagnoza zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych

Bariery przestrzenne

Występowanie barier przestrzennych jako główne wyzwanie w zakresie integracji różnych części obszaru rewitalizacji.

W całej gminie występują negatywne zjawiska w sferze funkcjonalno – przestrzennej, najwięcej koncentracji zjawisk negatywnych zdiagnozowana na terenie sołectw: Góry Sieradzkie, Nagórzanki, Paśmiechy, Plechów, Zięblice. Niekorzystnie wypada tu również miasto Kazimierza Wielka.

Analizując sferę funkcjonalno – przestrzenną w Gminie Kazimierza Wielka wzięto pod uwagę dostępność infrastruktury społecznej, rekreacyjnej (takiej jak boiska, place zabaw, siłownie zewnętrzne ogólnodostępne), a także dostępność do infrastruktury kultury, do podstawowych usług związanych

z zaopatrzeniem w wodę i oczyszczaniem ścieków, dostęp do infrastruktury zdrowotnej, szkolnej oraz opieki nad dziećmi do lat 3. Przeanalizowano również dostępność oraz jakość infrastruktury komunikacyjnej oraz stan i zachowanie obiektów zabytkowych. Najmniej korzystnie „wypadły” sołectwa: Góry Sieradzkie, Nagórzanki, Paśmiechy, Plechów, Zięblice oraz miasto Kazimierza Wielka.

Mapa 5 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze funkcjonalno - przestrzennej na terenie Gminy Kazimierza Wielka w podziale na miasto i sołectwa

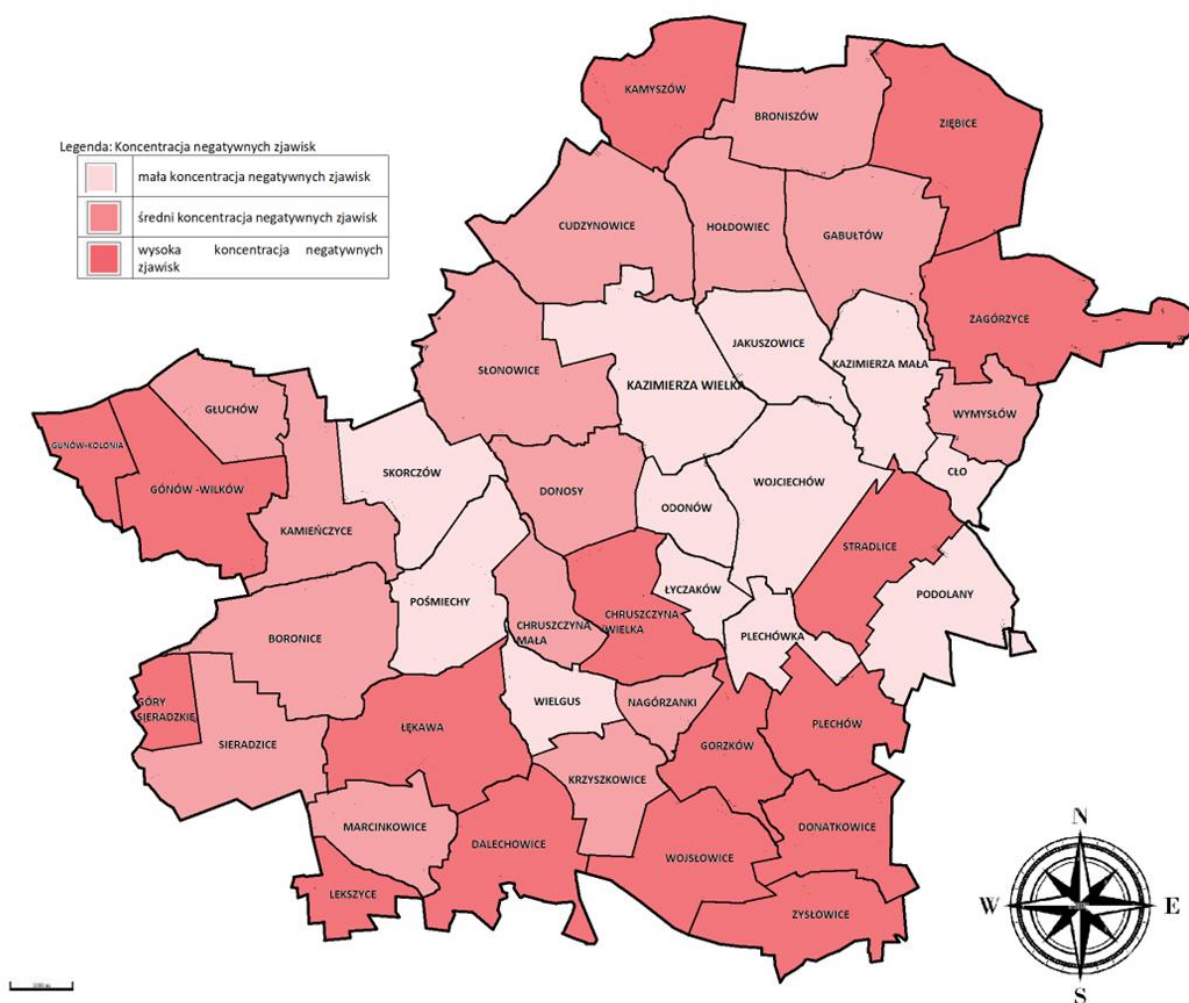
Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla Miasta i Gminy Kazimierza Wielka, s. 114

Analizując sferę techniczną w Gminie Kazimierza Wielka wzięto pod uwagę następujące wskaźniki w podziale na sołectwa/miasto:

- liczba nowe oddanych budynków mieszkalne do użytkowania w przeliczeniu na 100 mieszkańców,
- udział budynków wykorzystujących OZE do ogółu budynków mieszkalnych w danym sołectwie/mieście.

Dodatkowo przeanalizowano stan budynków użyteczności publicznej w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Mapa 6 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze technicznej w poszczególnych jednostkach referencyjnych Gminy Kazimierza Wielka

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla Miasta i Gminy Kazimierza Wielka, s. 124

3.6. Synteza diagnozy obszaru rewitalizacji wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych

Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji objęła analizę negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych, a także zasoby dziedzictwa kulturowego. Prace diagnostyczne pozwoliły na identyfikację głównych problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych i umożliwiły wskazanie wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych pomiędzy scharakteryzowanymi zjawiskami. Szczegółowa diagnoza spełnia tym samym wymagania, wynikające z ustawy o rewitalizacji.

Problemy i potrzeby

Obszar rewitalizacji jest miejscem szczególnej w skali miasta przestrzennej koncentracji problemów bezrobocia oraz uzależnienia mieszkańców od pomocy społecznej. Problemy te są najbardziej widoczne na terenie miasta Kazimierza Wielka. Ich występowanie przekłada się także na utrwalanie negatywnego wizerunku fragmentów lub całych ulic, co prowadzi do ich społecznej stygmatyzacji. Istnieje w związku z tym potrzeba realizacji długofalowych projektów, skierowanych na pomoc najuboższym osobom i całym rodzinom, w których będą uwzględniane problemy mieszkańców z różnych grup wiekowych. Na obszarze rewitalizacji zamieszkuje wiele osób, posiadających orzeczenia o niepełnosprawności oraz korzystających z różnych form pomocy społecznej.

Głównym problemem w zakresie wsparcia osób z niepełnosprawnościami jest niedostateczna oferta kierowana do członków ich rodzin lub opiekunów. Potrzeby dotyczą przede wszystkim poszerzenia programu opieki wychowawczej i zapewnienia w tym celu niezbędnej bazy lokalowej. Na obszarze rewitalizacji występują dotyczące całych rodzin i ich otoczenia problemy bezradności i zagrożenia wykluczeniem społecznym. Co jednak szczególnie niepokojące, nakładają się na nie trudności oraz dysfunkcje, wzmacniane przez dynamiczne zmiany środowiska społeczno-gospodarczego. Skutkuje to m.in. rosnącą liczbą dzieci i młodzieży z orzeczeniami o potrzebie specjalnego kształcenia oraz narastającymi problemami wychowawczymi. Prowadzi to do konieczności realizacji projektów ukierunkowanych na włączenie społeczne i wsparcie rodzin oraz kształtowanie umiejętności wychowawczych rodziców. Istnieje również potrzeba wzmocnienia instytucji odpowiedzialnych za kształtowanie oferty edukacyjnej, kulturalnej i za realizację zadań z zakresu opieki społecznej. Wyzwaniem, przed jakim stoją w Kazimierski Ośrodek Kultury im. Urszuli Kity, Miejsko-Gminna i Powiatowa Biblioteka Publiczna im. Mikołaja Reja w Kazimierzy Wielkiej czy też Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest między innymi rozwijanie oferty czasu wolnego dla młodzieży i realizacja przedsięwzięć uwzględniających potrzeby całych rodzin. Instytucje te potrzebują modernizacji istniejących obiektów, co umożliwi realizację ich zadań w skali adekwatnej do potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji i pozwoli przezwyciężyć bariery w zakresie niewystarczającej dostępności oraz złego stanu miejskich budynków użyteczności publicznej.

Wyzwaniem i potrzebą w sferze społecznej jest także wspieranie integracji sąsiedzkiej i inicjatyw lokalnych. Bariery w tym zakresie jest niewielka ilość ogólnodostępnych miejsc spotkań i integracji na obszarze rewitalizacji. Wskazuje to na potrzebę tworzenia dostępnych i

wielofunkcyjnych przestrzeni, z których będą mogły w różnych czasie korzystać nieformalne inicjatywy i niewielkie grupy mieszkańców, jak i organizacje pozarządowe. Ważną potrzebą w kontekście planowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest również uporządkowanie harmonogramu imprez kulturalnych, sportowych i edukacyjnych organizowanych w mieście. W wyniku starzenia się społeczeństwa w mieście mieszka coraz więcej seniorów. Wraz z rozwojem oferty kierowanej do najstarszych mieszkańców miasta, pojawia się potrzeba inwestycji infrastrukturalnych poprawiających dostępność architektoniczną obiektów oraz przestrzeni publicznych, jak i działań wspierających dostępność cyfrową i informacyjno-komunikacyjną. Wyzwaniem w zakresie organizacji pomocy dla osób ze szczególnymi potrzebami jest też tworzenie oferty wsparcia, uwzględniającej ich rodziny oraz opiekunów. Na obszarze rewitalizacji istnieje szerokie pole do poprawy poczucia bezpieczeństwa mieszkańców. Istnieje w tym zakresie potrzeba realizacji różnorodnych przedsięwzięć infrastrukturalnych i społecznych oraz wdrażania rozwiązań zarządczych, które poprawią komfort przebywania i poruszania się po obszarze rewitalizacji, a także korzystnie wpłyną na postrzeganie obszaru rewitalizacji przez pozostałych mieszkańców Kazimierzy Wielkiej (zarówno z miasta jak i z obszarów wiejskich). Głównym problemem, który występuje na obszarze rewitalizacji w sferze gospodarczej jest brak stałych mechanizmów współpracy samorządu z lokalnymi przedsiębiorcami. Brakuje również systemu wspierania osób, które planują podjęcie działalności gospodarczej. Istnieje w związku z tym potrzeba koordynacji działań w tym zakresie, a także stworzenia oferty wspierania lokalnych przedsiębiorców, w tym miejsca spotkań i nawiązywania relacji dla miejscowego biznesu. Problemami na obszarze rewitalizacji są ograniczona dostępność obiektów usługowych dla osób ze szczególnymi potrzebami, jak i chaos reklamowy, widoczny szczególnie w centrum miasta. W odniesieniu do zjawisk środowiskowych problemem są przekroczenia norm emisji zanieczyszczeń na terenie całego obszaru rewitalizacji. Ponadto, pomimo rozbudowanej oferty programów dotacyjnych, tempo wymiany źródeł ciepła w budynkach naruszających normy nie jest wystarczające. Istnieje w związku z tym potrzeba zwiększenia skali działań z zakresu walki z niską emisją oraz skutecznego zachęcania mieszkańców do inwestowania w wymianę źródeł ciepła. Dobrami wspólnymi, uznawanymi przez mieszkańców Kazimierzy Wielkiej za szczególne walory w kontekście prowadzenia procesu rewitalizacji, są wody lecznicze. Gmina Kazimierza Wielka dysponuje dużymi zasobami wód leczniczych; zawartość składników mineralnych wskazuje na możliwość wykorzystania wód do kąpieli leczniczych oraz kuracji pitnych. Na terenie całego obszaru rewitalizacji występuje też potrzeba poprawy estetyki przestrzeni publicznych, ale bez ingerencji w jej naturalne walory. Taki kierunek interwencji pozwoli na realizację kompleksowych przedsięwzięć (infrastrukturalnych, społecznych, edukacyjnych), sprzyjających klimatowi oraz podnoszących świadomość ekologiczną mieszkańców.

Główne problemy obszaru rewitalizacji w sferze przestrzenno-funkcjonalnej to:

- występowanie barier przestrzennych (głównie nieodpowiedni stan infrastruktury drogowej), które utrudniają integrację różnych części obszaru rewitalizacji;
- niewystarczający dostęp mieszkańców obszaru rewitalizacji do atrakcyjnych terenów rekreacji i terenów zielonych;
- występowanie barier architektonicznych w dostępie do obiektów użyteczności publicznej i lokali usługowych;
- niezadowalający stan infrastruktury pieszej i rowerowej.

Potrzeby w sferze funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji obejmują natomiast, m.in.:

- poprawę dostępności obiektów publicznych i obiektów usługowych dla osób ze szczególnymi potrzebami;
- wdrażanie rozwiązań wspierających zrównoważoną mobilność i wdrażanie idei miasta zwarte;
- realizację inwestycji w błękitno-zieloną infrastrukturę oraz rozwiązań opartych o przyrodę (ang. *nature-based solutions*);
- wykorzystywanie modernizowanej i nowej infrastruktury do wspierania integracji społecznej, przeciwdziałania wykluczeniu oraz budowania oferty czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji.

W sferze technicznej problemem na obszarze rewitalizacji jest niezadowalający stan obiektów użyteczności publicznej (np. Kazimierskiego Ośrodka Kultury). Oprócz potrzeb w zakresie poprawy dostępności miejskiej infrastruktury usługowej i stanu budynków mieszkalnych istnieje również potrzeba rozszerzenia komponentu mieszkaniowego o segment mieszkalnictwa dostępnego, jako odpowiedź na globalne trendy związane z rosnącymi cenami nieruchomości. Wobec niezadowalającego stanu dróg i infrastruktury pieszo-rowerowej istnieje też potrzeba realizacji w tym zakresie inwestycji, które będą uwzględniały bezpieczeństwo i potrzeby wszystkich użytkowników ruchu drogowego.

Potencjały rozwojowe

Najważniejszymi potencjałami rozwojowymi obszaru rewitalizacji, które mogą być wykorzystywane w procesie rewitalizacji, są:

- Zaangażowani mieszkańcy. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji czują się związani ze swoim najbliższym otoczeniem, angażują się w działania społeczne (często nieformalne), a wielu z nich deklaruje gotowość włączenia się we wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji.
- Dysponowanie dużymi zasobami wód leczniczych; zawartość składników mineralnych wskazuje na możliwość wykorzystania wód do kąpieli leczniczych oraz kuracji pitnych. Kierunkami leczniczymi dla obszaru ochrony uzdrowiskowej w Kazimierzy są: choroby reumatologiczne, osteoporoza, choroby kardiologiczne i nadciśnienie. Warto podkreślić, że spośród wszystkich udokumentowanych zasobów wód siarczkowych na terenie województwa świętokrzyskiego wody z Cudzynowic mają najwyższą temperaturę i charakteryzują się największymi zasobami eksploatacyjnymi (Wiktorowicz i Nowak 2016).
- Położenie w bezpośrednim zasięgu oddziaływania Krakowa – lokalizacja blisko dużego miasta o funkcjach metropolitalnych ma swoje dobre i złe strony. Bliskie położenie (ok. 51 km) względem takiego ośrodka zapewnia łatwy dostęp do usług wyższego rzędu, jak uniwersytetów, szpitali, obiektów kulturalnych; duże miasta przyciągają licznych inwestorów, którzy chętnie lokują swoje przedsiębiorstwa na terenach podmiejskich (niższe podatki), a tym samym przyczyniają się do zwiększania liczby miejsc pracy. Do negatywnych stron zalicza się zazwyczaj proces suburbanizacji występujący w gminach podmiejskich i związany z nim chaos przestrzenny; duże miasto posiada również znacznie większy poziom konkurencyjności i posiada większą „siłę przebicia” aniżeli gminy wiejskie i miejsko-wiejskie.
- Tereny zielone i możliwość stworzenia nowych atrakcyjnych przestrzeni publicznych. Ważnym elementem tożsamości mieszkańców obszaru rewitalizacji jest przywiązanie do terenów zielonych oraz świadomość znaczenia działań chroniących przyrodę i klimat. Stwarza to potencjał do zaangażowania mieszkańców w prace nad zagospodarowaniem nowych miejsc sąsiedzkiej aktywności, miejsc trzecich i otwartych przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizacji.

- Aktywność lokalnych przedsiębiorców. Przedstawiciele biznesu w Kazimierzy Wielkiej od lat wspierają lokalną społeczność (np. w zakresie organizacji wydarzeń kulturalnych organizowanych przez UMiG lub KOK oraz pomoc uchodźcom z Ukrainy), co świadczy o ich obywatelskiej wrażliwości i dostrzeganiu korzyści z zaangażowania w inicjatywy ważne dla mieszkańców miasta.
- Zasoby dziedzictwa kulturowego – Kościół p.w. Podwyższenia Krzyża Św., wieża mieszkalna "Baszta", zespół cukrowni "Łubna" (zabudowania fabryczne, komin przemysłowy dawnej kotłowni, budynki administracyjne i mieszkalne), park dworski - to wybrane przykłady dziedzictwa kulturowego na obszarze rewitalizacji, które mogą być wykorzystywane jako kontekst do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.
- Zasoby instytucjonalne i kompleksowe podejście do budowania oferty usług publicznych. Instytucje odpowiedzialne w Gminie Kazimierza Wielka za realizację zadań z zakresu opieki społecznej, kultury i sportu, edukacji, rozwijania oferty dla seniorów, ochrony środowiska i ochrony klimatu, czy też transportu i inwestycji mają doświadczenie w realizacji innowacyjnych projektów, które przełamują sektorowe podejście do świadczenia usług publicznych. Daje to szansę na prowadzenie zintegrowanych przedsięwzięć ukierunkowanych na rozwiązywanie skomplikowanych problemów społecznych.
- Modernizowana i nowa infrastruktura. Zakończona w 2023 r. rewitalizacja miasta Kazimierza Wielka pozwoliła zrealizować cele związane ze zwiększeniem atrakcyjności miasta oraz poprawy jego bezpieczeństwa i wizerunku. Zmodernizowana infrastruktura, obejmująca także budynki użyteczności publicznej i budynki mieszkalne, może być wykorzystywana do wspierania integracji społecznej na obszarze rewitalizacji oraz do testowania rozwiązań przyjaznych klimatowi (w tym zadań z zakresu efektywności energetycznej).

Wzajemne powiązania gospodarcze, społeczne i środowiskowe

Jak wynika z powyższego opisu, na obszarze rewitalizacji dochodzi do wzajemnego przenikania występujących tam problemów, potrzeb i potencjałów. Wynika to m.in. z faktu, że opisywane deficyty

i szanse rozwojowe dotyczą zarówno mieszkańców, rodzin, przedsiębiorców, a także instytucji funkcjonujących na co dzień w tej samej przestrzeni. Z miejskiej infrastruktury i przestrzeni publicznych (budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych, parków i skwerów, dróg, ścieżek

i chodników) korzystają m.in. rodzice z dziećmi, młodzież, seniorzy i osoby z niepełnosprawnościami. Często są to równocześnie osoby korzystające z usług lokalnych przedsiębiorców. Standardy realizacji infrastruktury (nie tylko tej miejskiej) i sposób projektowania przestrzeni mają także wpływ na środowisko np. poprzez wykorzystywanie określonych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych lub stosowanie rozwiązań opartych o przyrodę.

Poprawa stanu zagospodarowania różnych elementów przestrzeni na obszarze rewitalizacji to szansa na rozwiązywanie problemów społecznych. Wspieraniu integracji sąsiedzkiej i budowie kapitału społecznego mogą służyć np. przedsięwzięcia związane z doposażeniem Kazimierskiego Ośrodka Kultury oraz działania planowane przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Działania w tym zakresie wymagają również włączania w ich projektowanie i realizację lokalnego biznesu. Dają one także szansę na testowanie technologii przyjaznych środowisku i klimatowi i promowanie idei zrównoważonej mobilności.

4. Opis wizji stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu działań w zakresie rewitalizacji

Na podstawie diagnozy szczegółowej obszaru rewitalizacji, a także biorąc pod uwagę lokalne potencjały obszaru oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych zdefiniowano wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (w 2030 r.).

Kazimierza Wielka – bogata z natury to miasto atrakcyjne, aktywne, bezpieczne i przyjazne dla mieszkańców, inwestorów, turystów i kuracjuszy. Miasto przyciąga różnorodną ofertą lecznictwa uzdrowiskowego, bogactwem atrakcji rekreacyjno-turystycznych i kulturowych. W wyniku kompleksowej rewitalizacji, wszystkie grupy społeczne mieszkające na obszarze rewitalizacji – w tym zwłaszcza seniorzy, dzieci i młodzież – są zintegrowaną społecznością, korzystającą z bogatej oferty sportu, kultury, spędzania czasu wolnego i realizowania własnych pasji. Dzięki konsekwentnym działaniom w zakresie zrównoważonej mobilności, na obszarze rewitalizacji nastąpił znaczący wzrost poruszania się rowerem i pieszo. Obszar rewitalizacji jest bardziej zielony, jakość powietrza poprawiła się, a mieszkańcy chętniej korzystają z aktywności na świeżym powietrzu i są świadomi wartości miasta, jego środowiska i dziedzictwa. Dostępność obszaru rewitalizacji dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami radykalnie się podniosła, dzięki ciągłym działaniom w zakresie dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej. W wyniku konsekwentnego wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji przez władze miasta, rewitalizacja spowodowała, że obszar rewitalizacji jest „dobrym adresem”, atrakcyjnym do zamieszkania.

5. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk

Zdefiniowana wizja obszaru rewitalizacji w 2030 roku będzie możliwa do osiągnięcia poprzez realizację celów rewitalizacji i odpowiadających im kierunków działań.

Cel główny rewitalizacji:

Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez pełniejsze wykorzystanie ich potencjału kulturowego i środowiskowego oraz stworzenie warunków do rozwoju branży uzdrowiskowej i turystycznej.

Cele szczegółowe:

1. Zintegrowana, spójna i aktywna społeczność na obszarze rewitalizacji	2. Zrównoważony rozwój funkcji uzdrowiskowej i turystycznej obszaru rewitalizacji	3. Atrakcyjne przestrzenie publiczne oraz infrastruktura odpowiadające potrzebom społeczności lokalnej	4. Sprawne kadry na rzecz rewitalizacji i rozwoju miasta
---	---	--	--

Kierunki działań przyporządkowane do czterech celów szczegółowych GPR

Cel 1. Zintegrowana, spójna i aktywna społeczność na obszarze rewitalizacji

Kierunki działań:

- 1.1. Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu na obszarze rewitalizacji
- 1.2. Wsparcie harmonijnego rozwoju rodzin na obszarze rewitalizacji
- 1.3. Kontynuacja i rozwój działań na rzecz seniorów
- 1.4. Inwestycja w młodzież
- 1.5. Integracja mieszkańców obszaru rewitalizacji

Cel 2. Zrównoważony rozwój funkcji uzdrowiskowej, turystycznej obszaru rewitalizacji

Kierunki działań

- 2.1 Rozwój funkcji uzdrowiskowo-sanatoryjnej obszaru rewitalizacji
- 2.2 Rozwój funkcji turystycznej i przemysłu czasu wolnego
- 2.3. Tworzenie nowej infrastruktury dla integracji i usług publicznych na obszarze rewitalizacji
- 2.4. Poprawa bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji
- 2.5. Wspieranie przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji

Cel 3. Atrakcyjne przestrzenie publiczne oraz infrastruktura odpowiadające potrzebom społeczności lokalnej

- 3.1. Zrównoważone, przyjazne i bezpieczne miejsca na obszarze rewitalizacji

- 3.2. Rozwijanie zrównoważonej mobilności na obszarze rewitalizacji
- 3.3. Termomodernizacja i energomodernizacja na obszarze rewitalizacji
- 3.4. Rozwijanie i poprawa błękitno-zielonej infrastruktury na obszarze rewitalizacji
- 3.5. Poprawa estetyki na obszarze rewitalizacji
- 3.6 Zachowanie dziedzictwa kulturowego (zabytków)
- 3.7. Mieszkalnictwo na obszarze rewitalizacji
- 3.8. Poprawa dostępności obiektów, miejsc/ przestrzeni i usług na obszarze rewitalizacji w tym dla osób ze szczególnymi potrzebami

Cel 4. Sprawne kadry na rzecz rewitalizacji i rozwoju Kazimierzy Wielkiej

Kierunki działań:

- 4.1. Aktywny Zespół ds. rewitalizacji
- 4.2. Uczący się Zespół ds. rewitalizacji
- 4.3. Współpracujący i innowacyjny Zespół ds. rewitalizacji

6. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

6.1. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Zgodnie z postanowieniami art. 15 ust. 1 pkt 5 lit. a *ustawy o rewitalizacji*, gminny program rewitalizacji obejmuje listę planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, na które składają się w szczególności działania o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym i technicznym. Lista obejmuje informacje kluczowe z punktu widzenia zapewnienia realizacji celów programu przy jednoczesnym uwzględnieniu, że na etapie jego tworzenia poziom gotowości realizacyjnej przedsięwzięć jest bardzo zróżnicowany. Z uwagi na brak możliwości określenia wszystkich szczegółów realizacji poszczególnych projektów, będą one uszczegóławiane w toku wdrażania GPR. Stałym punktem odniesienia w kształtowaniu końcowej formy przedsięwzięć wyznaczone cele GPR i kierunki działań.

Priorytetowo przy identyfikacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych potraktowano przedsięwzięcia o charakterze społecznym. Na wykazie znalazły się też przedsięwzięcia infrastrukturalne. Należy jednak podkreślić, że modernizacja i tworzenie nowej infrastruktury jest środkiem do rozwiązywania problemów i przeciwdziałania deficytom, które występują na obszarze rewitalizacji.

Dla zapewnienia jakości i efektywności poszczególnych przedsięwzięć przyjęto założenie, że przystąpienie do ich realizacji zostanie każdorazowo poprzedzone szczegółową analizą. Jej celem będzie pogłębienie wstępnych założeń w oparciu o ocenę praktyk i rozwiązań wdrażanych w ramach przedsięwzięć o podobnym charakterze. Podejście to dotyczyć będzie zarówno działań o charakterze społecznym, jak i działań inwestycyjnych, a jego celem jest zapewnienie realizacji najkorzystniejszego sposobu realizacji działań przy jednoczesnym uwzględnieniu lokalnych uwarunkowań. W tym celu w związku z realizacją wybranych przedsięwzięć rewitalizacyjnych mogą być tworzone zespoły robocze mające na celu uzgodnienie koncepcji, a następnie efektywną realizację tych przedsięwzięć.

Przedsięwzięcia podstawowe realizujące cele GPR zostały zaplanowane w obszarze rewitalizacji. Na etapie prac nad GPR nie stwierdzono bowiem konieczności wykorzystania zasobów, które znajdują się poza jego granicami. Mając jednak na uwadze techniczne uwarunkowania realizacji inwestycji, których rozpoznanie co do zasady nastąpi dopiero w okresie realizacji programu, istnieje prawdopodobieństwo, że wybrane działania będą wiązały się z interwencją również poza granicami tego obszaru.

Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne		
I.p.	Nazwa zadania	wartość
1.	„Mój cel PRACA” - aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy	2 500 000,00 zł
2.	„Centrum Aktywności Seniorów” - utworzenie dziennego domu pobytu lub placówki typu Senior+	1 500 000,00 zł
3.	RODZINA - wsparcie harmonijnego rozwoju rodzin na obszarze rewitalizacji	1 500 000,00 zł
4.	Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży na obszarze rewitalizacji	2 000 000,00 zł

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Kazimierza Wielka do 2030r.

5.	Rozwój społeczeństwa obywatelskiego na rzecz rewitalizacji	300 000,00 zł
6.	Kazimierza Wielka bogata z natury - rozwój funkcji uzdrowiskowo-sanatoryjnej miasta	24 000 000,00 zł
7.	Miasto Kazimierza Wielka dostosowane do osób ze specjalnymi potrzebami	1 000 000,00 zł
8.	Rozwijanie i poprawa zasobu mieszkaniowego na obszarze rewitalizacji, w tym poprawa energetyczna budynków oraz ich dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami	2 000 000,00 zł
9.	Poprawa infrastruktury technicznej, w tym z zakresu wod-kan, drogowej na obszarze rewitalizacji, z uwzględnieniem infrastruktury pieszej i rowerowej	3 000 000,00 zł
10.	Poprawa estetyki obszaru rewitalizacji	150 000,00 zł
11.	Pracownicy administracji na obszarze rewitalizacji	7 000,00 zł
12.	Dialog społeczny w procesie rewitalizacji	14 000,00 zł
13.	Rozpoczęcie i rozwijanie dialogu Gminy Kazimierza Wielka z lokalnym biznesem dla efektywnego osiągania celów GPR	14 000,00 zł
14.	Zachowanie dziedzictwa kulturowego (głównie zabytków) na obszarze rewitalizacji	2 000 000,00 zł
15.	Termomodernizacja i zielona energia na obszarze rewitalizacji	2 000 000,00 zł
16.	Uporządkowanie terenów przemysłowych	1 000 000,00 zł
17.	Zwiększenie dostępu do infrastruktury społecznej/administracyjnej na obszarze rewitalizacji	5 000 000,00 zł
RAZEM		47 985 000,00 zł

Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 1	
1 Nazwa przedsięwzięcia	„Mój cel PRACA” - aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy
2 Zakres	W ramach zadania realizowane będą usługi rynku pracy wskazane w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w tym: - pośrednictwo pracy w zakresie uzyskania odpowiedniego zatrudnienia zgodnego z kwalifikacjami i kompetencjami wspieranej osoby lub poradnictwo zawodowe w zakresie wyboru odpowiedniego zawodu oraz pomoc w planowaniu rozwoju kariery zawodowej; - realizacja wysokiej jakości szkoleń służących zdobyciu, zmianie lub podniesieniu kompetencji lub kwalifikacji niezbędnych do wykonywania danego zawodu lub zadań na określonym stanowisku; - nabywanie lub uzupełnianie doświadczenia zawodowego oraz praktycznych umiejętności w zakresie wykonywania danego zawodu poprzez staże spełniające standardy wskazane w Europejskiej Ramie Jakości Praktyk i Staży; - wsparcie zatrudnienia osoby młodej u przedsiębiorcy lub innego pracodawcy, stanowiące zachętę do zatrudnienia m.in. poprzez pokrycie kosztów subsydiowania zatrudnienia, bonusy zatrudnieniowe lub bonusy na zasiedlenie dla osób, u których zidentyfikowano

	adekwatność danej formy wsparcia; - wsparcie osób młodych w zakładaniu i prowadzeniu własnej działalności gospodarczej poprzez udzielenie pomocy bezzwrotnej (dotacji) na utworzenie przedsiębiorstwa oraz szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do podjęcia i prowadzenia działalności gospodarczej. Zadanie obejmuje również działania wspierające podniesienie kwalifikacji i umiejętności kobiet.
3 Prognozowane rezultaty	1. Liczba osób, która otrzymała pracę po zakończeniu udziału w projekcie. 2. Liczba osób, która odbyła staż. 3. Liczba kobiet, która podniosła swoje kwalifikacje i umiejętności. 4. Liczba udzielonych dotacji na utworzenie przedsiębiorstwa, założenie działalności gospodarczej. 5. Liczba osób biorących udział w szkoleniach umożliwiających uzyskanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do podjęcia i prowadzenia działalności gospodarczej.
4 Sposób oceny rezultatów	Wykazy: 1. osób które otrzymały pracę po zakończeniu udziału w projekcie, 2. osób które odbyły staż, 3. wydanych zaświadczeń potwierdzających zwiększenie kompetencji i umiejętności, 4. osób, które otrzymały dotację na utworzenie przedsiębiorstwa, działalności gospodarczej, 5. osób biorących udział w szkoleniach.
5 Realizowane kierunki działań	1.3. Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu na obszarze rewitalizacji
6 Lokalizacja	Miasto Kazimierza Wielka
7 Podmioty realizujące projekt	Miejsko – Gminny Pomocy Społecznej w Kazimierzy Wielkiej, PUP w Kazimierzy Wielkiej
8 Szacunkowa wartość	2 500 000 zł
9 Okres realizacji	2025-2030
10 Sposób zapewnienie dostępności	Dostosowanie infrastruktury i oferty wsparcia dla osób bezrobotnych, poszukujących pracy zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 2	
1 Nazwa przedsięwzięcia	„Centrum Aktywności Seniorów” - utworzenie dziennego domu pobytu lub placówki typu Senior+
2 Zakres	Stworzenie dziennego domu pobytu dla osób, które wymagają opieki i nie są w stanie samodzielnie funkcjonować. Wyposażenie obiektu w niezbędny sprzęt, pomieszczenia (pokój dziennego pobytu, jadalnia, pracownia terapii grupowej itd.) i likwidacja barier architektonicznych; przystosowanie jego otoczenia tak, aby mogły

	z niego korzystać osoby ze szczególnymi potrzebami. Zapewnienie odpowiednio wykwalifikowanej kadry i przygotowanie zróżnicowanej oferty wsparcia.
3 Prognozowane rezultaty	1. Poprawienie dostępności oferty miasta w zakresie usług i opieki nad seniorami 2. Uzupełnienie oferty Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej o usługi opiekuńcze. 3. Zmniejszenie liczby osób korzystających z opieki w Domach Pomocy Społecznej.
4 Sposób oceny rezultatów	Wykaz osób korzystających z placówki typu Senior +, regulamin funkcjonowania placówki.
5 Realizowane kierunki działań	1.3. Kontynuacja i rozwój działań na rzecz seniorów 2.3. Tworzenie nowej infrastruktury dla integracji i usług publicznych na obszarze rewitalizacji 1.5. Integracja mieszkańców obszaru rewitalizacji
6 Lokalizacja	Miasto Kazimierza Wielka
7 Podmiot realizujący	Miejsko – Gminny Pomocy Społecznej w Kazimierzy Wielkiej
8 Szacunkowa wartość	1 500 000 zł
9 Okres realizacji	2025-2030
10 Sposób zapewnienie dostępności	Dostosowanie infrastruktury i oferty wsparcia dla osób starszych i wymagających opieki, jak również ich rodzin.

Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 3	
1 Nazwa przedsięwzięcia	RODZINA - wsparcie harmonijnego rozwoju rodzin na obszarze rewitalizacji
2 Zakres	W ramach zadania realizowane będzie kompleksowe wsparcie na rzecz prawidłowego funkcjonowania rodziny, obejmujące m.in: • działania asystenta rodziny, • poradnictwo dla rodzin, • działalność świetlic środowiskowych, • powoływanie rodzin wspierających, • przeciwdziałanie przemocy, w tym wsparcie rodziny w ramach interwencji kryzysowej, • wsparcie preadopcyjne, • wsparcie postadopcyjne. Wspieranie tworzenia nowych miejsc opieki i wychowania w nowo tworzonych placówkach wsparcia dziennego lub wsparcie działalności istniejących placówek wsparcia dziennego. Podniesienie kwalifikacji i kompetencji osób działających na rzecz wspierania rodziny, w tym asystentów rodziny na potrzeby świadczenia usługi w społeczności lokalnej (m.in.: działania podnoszące kwalifikacje i kompetencje w zakresie zapobiegania wszelkiego rodzaju dyskryminacji). Działania na rzecz dzieci oraz rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, obejmujące w szczególności: • grupy samopomocowe; • asystenturę rodziny;

	• konsultacje ze specjalistami w zakresie zdiagnozowanych problemów i deficytów w rodzinie; • terapię w rodzinie. Wspieranie rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej, w tym wsparcie rodziców zastępczych i dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej. Kompleksowe wsparcie w usamodzielnianiu pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej oraz osób opuszczających inne instytucje opieki całodobowej, w których przebywają dzieci i młodzież. Podniesienie kwalifikacji i kompetencji osób działających na rzecz wspierania rodziny, w tym asystentów rodziny na potrzeby świadczenia usług w środowisku lokalnym (działania podnoszące kwalifikacje i kompetencje w zakresie zapobiegania wszelkiego rodzaju dyskryminacji) i realizowane wyłącznie jako element kompleksowego projektu. Wsparcie procesu deinstytucjonalizacji placówek, w tym usług dla dzieci i młodzieży wymagających wsparcia przebywających w różnego rodzaju ośrodkach/instytucjach (np.: ośrodkach wychowawczych), polegające na realizowaniu działań poza dotychczasowymi zadaniami.
3 Prognozowane rezultaty	1. Liczba utworzonych miejsc w placówkach wsparcia dziennego 2. Liczba dzieci objętych wsparciem w placówkach wsparcia dziennego 3. Uzupełnienie oferty Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej o usługi opiekuńczo – wychowawcze
4 Sposób oceny rezultatów	Wykaz dzieci korzystających z wsparcia w placówkach wsparcia dziennego, regulamin funkcjonowania placówki
5 Realizowane kierunki działań	1.1. Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu na obszarze rewitalizacji 1.2. Wsparcie harmonijnego rozwoju rodzin na obszarze rewitalizacji 1.5. Integracja mieszkańców obszaru rewitalizacji
6 Lokalizacja	Miasto Kazimierza Wielka
7 Podmiot realizujący	Miejsko – Gminny Pomocy Społecznej w Kazimierzy Wielkiej
8 Szacunkowa wartość	1 500 000 zł
9 Okres realizacji	2025-2030
10 Sposób zapewnienie dostępności	Dostosowanie infrastruktury i oferty wsparcia dla rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym w tym dzieci.

Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 4	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży na obszarze rewitalizacji
2 Zakres	W ramach projektu planowane są działania polegające na: 1. Wspieraniu edukacji przedszkolnej poprzez:

	• tworzenie miejsc wychowania przedszkolnego w nowo utworzonych lub istniejących ośrodkach wychowania przedszkolnego (OWP), • dostosowanie miejsc wychowania przedszkolnego do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami, • rozszerzenie oferty ośrodków wychowania przedszkolnego o zajęcia rozwijające jakość edukacji m.in. poprzez: ✓ zajęcia dodatkowe dydaktyczno-wychowawcze, w zakresie umiejętności podstawowych i przekrojowych, ✓ zajęcia dodatkowe wyrównujące szanse edukacyjne dzieci w zakresie stwierdzonych deficytów, ✓ zajęcia specjalistyczne, ✓ wsparcie w zakresie edukacji włączającej, • doskonalenie kompetencji kadry, • wsparcie rodziców/opiekunów dzieci poprzez działania na rzecz wzmacniania współpracy kadry z rodzicami/opiekunami prawnymi. 2. Wsparcie uczniów szkół podstawowych m. in. poprzez zajęcia dodatkowe ukierunkowane na rozwijanie umiejętności podstawowych i przekrojowych, działania dwujęzyczne, edukację ekologiczną, zajęcia w ramach działań antydyskryminacyjnych, zajęcia psychologiczno-pedagogiczne, doradztwo zawodowe, wsparcie w zakresie edukacji włączającej. 3. Podnoszenie kompetencji kadry nauczycielskiej /doradców zawodowych m.in: w zakresie pracy z uczniami o specjalnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych oraz w zakresie zapobiegania przemocy.
3 Prognozowane rezultaty	1. Liczba dzieci przedszkolnych objętych dodatkowymi zajęciami edukacyjnymi 2. Liczba dzieci w wieku szkolnym objętych dodatkowymi zajęciami edukacyjnymi 3. Liczba nauczycieli, którzy podnieśli swoje kwalifikacje.
4 Sposób oceny rezultatów	Wykazy: 1. dzieci w wieku przedszkolnym objętych dodatkowymi zajęciami 2. dzieci w wieku szkolnym objętych dodatkowymi zajęciami 3. zaświadczeń potwierdzających nabycie kompetencji przez nauczycieli
5 Realizowane kierunki działań	1.4. Inwestycja w dzieci i młodzież
6 Lokalizacja	Obszar rewitalizacji
7 Podmioty realizujące	Zespół Obsługi Ekonomiczno-Administracyjnej Publicznych Szkół

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Kazimierza Wielka do 2030r.

	i Placówek w Kazimierzy Wielkiej, Samorządowa Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Jana Pawła II w Kazimierzy Wielkiej, Samorządowa Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Hugona Kołłątaja w Kazimierzy Wielkiej, Przedszkole Samorządowe im. Parkowe Skrzaty w Kazimierzy Wielkiej
8 Szacunkowa wartość	2 000 000 zł
9 Okres realizacji	2025-2030
10 Sposób zapewnienie dostępności	Warunkiem realizacji inicjatyw w ramach programu grantowego będzie zapewnienie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, m.in. dostosowanie oferty do szczególnych potrzeb edukacyjnych.

Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 5	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Rozwój społeczeństwa obywatelskiego na rzecz rewitalizacji
2 Zakres	Kontynuacja dotychczas prowadzonych oraz inicjowanie nowych działań, promujących aktywności obywatelską i zaangażowanie w sprawy ważne dla lokalnej społeczności. Wspieranie działalności istniejących organizacji społecznych (NGO's) na obszarze rewitalizacji, wspieranie powstawania nowych organizacji, a także animowanie inicjatyw nieformalnych m.in. poprzez wykorzystanie instrumentów finansowych (np. konkurs na realizację zadań publicznych dla NGO's), jak i pozafinansowych (doradztwo, szkolenia, udostępniania przestrzeni na spotkania). W rocznych programach współpracy Gminy Kazimierza Wielka z organizacjami pozarządowymi przewiduje się wprowadzenie preferencji dla projektów zgodnych z celami GPR.
3 Prognozowane rezultaty	1. Poprawa zdolności instytucjonalnych istniejących organizacji społecznych 2. Zwiększenie liczby działających na obszarze rewitalizacji inicjatyw nieformalnych 3. Realizacja projektów organizacji społecznych wpisujących się w cele GPR
4 Sposób oceny rezultatów	1. Liczba inicjatyw oddolnych oraz działań integrujących lokalne społeczności finansowanych i dofinansowanych ze środków z budżetu Gminy Kazimierza Wielka 2. Liczba wniosków organizacji pozarządowych działających na obszarze rewitalizacji w konkursach na realizację zadań publicznych
5 Realizowane kierunki działań	1.5. Integracja mieszkańców obszaru rewitalizacji 4.3. Współpracujący i innowacyjny Zespół ds. rewitalizacji
6 Lokalizacja	Obszar rewitalizacji
7 Podmiot realizujący	Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, organizacje pozarządowe działające na obszarze rewitalizacji
8 Szacunkowa wartość	300 000 zł
9 Okres realizacji	2024-2030
10 Sposób zapewnienie	Spełnianie wymogów dostępności cyfrowej i informacyjno-

dostępności	komunikacyjnej podczas promowania działań przewidzianych do realizacji w ramach przedsięwzięcia.
-------------	--

Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 6	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Kazimierza Wielka bogata z natury - rozwój funkcji uzdrowiskowo-sanatoryjnej miasta
2 Zakres	Zadanie obejmuje: 1. Budowę kompleksu Kazimierskie Wody Termalne i Lecznice - baseny termalne (mały i duży) wraz sauną, jacuzzi, placem zabaw. 2. Projekty rozwijające infrastrukturę uzdrowiskową i sanatoryjną w formule partnerstwa międzysektorowego/publiczno-prywatnego. 3. Budowa zakładu przyrodoleczniczego przy ul. Kościuszki, który będzie udzielał świadczeń zdrowotnych przy wykorzystaniu naturalnych surowców leczniczych. 4. Przebudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków, w tym jej dostosowanie do oczyszczania osadu siarkowego. 5. Wykonanie wodociągu i kanalizacji przy ul. Budzyńskiej do strefy uzdrowiskowej. 6. Przebudowa, adaptacja i termomodernizacja budynku po byłym gimnazjum przy ul. Szkolnej i dostosowanie go do obsługi ruchu turystycznego (motel, hostel, itp.) 7. Zagospodarowanie terenu wokół zbiornika - wykonanie pomostu, utworzenie przystani kajakowej wraz ze ścieżką pieszo-rowerową i monitoringiem przy ul. 1 Maja
3 Prognozowane rezultaty	Liczba wybudowanych obiektów świadczących usługi uzdrowiskowe - 2 Liczba zagospodarowanych obszarów na cele uzdrowiskowo – rekreacyjne – 1 Liczba ha terenów inwestycyjnych oferowanych przedsiębiorcom – min. 2
4 Sposób oceny rezultatów	Umowy na realizację zadań
5 Realizowane kierunki działań	2.1 Rozwój funkcji uzdrowiskowo-sanatoryjnej obszaru rewitalizacji 2.2 Rozwój funkcji turystycznej i przemysłu czasu wolnego 2.5. Wspieranie przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji
6 Lokalizacja	Miasto Kazimierza Wielka (głównie strefa uzdrowiskowa)
7 Podmiot realizujący	Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, przedsiębiorstwa, zakłady lecznicze
8 Szacunkowa wartość	24 000 000,000 zł
9 Okres realizacji	2024-2030
10 Sposób zapewnienie dostępności	Planowane do budowy obiekty będą dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Przedsięwzięcie rewitalizacyjny nr 7	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Miasto Kazimierza Wielka dostosowane do osób ze specjalnymi

	potrzebami
2 Zakres	Przeprowadzenie audytów dostępności budynków użyteczności publicznych i ich dostosowanie do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami, w tym z niepełnosprawnościami (rozbudowa budynków o podjazdy, windy, odpowiednie oznakowanie i udogodnienie np. dostosowanie łazienek, usprawnienia w zakresie przemieszczania się po obiektach użyteczności publicznej) oraz rozbudowę oferty dla tego typu osób (np. tłumacz języka migowego). W ramach przedsięwzięcia planowane jest również budowa/dostosowanie ogólnodostępnych placów zabaw oraz boisk dostosowanych do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami. Powstawanie placów zabaw (w tym tematycznych np. muzycznych lub wodnych) oraz wielofunkcyjnych boisk na obszarze rewitalizacji. Tworzenie takich miejsc będzie okazją do stosowania innowacyjnych rozwiązań w zakresie wykorzystywanych materiałów (np. nature-based solutions). Nowe obiekty będą dostępne dla osób ze szczególnymi potrzebami. W ramach przedsięwzięcia będą prowadzone dalsze prace na rzecz stałego poprawiania dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej obszaru rewitalizacji. Poprawianie dostępności miejsc i obiektów publicznych oraz obiektów komercyjnych i prywatnych. Współpraca m.in. wspólnot mieszkaniowych, spółdzielni mieszkaniowych, lokalnego biznesu, instytucji publicznych oraz organizacji społecznych (w tym zwłaszcza zajmujących się osobami z niepełnosprawnościami, seniorami i integracją społeczną).
3 Prognozowane rezultaty	1. Poszerzenie oferty instytucji publicznych uwzględniającej potrzeby osób ze specjalnymi potrzebami w tym osób z niepełnosprawnościami 2. Poprawa sytuacji osób ze specjalnymi potrzebami w tym osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin 3. Stworzenie przestrzeni dostępnej i zaprojektowanej w sposób w pełni odpowiadający potrzebom osób ze specjalnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami
4 Sposób oceny rezultatów	Wykaz obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami
5 Realizowane kierunki działań	2.3. Tworzenie nowej infrastruktury dla integracji i usług publicznych na obszarze rewitalizacji 3.8 Poprawa dostępności obiektów, miejsc/ przestrzeni i usług na obszarze rewitalizacji dla osób ze szczególnymi potrzebami
6 Lokalizacja	Obiekty użyteczności publicznej na terenie rewitalizacji
7 Podmiot realizujący	Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Kazimierski Ośrodek Kultury, szkoły i inne obiekty publiczne
8 Szacunkowa wartość	1 000 000 zł
9 Okres realizacji	2024-2030

10 Sposób zapewnienie dostępności	Działania w ramach przedsięwzięcia będą podejmowane na rzecz osób ze specjalnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami (i ich rodzin) jako grupy osób ze szczególnymi potrzebami. Poprawiona zostanie dostępność architektoniczna budynków użyteczności publicznej.
-----------------------------------	--

Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 8	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Rozwijanie i poprawa zasobu mieszkaniowego na obszarze rewitalizacji, w tym poprawa energetyczna budynków oraz ich dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami
2 Zakres	Zakres projektu obejmuje m.in. rozbudowę zasobu mieszkaniowego (nowe mieszkania, w tym także socjalne, budynki wielorodzinne) oraz poprawa jakości zasobu mieszkaniowego na terenie rewitalizacji (remonty, wymiana i poprawa instalacji, poprawa efektywności energetycznej budynków – ich termomodernizacja itd.). Przeprowadzenie remontów oraz doposażenie budynków mieszkalnych wielorodzinnych na obszarze rewitalizacji w celu ich dostosowania do potrzeb najstarszych mieszkańców rewitalizacji, osób z niepełnosprawnościami, a także ich rodzin (m.in. montaż wind, likwidacja barier architektonicznych przy wejściach do budynków oraz poprawę systemów oznaczeń w budynkach). Działanie realizowane we współpracy Urzędu Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych, właścicieli nieruchomości i innych podmiotów. Projekt obejmuje także przejście części budynków na ogrzewania gazowe.
3 Prognozowane rezultaty	1. Liczba nowych mieszkań na terenie obszaru rewitalizacji 2. Liczba inwestycji na obszarze rewitalizacji w budynkach wielorodzinnych mających na celu likwidację barier architektonicznych 3. Liczba inwestycji na obszarze rewitalizacji w budynkach wielorodzinnych mających na celu ich termomodernizację.
4 Sposób oceny rezultatów	Wykaz mieszkań oddanych do użytku, wykaz inwestycji
5 Realizowane kierunki działań	3.3 Termomodernizacja i energomodernizacja na obszarze rewitalizacji 3.7 Mieszkalnictwo na obszarze rewitalizacji 3.8 Poprawa dostępności obiektów, miejsc/ przestrzeni i usług na obszarze rewitalizacji dla osób ze szczególnymi potrzebami
6 Lokalizacja	Obszar rewitalizacji
7 Podmiot realizujący	Spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, właściciele nieruchomości
8 Szacunkowa wartość	2 000 000 zł
9 Okres realizacji	2024-2030
10 Sposób zapewnienie dostępności	Przedsięwzięcie jest ukierunkowane na poprawę dostępności architektonicznej zasobu mieszkaniowego (w tym wielorodzinnego)

	dla osób ze szczególnymi potrzebami.
--	--------------------------------------

Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 9	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Poprawa infrastruktury technicznej, w tym z zakresu wod-kan, drogowej na obszarze rewitalizacji, z uwzględnieniem infrastruktury pieszej i rowerowej
2 Zakres	Systematyczne poprawianie stanu nawierzchni dróg publicznych, z naciskiem na uspokajanie ruchu i poprawę bezpieczeństwa użytkowników. Budowa ścieżek rowerowych na obszarze rewitalizacji wraz z rozlokowaniem punktów serwisowych do samodzielnej naprawy rowerów oraz montowaniem stojaków na rowery przy najważniejszych węzłach komunikacyjnych, budynkach użyteczności publicznej i lokalach usługowych; ciągłe poprawianie i uzupełnianie sieci chodników; wprowadzanie elementów zieleni oraz małej infrastruktury itd. Zadanie w szczególności obejmuje: 1. Przebudowa drogi gminnej przy ul. 1 Maja wraz z budową pieszo-rowerowej 2. Rozbudowa i przebudowa parkingu przy ul. Armii Krajowej w tym montaż parkometrów 3. Przebudowa ulicy Mikołaja Reja wraz z budową oświetlenia 4. Przebudowa ulicy Przemysłowej wraz z budową chodnika i oświetlenia ulicznego 5. Przebudowa ulicy Sienkiewicza - wykonanie deptaka (połączenie z ulicą Koszycką) 6. Rozbudowa i modernizacja parkingu przy Szpitalu (ul. Partyzantów) 7. Przebudowa ul. Konstytucji 3 Maja 8. Wykonanie wodociągu i kanalizacji sanitarnej przy ul. Niecałej, Konstytucji 3 Maja 9. Utworzenie wiat handlowych i poprawa systemu parkingowego na ul. Partyzantów.
3 Prognozowane rezultaty	1. Poprawa stanu infrastruktury drogowej 2. Poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego, w tym pieszych i rowerzystów 3. Poprawa dostępności komunikacyjnej podobszarów rewitalizacji
4 Sposób oceny rezultatów	1. Długość dróg gminnych o poprawionym standardzie nawierzchni (przebudowy, rozbudowy, remonty) na obszarze rewitalizacji 2. Długość zmodernizowanych i nowych tras rowerowych na obszarze rewitalizacji 3. Długość wyremontowanych ciągów pieszych na obszarze rewitalizacji
5 Realizowane kierunki działań	2.4. Poprawa bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji 3.1. Zrównoważone, przyjazne i bezpieczne miejsca na obszarze

	rewitalizacji
	3.2. Rozwijanie zrównoważonej mobilności na obszarze rewitalizacji
6 Lokalizacja	Obszar rewitalizacji
7 Podmiot realizujący	Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Powiatowy Zarząd Dróg, Zarząd Dróg Wojewódzkich
8 Szacunkowa wartość	3 000 000 zł
9 Okres realizacji	2024-2030
10 Sposób zapewnienie dostępności	Likwidowanie barier architektonicznych oraz stosowanie rozwiązań uwzględniających osoby ze szczególnymi potrzebami m.in. przy projektowaniu dróg rowerowych

Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 10	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Poprawa estetyki obszaru rewitalizacji
2 Zakres	Opracowanie zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, określenie ich gabarytów, standardów jakościowych oraz rodzajów materiałów budowlanych preferowanych przy ich wykonaniu. Wypracowanie systemu współpracy i wsparcia przedsiębiorców w zakresie dostosowania wyglądu lokali usługowych i in. wraz z ich otoczeniem. W tym celu przewiduje się m.in. wdrożenie miejskiego programu promującego estetyzację przestrzeni na obszarze rewitalizacji oraz opracowanie materiałów informacyjnych. Edukacja, doradztwo i wykonanie elementów, które poprawią estetykę szyldów, witryn oraz ekspozycji. Działania we współpracy z najemcami i właścicielami lokali handlowych i usługowych na terenie miasta. Przedsięwzięcie obejmuje także uporządkowanie estetyki: skwerów (w tym m.in. nasadzenia krzewów, montaż ławeczek, montaż stylowych latarni, koszty na śmieci, zagospodarowania przestrzeni publicznej). Szczegółowe zadania obejmują: 1 Zagospodarowanie terenu przy Szpitalu – utworzenie Parku kieszonkowego, budowa altany, toalety z instalacją fotowoltaiczną, ładowarki do rowerów elektrycznych 2 zagospodarowaniem parku przy ul. 1 Maja, w tym modernizacja fontanny
3 Prognozowane rezultaty	1. Poprawa estetyki przestrzeni publicznych i lokali na obszarze rewitalizacji 2. Poprawa atrakcyjności lokali usługowych 3. Zwiększenie świadomości społecznej w zakresie dbałości o przestrzeń publiczną jako o dobro wspólne
4 Sposób oceny rezultatów	1. Liczba wniosków składanych do miejskiego programu promującego estetyzację przestrzeni

	2. Badanie oceny jakości przestrzeni publicznej (badania społeczne zrealizowane w ciągu 3 lat po wejściu w życie zasad promujących estetyzację przestrzeni)
5 Realizowane kierunki działań	2.5. Wspieranie przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji 3.5. Poprawa estetyki na obszarze rewitalizacji
6 Lokalizacja	Miasto Kazimierza Wielka (preferencje dla obszaru rewitalizacji)
7 Podmiot realizujący	Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej we współpracy z przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi, spółdzielniami i wspólnotami samorządowymi
8 Szacunkowa wartość	150 000 zł
9 Okres realizacji	2024-2030
10 Sposób zapewnienie dostępności	Uwzględnienie zasad dostępności komunikacyjno-informacyjnej na etapie przygotowania i realizacji uchwały reklamowej.

Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 11	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Pracownicy administracji na obszarze rewitalizacji
2 Zakres	Organizacja cyklicznych spacerów po obszarze rewitalizacji mających na celu bieżącą ewaluację prowadzonych przedsięwzięć i wejście w dialog z mieszkańcami. W spacerach będą brali udział – obok członków Zespołu ds. Rewitalizacji oraz Komitetu Rewitalizacji – przedstawiciele podmiotów takich jak na przykład Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Informacyjno-Konsultacyjnego ds. uzależnień; Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie itd. Przewiduje się także zapraszanie do udziału w spacerach ekspertów zewnętrznych oraz przedstawicieli innych samorządów mających doświadczenie w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.
3 Prognozowane rezultaty	1. Poszerzenie wiedzy członków Zespołu ds. rewitalizacji na temat zjawisk występujących na obszarze rewitalizacji 2. Zaangażowanie mieszkańców obszaru rewitalizacji w proces wdrażania GPR 3. Stałe weryfikowanie efektów procesu rewitalizacji
4 Sposób oceny rezultatów	1. Liczba spacerów studyjnych 2. Liczba uczestników spacerów studyjnych
5 Realizowane kierunki działań	3.1. Aktywny Zespół ds. rewitalizacji 3.2. Uczący się Zespół ds. rewitalizacji
6 Lokalizacja	Obszar rewitalizacji
7 Podmiot realizujący	Urząd Miasta i Gminy Kazimierza Wielka, Zespół ds. rewitalizacji
8 Szacunkowa wartość	7 000 zł
9 Okres realizacji	2024-2030
10 Sposób zapewnienie dostępności	Dostosowanie informacji dotyczącej rewitalizacji przekazywanej publicznie do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.

Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 12

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Kazimierza Wielka do 2030r.

1 Nazwa przedsięwzięcia	Dialog społeczny w procesie rewitalizacji
2 Zakres	Wypracowanie stałych kanałów komunikacji oraz ciągła współpraca i dialog z organizacjami społecznymi i grupami nieformalnymi działającymi w sferach związanych z celami programu rewitalizacji; włączanie przedstawicieli organizacji społecznych w ewaluację przedsięwzięć rewitalizacyjnych, prowadzenie konsultacji w zakresie modeli wspierania inicjatyw nieformalnych, organizację cyklicznych ogólnodostępnych spotkań, seminariów i warsztatów; identyfikacja liderów lokalnych społeczności będących pośrednikami pomiędzy Zespołem ds. Rewitalizacji a mieszkańcami itd.
3 Prognozowane rezultaty	1. Zwiększenie zainteresowania organizacji społecznych przebiegiem i celami procesu rewitalizacji 2. Poszerzenie wiedzy rewitalizatorów na temat potrzeb konkretnych organizacji społecznych i inicjatyw nieformalnych działających na obszarze rewitalizacji 3. Zwiększenie świadomości mieszkańców obszaru rewitalizacji na temat przebiegu i celów procesu rewitalizacji
4 Sposób oceny rezultatów	1. Liczba przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizowanych z udziałem organizacji społecznych 2. Liczba członków Zespołu ds. rewitalizacji będących przedstawicielami organizacji społecznych i inicjatyw nieformalnych
5 Realizowane kierunki działań	4.3. Współpracujący i innowacyjny Zespół ds. rewitalizacji
6 Lokalizacja	Obszar rewitalizacji
7 Podmiot realizujący	Urząd Miasta i Gminy Kazimierza Wielka, Zespół ds. rewitalizacji
8 Szacunkowa wartość	14 000 zł
9 Okres realizacji	2024-2030
10 Sposób zapewnienie dostępności	Dostosowanie informacji dotyczącej rewitalizacji przekazywanej publicznie do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.

Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 13	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Rozpoczęcie i rozwijanie dialogu Gminy Kazimierza Wielka z lokalnym biznesem dla efektywnego osiągnięcia celów GPR
2 Zakres	Przewiduje się m.in. organizowanie cyklicznych spotkań tematycznych oraz włączanie przedsiębiorców w realizację przedsięwzięć ukierunkowanych na aktywizację zawodową i wspieranie lokalnej przedsiębiorczości, organizację wydarzeń sportowych i kulturalnych oraz adresowane do młodzieży działania promujące aktywność obywatelską. Planowane jest też np. zapraszanie przedsiębiorców na spotkania Zespołu ds. rewitalizacji, jak i ich udział w spacerach po obszarze rewitalizacji. Wyznaczenie w Urzędzie Miasta i Gminy jednostki odpowiedzialnej za prowadzenie stałej współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Kazimierza Wielka do 2030r.

3 Prognozowane rezultaty	1. Zwiększenie zainteresowania lokalnego biznesu przebiegiem i celami procesu rewitalizacji 2. Zaangażowanie lokalnych przedsiębiorców w realizowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne 3. Poszerzenie wiedzy rewitalizatorów na temat potrzeb lokalnego biznesu na obszarze rewitalizacji
4 Sposób oceny rezultatów	Liczba przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizowanych z udziałem lokalnych przedsiębiorców
5 Realizowane kierunki działań	2.5. Wspieranie przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji 4.3. Współpracujący i innowacyjny Zespół ds. rewitalizacji
6 Lokalizacja	Miasto Kazimierza Wielka w szczególności obszar rewitalizacji
7 Podmiot realizujący	Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej we współpracy z przedsiębiorstwami działającymi na obszarze miasta, w szczególności rewitalizacji
8 Szacunkowa wartość	14 000 zł
9 Okres realizacji	2024-2030
10 Sposób zapewnienie dostępności	Rozwiązania powstające w efekcie realizowanego przedsięwzięcia będą spełniały wymagania dotyczące każdego z wymiarów dostępności (architektoniczny, cyfrowy, informacyjno-komunikacyjny).

Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 14	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Zachowanie dziedzictwa kulturowego (głównie zabytków) na obszarze rewitalizacji
2 Zakres	1. Projekt obejmuje prace konserwatorskie przy zabytkach: - Kościół p.w. Podwyższenia Krzyża Św., - wieża mieszkalna "Baszta", - zespół cukrowni "Łubna" (zabudowania fabryczne, komin przemysłowy dawnej kotłowni, budynki administracyjne i mieszkalne), - park dworski. 2. Przebudowa, modernizacja w środku (m.in. wymiana podłóg) oraz termomodernizacja oraz doposażenie Miejsko-Gminnej i Powiatowej Biblioteki Publicznej im. Mikołaja Reja 3. Modernizacja i wyposażenie Kazimierskiego Ośrodka Kultury 4. Modernizacja amfiteatru przy ul. Aleja Parkowa w tym wykonanie monitoringu i budowa szaleatów miejskich
3 Prognozowane rezultaty	Wzrost liczby turystów odwiedzających miasto, w tym obiekty zabytkowe Wzrost liczby zabytków poddanych renowacji
4 Sposób oceny rezultatów	Liczba zabytków poddanych renowacji Liczba przeprowadzonych prac konserwatorskich
5 Realizowane kierunki	2.2 Rozwój funkcji turystycznej i przemysłu czasu wolnego

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Kazimierza Wielka do 2030r.

działań	3.6 Zachowanie dziedzictwa kulturowego (zabytków) 3.8. Poprawa dostępności obiektów, miejsc/ przestrzeni i usług na obszarze rewitalizacji w tym dla osób ze szczególnymi potrzebami
6 Lokalizacja	Obszar rewitalizacji
7 Podmiot realizujący	Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej
8 Szacunkowa wartość	2 000 000 zł
9 Okres realizacji	2024-2030
10 Sposób zapewnienie dostępności	Dostosowanie obiektów zabytkowych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami

Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 15	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Termomodernizacja i zielona energia na obszarze rewitalizacji
2 Zakres	Przedsięwzięcie zakłada kontynuowanie podejmowanych w mieście działań i programów ukierunkowanych na zmniejszenie emisyjności i zmniejszenie zapotrzebowania na energię w budynkach i obiektach publicznych i prywatnych. Wdrożenie działań, uwzględniających indywidualne potrzeby najemców i właścicieli nieruchomości na obszarze rewitalizacji. W ramach projektu planowane są także tzw. projekty parasolowe dla mieszkańców (OZE, w tym PV, pompy ciepła, instalacje solarne) oraz dostawa i montaż OZE na obiektach użyteczności publicznych zlokalizowanych na terenie rewitalizacji. Projekt obejmuje także modernizację kotłowni miejskiej przy ul. Partyzantów.
3 Prognozowane rezultaty	1 Wzrost liczby obiektów użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji i/lub doposażonych w instalacje OZE 2 Ograniczenie niskiej emisji w budynkach jednorodzinnych i wielorodzinnych poprzez wymianę pieców/modernizację kotłowni
4 Sposób oceny rezultatów	1 Liczba obiektów użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji 2 Liczba obiektów użyteczności publicznej wyposażonych w instalacje OZE 3 Liczba budynków wielorodzinnych poddanych termomodernizacji 4 Liczba budynków jednorodzinnych poddanych termomodernizacji na obszarze rewitalizacji
5 Realizowane kierunki działań	3.3. Termomodernizacja i energomodernizacja na obszarze rewitalizacji
6 Lokalizacja	Teren miasta, w szczególności obszar rewitalizacji
7 Podmiot realizujący	Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, przedsiębiorcy, inne jednostki publiczne (Powiat Kazimierski), mieszkańcy
8 Szacunkowa wartość	2 000 000 zł
9 Okres realizacji	2024-2030
10 Sposób zapewnienie dostępności	Dostosowanie obiektów wielorodzinnych oraz użyteczności publicznej do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami m.in. podjazdy, barierki, szersze drzwi, dostosowane łazienki.

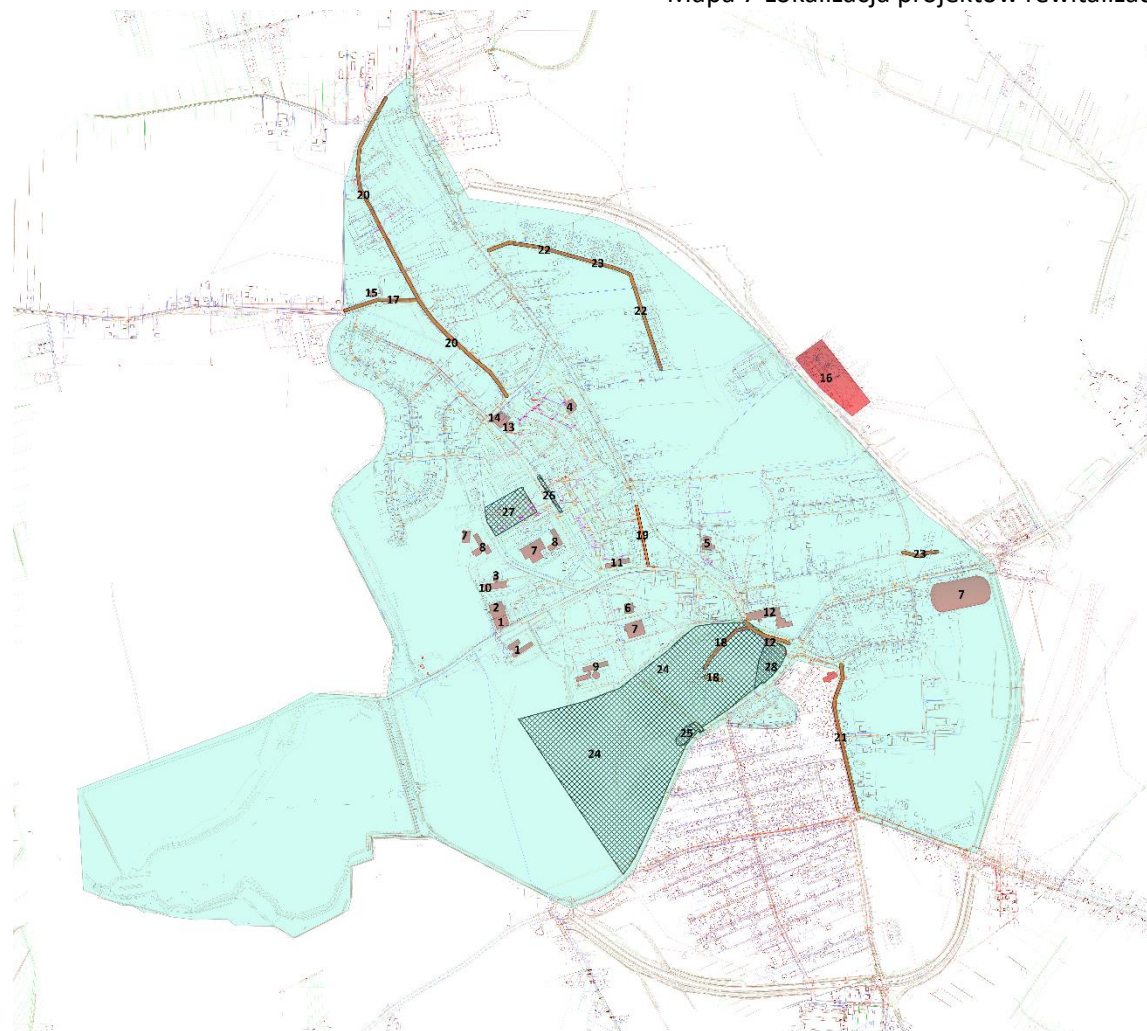
Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 16	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Uporządkowanie terenów przemysłowych
2 Zakres	Przedsięwzięcie obejmuje uporządkowanie terenów przemysłowych po zlikwidowanej Cukrowni „Łubna”.
3 Prognozowane rezultaty	Uporządkowanie terenów przemysłowych
4 Sposób oceny rezultatów	Powierzchnia uporządkowanych terenów przemysłowych
5 Realizowane kierunki działań	2.7. Poprawa estetyki na obszarze rewitalizacji
6 Lokalizacja	Obszar rewitalizacji
7 Podmiot realizujący	Urząd Miasta i Gminy Kazimierza Wielka
8 Szacunkowa wartość	1 000 000 zł
9 Okres realizacji	2026-2030
10 Sposób zapewnienie dostępności	Dostosowanie terenu i obiektów przemysłowych do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami

Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 17	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Zwiększenie dostępu do infrastruktury społecznej/administracyjnej na obszarze rewitalizacji
2 Zakres	Projekt obejmuje swych zakresem: 1. Budowa /modernizacja (przebudowa/rozbudowa) przyszkolnych sal gimnastycznych (hal sportowych) oraz boisk sportowych (w tym piłkarskich, stadionów lekkoatletycznych), w tym modernizacja boiska typu Orlik przy ulicy Szkolnej. 2. Modernizacja/przebudowa (rozbudowa) budynku Gminnego Przedszkola Parkowe Skrzaty wraz z jego wyposażeniem. 3. Modernizacja (rozbudowa/przebudowa) i wyposażenie placówek edukacyjnych na terenie gminy w tym dostosowanie obiektów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 4. Urządzenie i zagospodarowanie terenów rekreacyjnych (pod wypoczynek) wraz z budową i/lub modernizacją placów zabaw, altan dla mieszkańców i turystów oraz siłowni zewnętrznych. 5. Połączenie budynku byłego gimnazjum z budynkiem administracyjnym przy ul. Szkolnej (MOPS, przychodnia) wraz z jego modernizacją. 6. Rewitalizacja budynku Archanioła Gabriela. 7. Rozbudowa i przebudowa budynku użytkowanego przez klub piłkarski Sparta przy ul. Głowackiego wraz z wymianą murawy boiska i budową bieżni. 8. Rozbudowa i modernizacja bazy Zakładu Komunalnego przy ul. Budzyńskiej. 9. Modernizacja (w środku) budynku Urzędu Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej wraz z jego wyposażeniem.
3 Prognozowane rezultaty	Liczba zmodernizowanych obiektów/budynków społecznych Liczba dostosowanych budynków do potrzeb osób

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Kazimierza Wielka do 2030r.

	z niepełnosprawnościami
4 Sposób oceny rezultatów	
5 Realizowane kierunki działań	1.5. Integracja mieszkańców obszaru rewitalizacji 3.8. Poprawa dostępności obiektów, miejsc/ przestrzeni i usług na obszarze rewitalizacji w tym dla osób ze szczególnymi potrzebami
6 Lokalizacja	Obszar rewitalizacji
7 Podmiot realizujący	Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej, Kazimierski Ośrodek Kultury im. Urszuli Kity w Kazimierzy Wielkiej (KOK), Miejsko-Gminna i Powiatowa Biblioteka Publiczna im. Mikołaja Reja w Kazimierzy Wielkiej, Powiat Kazimierski i jego jednostki organizacyjne zlokalizowane na obszarze rewitalizacji
8 Szacunkowa wartość	5 000 000 zł
9 Okres realizacji	2024-2030
10 Sposób zapewnienie dostępności	Dostosowanie obiektów infrastruktury społecznej do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami m.in. podjazdy, barierki, szersze drzwi, dostosowane łazienki

Mapa 7 Lokalizacja projektów rewitalizacyjnych

Legenda:

obszar rewitalizacji

Inwestycje punktowe

1. Budowę kompleksu Kazimierskie Wody Termalne i Lecznice
2. Budowa zakładu przyrodoleczniczego przy ul. Kościuszki
3. Przebudowa, adaptacja i termomodernizacja budynku po byłym gimnazjum przy ul. Szkolnej
4. Przebudowa, modernizacja, termomodernizacja oraz doposażenie Miejsko-Gminnej i Powiatowej Biblioteki Publicznej im. Mikołaja Reja
5. Modernizacja i wyposażenie Kazimierskiego Ośrodka Kultury
6. Modernizacja amfiteatru przy ul. Aleja Parkowa w tym wykonanie monitoringu i budowa szaleatów miejskich
7. Budowa /modernizacja (przebudowa/rozbudowa) przyszkolnych sal gimnastycznych (hal sportowych) oraz boisk sportowych (w tym piłkarskich, stadionów lekkoatletycznych), w tym modernizacja boiska typu Orlik przy ulicy Szkolnej.
8. Modernizacja (rozbudowa/przebudowa) i doposażenie placówek edukacyjnych w tym dostosowanie obiektów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami
9. Modernizacja/przebudowa (rozbudowa) budynku Gminnego Przedszkola Parkowe Skrzaty wraz z jego doposażeniem.
10. Połączenie budynku byłego gimnazjum z budynkiem administracyjnym przy ul. Szkolnej (MOPS, przychodnia) wraz z jego modernizacją.
11. Modernizacja (w środku) budynku Urzędu Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej wraz z jego doposażeniem.
12. Prace konserwatorskie przy zabytkach: wieża mieszkalna "Baszta", zespół cukrowni "Lubna"
13. Modernizacja kotłowni miejskiej przy ul. Partyzantów.
14. Utworzenie wiat handlowych i poprawa systemu parkingowego na ul. Partyzantów.
15. Rozbudowa i modernizacja bazy Zakładu Komunalnego przy ul. Budzyńskiej.
16. Przebudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków, w tym jej dostosowanie do oczyszczania osadu siarkowego

Inwestycje liniowe

17. Wykonanie wodociągu i kanalizacji przy ul. Budzyńskiej do strefy uzdrowiskowej
18. Przebudowa drogi gminnej przy ul. 1 Maja wraz z budową pieszko-rowerowej
19. Przebudowa ulicy Mikołaja Reja wraz z budową oświetlenia
20. Przebudowa ulicy Przemysłowej wraz z budową chodnika i oświetlenia ulicznego
21. Przebudowa ulicy Sienkiewicza - wykonanie deptaka (połączenie z ulicą Koszycką)
22. Przebudowa ul. Konstytucji 3 Maja
23. Wykonanie wodociągu i kanalizacji sanitarnej przy ul. Niecałej, Konstytucji 3 Maja

Inwestycje obszarowe

24. Zagospodarowanie terenu wokół zbiornika - wykonanie pomostu, utworzenie przystani kajakowej wraz ze ścieżką pieszko-rowerową i monitoringiem przy ul. 1 Maja
25. Rozbudowa i przebudowa parkingu przy ul. Armii Krajowej w tym montaż parkometrów
26. Rozbudowa i modernizacja parkingu przy Szpitalu (ul. Partyzantów)
27. Zagospodarowanie terenu przy Szpitalu – utworzenie Parku kieszonkowego, budowa altany, toalety z instalacją fotowoltaiczną, ładowarki do rowerów elektrycznych
28. Zagospodarowaniem parku przy ul. 1 Maja, w tym modernizacją fontann

Źródło: opracowanie własne

6.2. Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Poniższe zestawienie przedstawia charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Przedsięwzięcia te nazywane są skrótowo „przedsięwzięciami uzupełniającymi” lub „projektami uzupełniającymi”. Ich realizacja przyczyni się do zwiększenia stopnia osiągnięcia celów rewitalizacji. Szeroka paleta i zakres przedsięwzięć uzupełniających daje szansę na angażowanie i aktywizowanie interesariuszy rewitalizacji na wszystkich etapach realizacji GPR. Realizację wszystkich przedsięwzięć uzupełniających zaplanowano na obszarze rewitalizacji lub w jego bliskim sąsiedztwie, co zapewni oddziaływanie tego przedsięwzięcia na obszar rewitalizacji.

Przedsięwzięcie uzupełniające nr 1	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Innowacyjne projekty włączenia społecznego i wsparcia rodzin z obszaru rewitalizacji
2 Zakres	Realizacja kompleksowych działań, skierowanych do osób w różnym wieku i rodzin. Działania przeciwdziałające marginalizacji i wykluczeniu społecznemu, a także dysfunkcjom w zakresie budowania wzajemnego szacunku i instrumentów wsparcia. Rozwijanie oferty wsparcia uwzględniającej indywidualne potrzeby konkretnych osób i rodzin; przyznawanie wsparcia materialnego; rozwijanie oferty ogólnodostępnych i darmowych usług publicznych oraz zapewnianie bezpłatnego dostępu do oferty edukacyjnej, sportowej i kulturalnej dla osób i rodzin w trudnej sytuacji finansowej; zapewnianie opieki pedagogicznej, terapii (w tym dorosłych dzieci z rodzin dysfunkcyjnych), wsparcia wychowawczego, itp.
3 Realizowane kierunki działań	1.1. Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu na obszarze rewitalizacji 1.2. Wsparcie harmonijnego rozwoju rodzin na obszarze rewitalizacji

Przedsięwzięcie uzupełniające nr 2	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Program zajęć profilaktycznych dla rodzin z obszaru rewitalizacji
2 Zakres	W ramach przedsięwzięcia w różnych formach (spotkania, warsztaty, dyskusje) będą organizowane zajęcia ze specjalistami, dotyczące aktualnych wyzwań związanych z budowaniem relacji rodzinnych oraz przeciwdziałaniem zagrożeniom dla prawidłowego funkcjonowania rodzin. Tematyka wydarzeń będzie dotyczyła między innymi profilaktyki uzależnień (alkoholu, narkotyków i innych używek), zdrowia psychicznego oraz cyberprzemocy.
3 Realizowane kierunki działań	1.2. Wsparcie harmonijnego rozwoju rodzin na obszarze rewitalizacji

Przedsięwzięcie uzupełniające nr 3	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Integracja seniorów – kompleksowa oferta wsparcia

2 Zakres	Działania mające na celu wychodzenie naprzeciwko rosnącym potrzebom w zakresie seniorów mieszkających na terenie miasta i ich rodzin. Będą to np. projekty zdrowotne i profilaktyczne, a także kulturalne. Przewiduje się również m.in. realizację działań ukierunkowanych na wspieranie dialogu międzypokoleniowego (np. pikników międzypokoleniowych) oraz budowanie wzajemnej empatii pomiędzy mieszkańcami miasta w różnym wieku.
3 Realizowane kierunki działań	1.3. Kontynuacja i rozwój działań na rzecz seniorów

Przedsięwzięcie uzupełniające nr 4	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Rozwijanie opieki wytchnieniowej na terenie obszaru rewitalizacji
2 Zakres	Wsparcie członków rodzin lub opiekunów, którzy wymagają czasowej pomocy w sprawowaniu codziennej opieki nad osobami z niepełnosprawnościami w różnym wieku, wraz z podniesieniem umiejętności i wiedzy opiekunów. Zapewnienie dostępnych (bezpłatnych) usług opieki wytchnieniowej w zakresie odpowiadającym na zapotrzebowanie opiekunów osób ze szczególnymi potrzebami; rozwijanie oferty opieki wytchnieniowej m.in. poprzez rozbudowę infrastruktury umożliwiającej świadczenie usług w ramach pobytu dziennego poza miejscem zamieszkania, a także – poprzez stworzenie warunków do realizacji opieki wytchnieniowej w ramach pobytu całodobowego.
3 Realizowane kierunki działań	1.3. Kontynuacja i rozwój działań na rzecz seniorów 1.2. Wsparcie harmonijnego rozwoju rodzin na obszarze rewitalizacji

Przedsięwzięcie uzupełniające nr 5	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Aktywna i świadoma młodzież – oferta czasu wolnego
2 Zakres	Rozwijanie we współpracy z innymi instytucjami w Kazimierzy Wielkiej (m.in. Kazimierski Ośrodek Kultury, Miejsko-Gminna i Powiatowa Biblioteka Publiczna im. Mikołaja Reja w Kazimierzy Wielkiej, organizacje pozarządowe i in.) oferty czasu wolnego (m.in. zajęć sportowych i z obszaru kultury) kierowanej do młodzieży. Rozwijanie i poszerzanie oferty odpowiadającej na potrzeby jej odbiorców jako środek do budowania kultury dialogu z młodzieżą m.in. poprzez angażowanie młodzieży w działania na obszarze rewitalizacji (np. wolontariat, animowanie organizacji młodzieżowych i grup nieformalnych).
3 Realizowane kierunki działań	1.4. Inwestycja w dzieci i młodzież

Przedsięwzięcie uzupełniające nr 6	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Wspieranie inicjatyw oddolnych oraz tworzonych lub

	funkcjonujących już w Kazimierzy Wielkiej tzw. miejsc trzecich
2 Zakres	Wspieranie tworzenia oraz funkcjonowania w różnych częściach obszaru rewitalizacji. tzw. miejsc trzecich (miejsc spotkań poza domem i pracą), dostępnych o różnych porach dnia dla dzieci i młodzieży, rodzin z dziećmi, seniorów itd. Przewiduje się realizację działań infrastrukturalnych oraz organizację wydarzeń (np. spotkań grup młodzieży i sąsiadów).
3 Realizowane kierunki działań	1.5. Integracja mieszkańców obszaru rewitalizacji 3.1. Zrównoważone, przyjazne i bezpieczne miejsca na obszarze rewitalizacji

Przedsięwzięcie uzupełniające nr 7	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni sąsiedzkich na obszarze rewitalizacji
2 Zakres	Poprawa stanu zagospodarowania i uporządkowanie przestrzeni sąsiedzkich (podwórek, części wspólnych nieruchomości itd.) poprzez stałą współpracę mieszkańców, wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych, przedsiębiorców i in. Nowe nasadzenia, urządzenie i poprawa estetyki przestrzeni między budynkami na obszarze rewitalizacji, lokalizacja obiektów małej infrastruktury, montaż oświetlenia, uporządkowanie miejsc parkingowych; działania animacyjne i praca podwórkowa itp.
3 Realizowane kierunki działań	1.5. Integracja mieszkańców obszaru rewitalizacji 3.1. Zrównoważone, przyjazne i bezpieczne miejsca na obszarze rewitalizacji

Przedsięwzięcie uzupełniające nr 8	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Program integracji migrantów na obszarze rewitalizacji
2 Zakres	Działania o różnorodnym charakterze (np. wystawy, koncerty, pikniki, rozgrywki sportowe, kursy językowe), które ułatwią nawiązywanie kontaktów i przełamywanie barier komunikacyjnych pomiędzy osobami i rodzinami od dawna mieszkającymi na terenie miasta a uchodźcami z Ukrainy, a także obywatelami innych krajów, którzy znaleźli zatrudnienie na lokalnym rynku pracy.
3 Realizowane kierunki działań	1.5. Integracja mieszkańców obszaru rewitalizacji

Przedsięwzięcie uzupełniające nr 11	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Rozbudowa monitoringu wizyjnego na obszarze rewitalizacji
2 Zakres	Zakup elementów systemu monitoringu wizyjnego: kamer, rejestratorów wideo, oprogramowania, monitorów, urządzeń do nagrywania itd. Montaż nowych elementów systemu w przestrzeniach wskazanych przez mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz uznawanych jako najbardziej niebezpieczne przez

	Policję/Straż Miejską.
3 Realizowane kierunki działań	2.4 Poprawa bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji 3.1. Zrównoważone, przyjazne i bezpieczne miejsca na obszarze rewitalizacji

Przedsięwzięcie uzupełniające nr 12	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Poprawa komunikacji publicznej obszaru rewitalizacji z innymi ośrodkami miejskimi i obszarami wiejskimi gminy Kazimierza Wielka
2 Zakres	Stałe rozwijanie oferty transportu publicznego (zwłaszcza autobusowego) na obszarze rewitalizacji w celu zwiększenia dostępności oferty usług publicznych i komercyjnych dla mieszkańców (zwłaszcza obszarów wiejskich Gminy Kazimierza Wielka, a także obszaru rewitalizacji z innymi większymi ośrodkami miejskimi np. zwiększenie liczby połączeń z Krakowem). Planuje się m.in. realizację projektów pilotażowych w zakresie częstotliwości i pór kursowania busów, jak i eksperymentowanie z modyfikowaniem istniejących tras lub wprowadzaniem do rozkładu nowych linii.
3 Realizowane kierunki działań	3.2. Rozwijanie zrównoważonej mobilności na obszarze rewitalizacji 3.8 Poprawa dostępności obiektów, miejsc/ przestrzeni i usług na obszarze rewitalizacji dla osób ze szczególnymi potrzebami

Przedsięwzięcie uzupełniające nr 13	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Promocja ruchu rowerowego jako sposobu przemieszczania się do pracy i szkoły
2 Zakres	Regularne prowadzenie akcji promocyjnych takich jak np. „Rowerowy maj”, przejazdy rowerowe po mieście, czy też akcje pozwalające na tymczasową zmianę funkcji dróg, po których zwykle przemieszczają się samochody. Kształtowanie zachowań komunikacyjnych mieszkańców miasta i stopniowe zwiększanie udziału przejazdów rowerem jako środka przemieszczania się. Projekt zakłada również zachęcanie mieszkańców do uczynienia z roweru głównego środka dojazdu do pracy i do szkoły.
3 Realizowane kierunki działań	3.2. Rozwijanie zrównoważonej mobilności na obszarze rewitalizacji

Przedsięwzięcie uzupełniające nr 14	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Wdrożenie ekologicznych rozwiązań w funkcjonowaniu Urzędu Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej i jednostek miejskich oraz w świadczeniu usług publicznych na obszarze rewitalizacji
2 Zakres	Zakup elektrycznych samochodów i hulajnóg na potrzeby Urzędu Miasta i Gminy oraz jednostek podległych Miastu. Planuje się również poprzedzone pilotażem (2-3 rowery cargo) wdrożenie rowerów cargo jako pełnoprawnych pojazdów w świadczeniu usług publicznych (KOK, dowożenie posiłków, wsparcie seniorów itd.).

3 Realizowane kierunki działań	3.2. Rozwijanie zrównoważonej mobilności na obszarze rewitalizacji
--------------------------------	--

Przedsięwzięcie uzupełniające nr 15	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Tworzenie warunków do rozwoju infrastruktury dla elektromobilności na obszarze rewitalizacji
2 Zakres	Budowa ogólnodostępnych stacji ładowania pojazdów elektrycznych oraz modernizację tras rowerowych pod kątem wykorzystania rowerów o napędzie wspomagany elektrycznie. Opracowanie systemu zachęt dla posiadaczy samochodów i rowerów elektrycznych (np. przywileje parkingowe i zniżki na wydarzenia kulturalne) i realizacja kampanii popularyzujących samochody i rowery elektryczne wśród mieszkańców i przedsiębiorców.
3 Realizowane kierunki działań	2.3. Tworzenie nowej infrastruktury dla integracji i usług publicznych na obszarze rewitalizacji 3.2. Rozwijanie zrównoważonej mobilności na obszarze rewitalizacji

Przedsięwzięcie uzupełniające nr 16	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Zielono-niebieski obszar rewitalizacji
2 Zakres	Wypracowanie oraz wdrażanie na etapie realizacji przedsięwzięć infrastrukturalnych standardów, które poprawią stan dostosowania miejskiej infrastruktury do zmiany klimatu. Systematyczne uzupełnianie zieleni miejskiej na obszarze rewitalizacji oraz realizacja instalacji, które sprzyjają zwiększaniu retencji (np. łąki kwietne i ogrody deszczowe) i in.
3 Realizowane kierunki działań	2.3. Tworzenie nowej infrastruktury dla integracji i usług publicznych na obszarze rewitalizacji 3.4. Rozwijanie i poprawa błękitno-zielonej infrastruktury na obszarze rewitalizacji

Przedsięwzięcie uzupełniające nr 17	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Kompleksowe wsparcie przedsiębiorców na obszarze rewitalizacji
2 Zakres	Szeroka oferta wsparcia dla początkujących przedsiębiorców działających na obszarze miasta. Stworzenie miejsca inkubacji nowych firm (np. w formule coworku), które jednocześnie ułatwi nawiązywanie relacji pomiędzy lokalnymi przedsiębiorcami. Oferta doradztwa, szkoleń i konsultacji itp., zwłaszcza w zakresie zakładania i prowadzenia firmy, marketingu i księgowości. Promowanie usług oferowanych przez przedsiębiorców na obszarze rewitalizacji m.in. poprzez stworzenie programu popularyzującego oferowane przez nich usługi wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji.
3 Realizowane kierunki działań	2.5. Wspieranie przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji 4.3. Współpracujący i innowacyjny Zespół ds. rewitalizacji

Przedsięwzięcie uzupełniające nr 18	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Tworzenie i wspieranie podmiotów ekonomii społecznej na obszarze rewitalizacji
2 Zakres	Powstanie na obszarze rewitalizacji podmiotu lub podmiotów ekonomii społecznej, które pozwolą na aktywizację społeczno-zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i znajdujących się w trudnej sytuacji.
3 Realizowane kierunki działań	2.5 Wspieranie przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji 3.8. Poprawa dostępności obiektów, miejsc/ przestrzeni i usług na obszarze rewitalizacji dla osób ze szczególnymi potrzebami

Przedsięwzięcie uzupełniające nr 19	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Wymiana wiedzy dla rewitalizacji
2 Zakres	Organizacja regularnych wydarzeń, które przyczynią się do osiągnięcia celów programu rewitalizacji. Szkolenia związane z różnymi aspektami rewitalizacji z udziałem gości i ekspertów spoza Kazimierzy Wielkiej; wizyty studyjne w innych miastach zajmujących się rewitalizacją; wspólne spotkania, seminaria, wizyty studyjne z Komitetem Rewitalizacji i in.
3 Realizowane kierunki działań	4.1. Aktywny Zespół ds. rewitalizacji 4.2. Uczący się Zespół ds. rewitalizacji 4.3. Współpracujący i innowacyjny Zespół ds. rewitalizacji

7. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Realizacja celów GPR wymaga równoczesnej realizacji wielu przedsięwzięć rewitalizacyjnych o różnorodnym charakterze. Konieczność integrowania działań podejmowanych przez podmioty i osoby zaangażowane we wdrażanie GPR wynika także z charakteru i zakresu zidentyfikowanych przedsięwzięć.

Przy opisanych przedsięwzięciach rewitalizacyjnych w poprzednim rozdziale wskazano m.in. najważniejsze kierunki działań do których realizacji przyczynią się kolejne przedsięwzięcia. Korzystając z tych ustaleń, przy planowaniu i wdrażaniu przedsięwzięć w pierwszej kolejności należy przeanalizować, z którymi przedsięwzięciami dany projekt jest lub powinien być komplementarny. Przedsięwzięcia komplementarne to takie, które pomagają w rozwiązywaniu podobnych problemów występujących na obszarze rewitalizacji i które przyczyniają się do realizacji podobnych lub powiązanych celów i kierunków działań. Jako przykłady takich przedsięwzięć można wskazać np. przedsięwzięcia realizujące kierunek działań „1.5. Integracja mieszkańców obszaru rewitalizacji”. Są to przedsięwzięcia podstawowe („Rozwój społeczeństwa obywatelskiego na rzecz rewitalizacji” „Dialog społeczny w procesie rewitalizacji”) oraz przedsięwzięcia uzupełniające („Wspieranie inicjatyw oddolnych oraz tworzonych lub funkcjonujących już w Kazimierzy Wielkiej tzw. „miejsc trzecich”, „Program integracji migrantów na obszarze rewitalizacji”).

Do realnej integracji działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wynikających z GPR, konieczne jest dokonywanie cyklicznego przeglądu potrzeb interesariuszy i stanu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Mechanizmem integracji w tym zakresie będą regularne, odbywające się średnio raz na kwartał spotkania koordynacyjne Zespołu ds. Rewitalizacji. W ich trakcie będą omawiane m.in. powiązania pomiędzy przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi. To istotne (dla powodzenia realizacji programu i wykorzystywania potencjału wdrażanych przedsięwzięć) to realizacja wielu przedsięwzięć integrujących społeczność obszaru rewitalizacji i całego miasta Kazimierza Wielka odbywać się będzie równocześnie z poprawą i rozwojem infrastruktury dla integracji, sportu, zdrowia i kultury. Działania koordynacyjne będą ukierunkowane na to, by całość przedsięwzięć rewitalizacyjnych możliwie efektywnie i trwale przełożyła się na poprawę oferty usług publicznych, poprawę stanu zagospodarowania przestrzeni publicznych, walkę z wykluczeniem społecznym na obszarze rewitalizacji itd.

8. Szacunkowe ramy finansowe programu

8.1. Ramy finansowe realizacji programu

Łączne szacunkowe środki finansowe przewidywane na realizację programu obejmują środki kierowane na realizację podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w kwocie około 48 mln złotych oraz środki szacowane na realizację pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (tzn. przedsięwzięć uzupełniających) w kwocie 15 mln złotych. Zgodnie z przyjętym założeniami podstawą finansowania GPR będą stanowić zewnętrzne środki finansowane (UE, środki krajowe). Z uwagi na ograniczone środki finansowe, Gm. Kazimierza Wielka będzie w pierwszej kolejności dążyła do współfinansowania planowanych projektów, a w drugiej do ewentualnego finansowania ich tylko i wyłączenie z budżetu gminy.

Możliwe źródła finansowanie projektów zostały szczegółowo opisane w kolejnym podrozdziale. W toku realizacji GPR znaczenie będą miały również zasoby własne (finansowe i niefinansowe) interesariuszy procesu rewitalizacji zaangażowanych we wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Będą to m.in. praca wolontariuszy, społeczników i liderów lokalnych, zasoby lokalowe, specjalistyczny sprzęt, środki wspólnot i spółdzielni mieszkaniowej itd.

Tabela 7 Szacowane koszty realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych wynikających z GPR

Rodzaj przedsięwzięć	budżet Gminy Kazimierza Wielka	środki UE	środki krajowe	środki zwrotne	środki prywatne	wartość ogółem
Szacowane środki na realizację podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	7 437 675,00 zł	23 992 500,00 zł	14 395 500,00 zł	1 679 475,00 zł	479 850,00 zł	47 985 000,00 zł
Szacowane środki na realizację pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	4 800 000,00 zł	2 250 000,00 zł	6 750 000,00 zł	1 200 000,00 zł	0,00 zł	15 000 000,00 zł
Ogółem	12 237 675,00 zł	26 242 500,00 zł	21 145 500,00 zł	2 879 475,00 zł	479 850,00 zł	62 985 000,00 zł

Źródło: opracowanie własne

8.2. Potencjalne źródła finansowania programu

Zapewnienie kompleksowego podejścia do procesu rewitalizacji wiąże się z koniecznością oparcia realizacji programu na komplementarności źródeł finansowania. Polega ona na łączeniu środków własnych miasta oraz innych interesariuszy (w tym prywatnych) ze środkami zewnętrznymi (dotacyjnymi lub pożyczkowymi na preferencyjnych warunkach) - europejskimi (w ramach różnych funduszy) i krajowymi. W tym celu w niniejszym programie ramowo określono potencjalne, możliwe do wykorzystania źródła finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Należy przyjąć, że w okresie wdrażania GPR (tj. do 2030 roku) pojawią się nowe źródła finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych, inne – dostępne obecnie – źródła finansowania wygasną, a zasady pozyskiwania jeszcze innych zostaną zmienione. Oznacza to konieczność stałego śledzenia i pozyskiwania dostępnych źródeł finansowania konkretnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Z kolei w przypadkach braku uzyskania pierwotnie planowanego dofinansowania danego przedsięwzięcia z określonego źródła powinny być podejmowane próby wykorzystania innych źródeł lub wspieranie procesów środkami własnymi Gminy Kazimierza Wielka. Główne źródła zewnętrzne obejmują m.in.

- Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027,
- Wspólna Polityka Rolna (WPR 2021-2027),
- Krajowy Plan Odbudowy (KPO),
- Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych,
- Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji,

oraz środki z dotacji:

- Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego,
- Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego,
- Powiatowego Urzędu Pracy,

oraz pożyczki i kredyty bankowe.

Poniżej prezentuje krótki opis poszczególnych programów mogących stanowić źródła finansowania projektów opisanych w *Programie*.

Instrumenty wynikające z polityk rozwojowych Unii Europejskiej

Gmina Kazimierza Wielka będzie mogła skorzystać z instrumentów przygotowywanych na nową perspektywę finansową 2021-2027, a w przypadku PROW z dodatkowej puli wynikającej z wydłużenia horyzontu realizacji tego programu.

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS)

następca Programu Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ). Program przyczyni się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu. FEnIKS wesprze również inwestycje transportowe oraz dofinansuje ochronę zdrowia i dziedzictwo kulturowe. Planowany budżet z UE to z ponad 25 mld euro.

Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG)

program jest kontynuacją dwóch wcześniejszych programów: Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 (POIG) oraz Inteligentny Rozwój 2014-2020 (POIR). FENG będzie wspierał realizację projektów

badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które zwiększają konkurencyjność polskiej gospodarki. Z programu będą mogli skorzystać m.in. przedsiębiorcy, instytucje z sektora nauki, konsorcja przedsiębiorstw oraz instytucje otoczenia biznesu, w szczególności ośrodki innowacji. Planowany budżet UE to ok. 7,9 mld euro.

Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS)

to następca Programu Wiedza Edukacja Rozwój (POWER). Główne obszary działania FERS to: praca, edukacja, zdrowie oraz dostępność. Program będzie wspierał projekty z zakresu:

- poprawy sytuacji osób na rynku pracy,
- zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- zapewnienia opieki nad dziećmi,
- podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.

Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC)

jest następcą programu Polska Cyfrowa (POPC), który w latach 2014-2020 wspierał cyfryzację w Polsce. FERC będzie koncentrował się przede wszystkim na:

- zwiększeniu dostępu do ultraszybkiego internetu szerokopasmowego,
- udostępnieniu zaawansowanych e-usług pozwalających na elektroniczne załatwienie spraw obywateli i przedsiębiorców,
- zapewnieniu cyberbezpieczeństwa (w ramach nowego dedykowanego obszaru interwencji),
- rozwoju gospodarki opartej na danych wykorzystującej najnowsze technologie cyfrowe,
- rozwoju współpracy międzysektorowej na rzecz tworzenia cyfrowych rozwiązań problemów społeczno-gospodarczych,
- wsparciu rozwoju zaawansowanych kompetencji cyfrowych, w tym również w obszarze cyberbezpieczeństwa dla jednostek samorządu terytorialnego (jst) i przedsiębiorców.

Planowany budżet z UE dla FERC to ok. 2 mld euro.

Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (FEPW)

jako jedyny program ponadregionalny realizowany będzie w Polsce po raz trzeci. Zakres wsparcia obejmuje dofinansowanie rozwoju przedsiębiorczości, rozwój i modernizację systemu dystrybucji energii, adaptację do zmian klimatu i ochronę przyrody, zrównoważoną mobilność miejską, gospodarkę o obiegu zamkniętym, zwiększenie dostępności transportowej (drogowej i kolejowej), miejsca aktywności społecznej oraz produkty turystyczne, wsparcie podmiotów świadczących usługi sanatoryjne/uzdrowiskowe. Wkład UE do programu to 2,65 mld euro.

Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027

Na poziomie regionalnym środki polityki spójności będą dostępne w ramach kontynuacji dotychczasowych Regionalnych Programów Operacyjnych. Zaangażowanie środków UE w ten program wyniesie 1,456 mld euro, z czego 1,051 mld euro ze środków EFRR, a 405 mln euro ze środków EFS+.

Programy dedykowane obszarom wiejskim

Na nową perspektywę finansową przygotowany jest Plan Strategiczny dla WPR na lata 2023-2027, który zgodnie z założeniami Wspólnej Polityki Rolnej będzie koncentrował się na wspieraniu rozwoju

sektora rolno-spożywczego (w szczególności w sektorze owoców i warzyw) oraz działaniom związanym z oddziaływaniem rolnictwa na klimat i środowisko. Proponowane środki dla Polski w ramach WPR na lata 2023-2027 to 25,2 mld euro.

Krajowy Plan Odbudowy (KPO)

przygotowywany na podstawie *Europejskiego Planu Odbudowy*; przeznaczony na zwiększenie produktywności gospodarki oraz tworzenie wysokiej jakości miejsc pracy w wybranych obszarach.

Inicjatywy zarządzane z poziomu europejskiego (np. **Erasmus+, LIFE, Cyfrowa Europa, Interreg**) lub dostępne na podstawie umów międzynarodowych (**Norweski Mechanizm Finansowy oraz Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego**).

Instrumenty finansowane z budżetu państwa, funduszy celowych i innych krajowych środków publicznych

Poza środkami wsparcia Unii Europejskiej Gmina Kazimierza Wielka będzie mogło ubiegać się o dofinansowanie działań w ramach dostępnych instrumentów krajowych. Do najważniejszych należą:

- **Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych** mający na celu bezzwrotne dofinansowanie projektów inwestycyjnych realizowanych przez gminy, powiaty i miasta lub ich związki w całej Polsce;
- **Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg** w ramach którego finansowane będą projekty związane z budową, przebudową, remontem dróg powiatowych lub dróg gminnych oraz przebudową dróg wewnętrznych, które po uzyskaniu właściwych parametrów technicznych będzie można zaliczyć do odpowiedniej kategorii dróg publicznych;
- **Program Rozwoju Elektromobilności** w ramach którego finansowane będą projekty związane z rozwojem elektromobilności oraz transportem opartym na paliwach alternatywnych;
- **Program Społecznych Inicjatyw Mieszkaniowych** – to instrument wsparcia samorządów, które będą mogły realizować inwestycje w formule społecznego budownictwa czynszowego;
- **Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych** w ramach którego rządowe środki trafiają do gmin, powiatów i miast w całej Polsce m.in.: na inwestycje ważne dla społeczności lokalnych;
- pozostałe programy finansowane z budżetu państwa, m.in.:
 - ✓ w zakresie ochrony środowiska - realizowane przez NFOŚiGW, właściwy WFOŚiGW;
 - ✓ w zakresie opieki nad osobami niepełnosprawnymi – realizowane przez PFRON, a także Program Senior+, Program „Aktywni+” na lata 2021-2025;
 - ✓ w zakresie kultury – dotacje Ministerstwa Kultury i Dziedzicwa Narodowego.

Wskazane powyżej źródła finansowania należy rozpatrywać jako katalog otwarty, który może ulec zmianom. Z uwagi wejście w życie nowej perspektywy finansowania 2021-2027, czas realizacji projektów nastąpi w kolejnych kilku latach. Tym samym należy zakładać, że w tym okresie pojawią się również inne programy dotacyjne skierowane na rozwój inwestycji w samorządach. Identyfikacja i wybór potencjalnych źródeł, z których mogą być finansowane poszczególne przedsięwzięcia w ramach *GPR* wymaga właściwej organizacji i koordynacji procesu pozyskiwania tych środków. W związku z powyższym zakłada się bieżące monitorowanie źródeł finansowania przez pracowników Urzędu Miasta i Gminy, co daje gwarancje ciągłej aktualizacji i dostosowywania najlepszych źródeł finansowych do realizacji zamierzonych inwestycji.

9. Struktura zarządzania programem

Realizacja procesu rewitalizacji na zasadach, które zostały określone przepisami ustawy o rewitalizacji, wiąże się z koniecznością podejmowania działań w sposób kompleksowy i zintegrowany. Wynika to m.in. z faktu, że GPR obejmuje przedsięwzięcia z różnych sfer rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Kazimierza Wielka. Wymaga to stworzenia stałych zasad współpracy różnych interesariuszy rewitalizacji na każdym etapie wdrażania GPR.

9.1. Opis struktury zarządzania realizacją GPR

Na mocy przepisów ustawy o rewitalizacji opracowanie oraz realizacja i nadzór nad realizacją GPR, między innymi poprzez prowadzenie oceny aktualności i stopnia realizacji, stanowią odpowiedzialność Burmistrza Miasta i Gminy Kazimierza Wielka. Wieloletni horyzont czasowy Programu, jak również szeroki zakres zadań oraz obowiązków o charakterze formalnym, które wynikają z wdrażania przepisów ustawy o rewitalizacji oraz przyjęcia GPR, wiążą się z koniecznością powierzenia zadań w zakresie bieżącej koordynacji procesu rewitalizacji utworzonemu w tym celu zespołowi roboczemu.

Zespół ds. rewitalizacji

Zespół ten będzie pełnił funkcję doradczą i powołany zostanie zarządzeniem Burmistrza Miasta i Gminy Kazimierza Wielka. W skład Zespołu wejdą m.in. osoby, które aktywnie uczestniczyły w pracach nad opracowaniem GPR. Zespół będzie realizował zadania i przedsięwzięcia wynikające bezpośrednio z treści GPR, jak i z przepisów ustawy o rewitalizacji. Będą to m.in.:

- monitorowanie realizacji przedsięwzięć oraz przygotowywanie rocznych raportów dotyczących postępu realizacji GPR i przedkładanie ich Burmistrzowi,
- ocena poziomu realizacji celów procesu rewitalizacji poprzez przyjęte kierunki działań i wdrażane przedsięwzięcia rewitalizacyjne oraz wzajemna integracja tych przedsięwzięć,
- zapewnienie komplementarności i koncentracji działań Gminy Kazimierza Wielka w wyznaczonym obszarze rewitalizacji,
- przygotowanie i przedłożenie Burmistrzowi Miasta i Gminy Kazimierza Wielka ocen aktualności i stopnia realizacji GPR (oceny śródkresowe),
- zapewnienie spójności pomiędzy działaniami podejmowanymi przez różne instytucje w ramach procesu rewitalizacji,
- obsługa organizacyjna Komitetu Rewitalizacji.

W skład Zespołu wchodzić będą przedstawiciele wybranych komórek organizacyjnych Urzędu oraz jednostek organizacyjnych miasta realizujący m.in. zadania w zakresie:

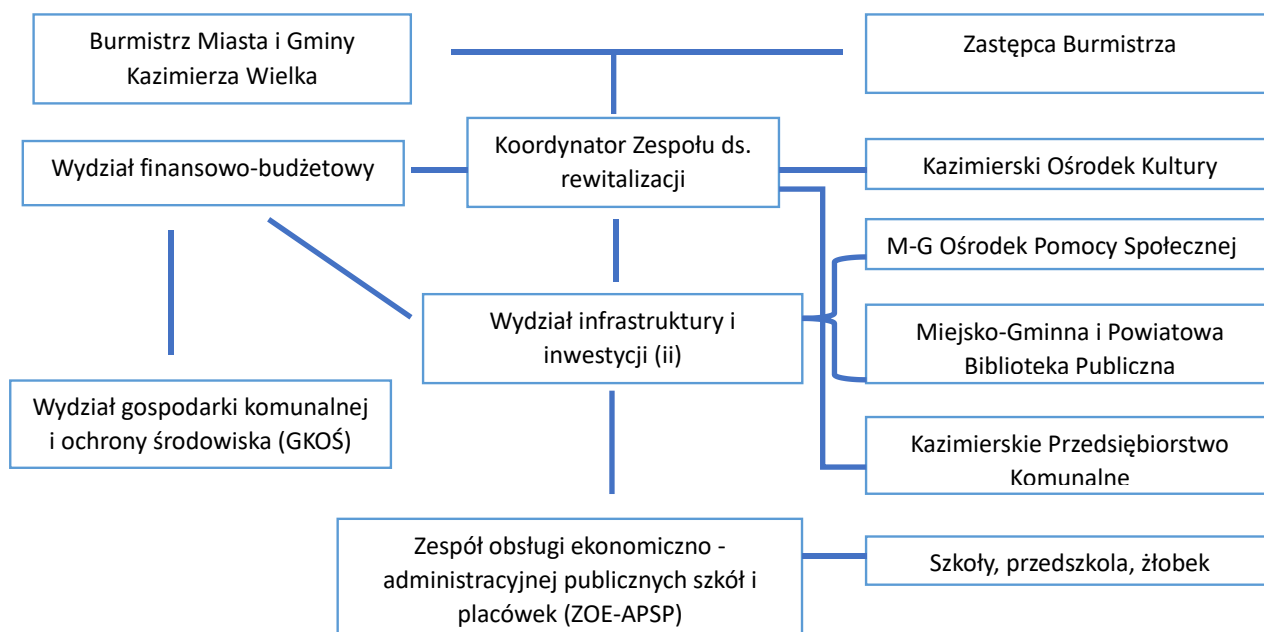
- pomocy społecznej oraz reintegracji zawodowej i społecznej,
- rozwoju oferty kulturalnej i sportowej kierowanej do mieszkańców,
- współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- polityki przestrzennej miasta,
- prowadzenia działalności gospodarczej na terenie miasta,
- przygotowania i realizacji zadań inwestycyjnych miasta,
- strategii rozwoju i pozyskiwania środków zewnętrznych na potrzeby realizacji programu,

- gospodarowania nieruchomościami miasta oraz zasobem mieszkaniowym,
- utrzymania terenów zieleni i przestrzeni publicznej,
- gospodarki finansowej miasta w ramach budżetu oraz planów wieloletnich.

Pracami Zespołu ds. rewitalizacji będzie kierował Koordynator Zespołu wyznaczony przez Burmistrza. Koordynator będzie realizować swoje zadania m.in. poprzez:

- ustalanie harmonogramu prac Zespołu, w tym regularnych spotkań oraz aktywności z udziałem interesariuszy procesu rewitalizacji,
- zapraszanie do udziału w pracach Zespołu ekspertów zewnętrznych i przedstawicieli innych jednostek samorządu terytorialnego prowadzących proces rewitalizacji,
- zapewnienie spójności realizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych z celami procesu rewitalizacji poprzez udział w pracach nad zlecaniem lub opracowaniem dokumentacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- bezpośrednią współpracę z interesariuszami o których mowa w art. 2 ust. 2 ustawy o rewitalizacji oraz podmiotów, o których mowa w art. 36 ust. 8 pkt 4 Ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 roku o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027, w tym poprzez wsparcie i zapewnienie ciągłości funkcjonowania Komitetu Rewitalizacji (w szczególności organizację spotkań, sporządzanie protokołów, obsługę zapytań członków i zgłaszanych tematów, prowadzenie spraw związanych z utrzymaniem pełnego składu);
- prowadzenie działań w zakresie partycypacji społecznej, w tym w zakresie wspierania inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy realizacji GPR oraz zapewnienia możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy w czasie prowadzenia monitoringu i oceny rewitalizacji, stosownie do art. 5 ust. 2 i ust. 3 ustawy o rewitalizacji;
- sporządzanie projektów raportów podsumowujących stan realizacji GPR przedkładanych do dyskusji Zespołowi, a następnie Burmistrzowi.

Rycina 1 Struktura Zarządzania GPRem

Źródło: opracowanie własne

Kluczowe znaczenie dla osiągnięcia celów procesu rewitalizacji będą miały regularne spotkania Zespołu ds. Rewitalizacji. Pozwolą one w szczególności na identyfikację barier utrudniających realizację przedsięwzięć, rozwiązywanie bieżących problemów, jak i reagowanie na głosy interesariuszy procesu rewitalizacji. W ramach prac Zespołu przewiduje się możliwość tworzenia zespołów roboczych na potrzeby przygotowania dokumentacji oraz wdrażania jednego lub grupy przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Do prac Zespołu oraz grup roboczych mogą być zapraszani inni pracownicy Urzędu Miasta i Gminy, przedstawiciele interesariuszy, eksperci zewnętrzni itd.

9.2. Współpraca ze stroną społeczną i otoczeniem gospodarczym

Gminny Program Rewitalizacji przewiduje również włączenie partnerów społecznych i gospodarczych oraz podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, w tym organizacji działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji na etapie jego realizacji.

Na etapie prac nad niniejszym programem podejmowano starania o włączenie wskazanych wyżej podmiotów do uczestnictwa w opracowaniu dokumentu. Podjęto szereg działań skierowanych między innymi do organizacji społecznych oraz różnych grup mieszkańców obszaru rewitalizacji, czy też przedsiębiorców, którym stworzono warunki do identyfikacji własnych przedsięwzięć (w formie naboru fiszek z pomysłami na projekty rewitalizacyjne). Przewiduje się także zaangażowanie tych podmiotów w realizacji wybranych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, których zakres ustalono w GPR.

Stosownie do przepisów ustawy o rewitalizacji kluczową formą zaangażowania wskazanych wyżej partnerów będzie Komitet Rewitalizacji. Będzie to organ opiniotwórczo-doradczy Burmistrza Miasta i Gminy Kazimierza Wielka, stanowiący forum współpracy i dialogu interesariuszy procesu rewitalizacji z odpowiedzialnymi za koordynację tego procesu organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji.

Komitet Rewitalizacji będzie zajmować stanowiska dotyczące kluczowych etapów procesu rewitalizacji. Należą do nich opiniowanie oceny aktualności i stopnia realizacji GPR oraz opiniowanie projektu programu lub jego zmiany. Zgodnie z art. 7 ust. 3 ustawy o rewitalizacji zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji określa w drodze stosownej uchwały Rada Miejska zapewniając wyłanianie interesariuszy przez ich przedstawicieli. Przyjęcie przez Radę zasad działania Komitetu poprzedzą w związku z tym konsultacje społeczne projektu stosownej uchwały. W celu osiągnięcia efektywnej współpracy z Komitetem Rewitalizacji przewiduje się jej oparcie na następujących zasadach:

1. Komitet będzie reprezentować wszystkie grupy interesariuszy procesu rewitalizacji, w szczególności wymienione w ustawie o rewitalizacji, zmierzając jednocześnie do samodzielnego wyłaniania interesariuszy spośród ich przedstawicieli.

2. W skład Komitetu wejdą przedstawiciele grup i zespołów o charakterze doradczym, konsultacyjnym i inicjatywnym, reprezentujących m.in. środowiska seniorów, młodzieży, itd.

3. Współpraca z Komitetem będzie opierać się na wzajemnej otwartości w celu stworzenia jak najlepszych warunków do swobodnego podejmowania przez Komitet własnych inicjatyw dotyczących wspierania procesu rewitalizacji.

4. Kadencja Komitetu będzie korespondować z częstotliwością sporządzania oceny aktualności i stopnia realizacji GPR (ocena śródkresowa).

9.3. Koszty zarządzania

Zgodnie ustawą o rewitalizacji, struktura zarządzania procesem rewitalizacji powinna znaleźć odzwierciedlenie w kosztach tego procesu określonych w gminnym programie rewitalizacji.

Realizacja GPR będzie bazować przede wszystkim na zaangażowaniu i udziale pracowników Urzędu Miasta i Gminy Kazimierza Wielka i jego jednostek organizacyjnych. Zaangażowani w realizację poszczególnych przedsięwzięć pracownicy będą wykonywać swoje zadania w ramach obowiązków służbowych. Koszty zarządzania realizacją GPR odnoszą się zatem wyłącznie do tych zadań

i elementów procesu rewitalizacji, które Gmina Kazimierza Wielka będzie zobowiązana realizować w toku wdrażania GPR w oparciu o jego bezpośrednie postanowienia i wytyczne oraz w oparciu o przepisy *ustawy o rewitalizacji*.

W okresie realizacji programu koszty zarządzania jego realizacją zaprezentowane w tabeli poniżej obejmą:

- wsparcie i zapewnienie efektywnej organizacji prac Komitetu Rewitalizacji pełniącego funkcję opiniotawczą-doradczą Burmistrza Miasta i Gminy Kazimierza Wielka: koszt ponoszony w całym okresie realizacji GPR;
- zapewnienie ciągłości realizacji GPR poprzez wyznaczenie pracownika merytorycznego pełniącego obowiązki koordynatora Zespołu ds. rewitalizacji: koszt ponoszony w całym okresie realizacji GPR;
- koszty regularnych spotkań Zespołu ds. rewitalizacji: koszt ponoszony w całym okresie realizacji GPR;
- monitorowanie postępów realizacji GPR oraz przygotowanie oceny aktualności i stopnia realizacji GPR wraz z badaniem społecznym zgodnie z przyjętym systemem monitorowania i oceny: koszt ponoszony średnio raz na trzy lata.

Tabela 8 Przybliżone koszty zarządzania realizacją GPR

Rok realizacji Programu	Szacowana wysokość kosztów zarządzania realizacją programu
2024	15 000,00 zł
2025	15 000,00 zł
2026	15 000,00 zł
2027	15 000,00 zł
2028	15 000,00 zł
2029	15 000,00 zł
2030	15 000,00 zł
Razem	105 000,00 zł

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej

Należy zwrócić uwagę, że dodatkowe środki usprawniające realizację programu przewidziano w ramach przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach kierunków działań: „3.1. Aktywny Zespół ds. rewitalizacji”, „3.2. Uczący się Zespół ds. rewitalizacji” i „3.3. Współpracujący i innowacyjny Zespół ds. rewitalizacji”. Dla potrzeb skutecznej realizacji zadań w toku realizacji programu Gmina Kazimierza Wielka będzie dążyć do pozyskiwania wsparcia zewnętrznego na pokrycie przynajmniej części

kosztów procesu zarządzania np. w ramach programów Pomocy Technicznej (o ile będzie taka możliwość).

9.4. Ramowy harmonogram realizacji GPR

Perspektywa realizacji *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kazimierza Wielka do 2030r.* obejmuje osiem lat. Obejmuje ona również rok 2023, w którym zainicjowano prace dotyczące opracowania GPR, jak również rozpoczęto przygotowania dla szeregu istotnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zgłaszanych przez interesariuszy procesu rewitalizacji.

Przyjęty harmonogram realizacji GPR opiera się na najważniejszych etapach i działaniach, które powinny zostać podjęte w toku realizacji programu przy uwzględnieniu, że kluczowym etapem realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie etap przygotowawczy. Etap ten obejmuje rzetelne opracowanie założeń przedprojektowych uzgadnianych między poszczególnymi interesariuszami.

Zgodnie z przyjętym systemem monitorowania i oceny w perspektywie do 2031 roku opracowanych zostanie siedem raportów dotyczących stanu realizacji programu. Obejmą każdy pełen rok realizacji począwszy od roku 2024. Ponadto, sporządzone zostaną dwie oceny aktualności i stopnia realizacji GPR, o których mowa w art. 22 ust. 1 ustawy o rewitalizacji. Dodatkowo zaplanowano sporządzenie oceny efektów programu po zakończeniu jego realizacji (ocena ex post), co nastąpi w 2031 roku. Jej celem będzie weryfikacja zasadności kontynuacji procesu rewitalizacji w wyznaczonym obszarze oraz trafności założeń i skutków realizacji GPR.

W toku realizacji programu przewiduje się aktywny udział Komitetu Rewitalizacji.

Tabela 9 Ramowy harmonogram realizacji GPR

Rok realizacji		Planowane działania
2023	II połowa roku	prace przygotowawcze dotyczące wybranych przedsięwzięć rewitalizacyjnych
2024	I połowa roku	przyjęcie uchwałą Rady Miejskiej - Gminnego Programu Rewitalizacji
	II połowa roku	wdrożenie systemu zarządzania określonego w GPR; prace przygotowawcze dotyczące wybranych przedsięwzięć rewitalizacyjnych; przyjęcie uchwały określającej zasady działania Komitetu Rewitalizacji, nabór na członków i powołanie Komitetu Rewitalizacji pierwszej kadencji
2025	I połowa roku	przygotowanie Raportu dotyczącego stanu realizacji w 2024 roku; przygotowanie i wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych
	II połowa roku	przygotowanie i wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych; aktywne działania w zakresie kształtowania zasad realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej
2026	I połowa roku	przygotowanie Raportu dotyczącego stanu realizacji w 2025 roku; przygotowanie i wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych; zakończenie prac Komitetu Rewitalizacji pierwszej kadencji i powołanie Komitetu drugiej kadencji
	II połowa roku	przygotowanie i wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych; aktywne działania w zakresie kształtowania zasad realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Kazimierza Wielka do 2030r.

		przygotowanie pierwszej Oceny aktualności i stopnia realizacji (ocena śródkresowa); przygotowanie i wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych
2027	I połowa roku	przygotowanie Raportu dotyczącego stanu realizacji w 2026 roku; przygotowanie i wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych; aktywne działania w zakresie kształtowania zasad realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej;
	II połowa roku	przygotowanie i wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych
2028	I połowa roku	przygotowanie drugiej Oceny aktualności i stopnia realizacji (ocena śródkresowa); przygotowanie i wdrażanie przedsięwzięć
	II połowa roku	przygotowanie i wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych
2029	I połowa roku	przygotowanie Raportu dotyczącego stanu realizacji w 2028 roku; przygotowanie i wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych; zakończenie prac Komitetu Rewitalizacji drugiej kadencji i powołanie Komitetu trzeciej kadencji
	II połowa roku	przygotowanie i wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych
2030	I połowa roku	przygotowanie Raportu dotyczącego stanu realizacji w 2029 roku; wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych
	II połowa roku	wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych; początek prac koncepcyjnych nad kolejnym GPR
2031	I połowa roku	przygotowanie Raportu dotyczącego stanu realizacji w 2030 roku; ocena osiągniętych efektów programu po zakończeniu jego realizacji

Źródło: opracowanie własne

Oprócz działań umieszczonych w powyższym harmonogramie każdego roku planuje się prowadzenie aktywnych działań na rzecz pozyskiwania wsparcia zewnętrznego na realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

10. System monitorowania i oceny Programu

Wdrażanie GPR następuje poprzez działania wielu podmiotów i instytucji, które realizują działania w sferach: społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej i gospodarczej. Kompleksowy charakter GPR powoduje, że jego realizacja musi być stale analizowana przez Zespół ds. Rewitalizacji, przy udziale wiedzy i zaangażowania interesariuszy procesu rewitalizacji w Mieście Kazimierza Wielka. Konieczna jest zarówno analiza bieżącej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, jak i szersza ocena skutków i efektów procesu rewitalizacji.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 9 ustawy o rewitalizacji w GPR konieczne jest ustanowienie systemu monitorowania i oceny programu. Celem tego systemu jest stworzenie skutecznego mechanizmu reakcji na przebieg realizacji programu (który może odbiegać od założeń) oraz wprowadzania ewentualnych zmian do programu w trakcie jego realizacji. Ponadto, sprawnie funkcjonujący system monitoringu i oceny GPR pozytywnie przekłada się na sposób zarządzania programem, wzmacnianie poczucia partnerstwa i współwłasności dokumentu wśród interesariuszy, a także na przepływ informacji pomiędzy realizatorami przedsięwzięć rewitalizacyjnych a osobami i instytucjami zainteresowanymi przebiegiem procesu rewitalizacji w Mieście Kazimierz Wielka.

System monitorowania i oceny programu składa się z dwóch podstawowych elementów. Pierwszym z nich jest monitorowanie postępów jego realizacji, które odbywa się poprzez raportowanie bezpośrednich rezultatów przedsięwzięć i jest prowadzone w odniesieniu do zapisów dotyczących ram finansowych i harmonogramów. Drugim elementem jest natomiast ocena stopnia osiągania zakładanych celów procesu rewitalizacji, które realizowane są poprzez kierunki działań oraz poszczególne przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Ocena trafności i skuteczności przedsięwzięć rewitalizacyjnych często wymaga rozłożonej w czasie obserwacji, dlatego też ocena stopnia osiągania zakładanych celów GPR jest prowadzone z mniejszą częstotliwością niż monitorowanie bieżących postępów we wdrażaniu programu.

Monitoring GPR będzie prowadzony w cyklu rocznym, a ocena stopnia osiągania zakładanych celów procesu rewitalizacji i ogólnej aktualności programu raz na 3 lata. Ustalenia w tym zakresie są zgodne z wytycznymi wynikającymi z przepisów ustawy o rewitalizacji.

10.1. Monitorowanie postępów realizacji programu

Monitorowanie postępów realizacji GPR ma na celu bieżące śledzenie wdrażania programu, a w efekcie stworzenie sprawnego systemu realizacji jego najważniejszych postanowień. Wykorzystywanym w tym celu narzędziem będą sporządzane każdego roku raporty dotyczące stanu realizacji Programu. Prace nad rocznymi raportami będą się opierać na innych działaniach sprawozdawczych podejmowanych przez gminę. Roczny raport dotyczący stanu realizacji GPR sporządzany będzie za każdy rok kalendarzowy, począwszy od roku 2024, który stanowić będzie pierwszy pełen rok realizacji Programu. Raport sporządzany będzie za rok poprzedni, po przedstawieniu przez Burmistrza Miasta i Gminy Kazimierza Wielka rocznego sprawozdania z wykonania budżetu Gminy Kazimierza Wielka. Każdego roku raport roczny będzie następnie przedkładany Komitetowi Rewitalizacji. Podstawowym celem raportu będzie zebranie i usystematyzowanie informacji dotyczących postępów w realizacji GPR. Zostaną one następnie wykorzystane do opracowania Raport o stanie Gminy Kazimierza Wielka, który co roku jest sporządzany na podstawie art. 28aa Ustawy z dnia 8 marca 1990 roku *o samorządzie gminnym* oraz

przedkładany Radzie Miejskiej. Dane zebrane w ramach Raportu zostaną również wykorzystane do udziału w obowiązkowym badaniu dotyczącym procesu rewitalizacji w gminach prowadzonym przez Główny Urząd Statystyczny w ramach systemu statystyki publicznej. Raport obejmie najważniejsze informacje dotyczące postępów realizacji ujętych w GPR przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Znajdą się w nim odniesienia do ram czasowych oraz finansowych przedsięwzięć, które zostały zidentyfikowane w GPR. Jeżeli zajdzie taka potrzeba, w raporcie znajdą się informacje o kolejnych etapach już realizowanych projektów. W raporcie będą też dostępne zwięzłe, hasłowe informacje na temat aktualnego statusu realizacji przedsięwzięć (np. „w trakcie realizacji”, „zakończono realizację” itd.). Ważnym elementem corocznych raportów będzie bieżąca ocena i analiza osiąganych wskaźników. Poniżej zaprezentowano przykładowy, możliwy do rozbudowania zestaw wskaźników, które należy uwzględnić w corocznych raportach z realizacji GPR. Przy opracowaniu przykładowego zestawu wskaźników wykorzystano informacje zawarte w opisanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych na temat sposobu oceny ich rezultatów. Liczba wskaźników przyporządkowanych do kolejnych celów odzwierciedla też charakter przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które w pierwszej kolejności mają się koncentrować na rozwiązywaniu problemów społecznych na obszarze rewitalizacji. Przy doborze wskaźników uwzględniono też doświadczenia z prac nad wyznaczeniem granic obszaru rewitalizacji.

Tabela 10 Lista wskaźników wykorzystywanych do rocznej oceny stanu realizacji GPR

Wskaźnik	Oczekiwany kierunek oddziaływania	Wartość bazowa	Miernik osiągnięcia celu (strzałka wskazuje pożądany trend) (2030)
Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez pełniejsze wykorzystanie ich potencjału kulturowego i środowiskowego oraz stworzenie warunków do rozwoju branży uzdrowiskowej i turystycznej			
Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji	Wzrost wartości wskaźnika	3963 (2022)	↑
Cel szczegółowy 1. Zintegrowana, spójna i aktywna społeczność na obszarze rewitalizacji			
Liczba osób korzystających z pomocy M-G Ośrodka Pomocy Społecznej	Spadek wartości wskaźnika	193 (2022)	↓
Liczba realizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych mających na celu integrację mieszkańców	Wzrost wartości wskaźnika	0	↑
Liczba organizacji pozarządowych i inicjatyw nieformalnych zaangażowanych w realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych	Wzrost wartości wskaźnika	0	↑
Liczba przestępstw i wykroczeń popełnionych na terenie miasta Kazimierza Wielka	Spadek wartości wskaźnika	0	↓
Cel szczegółowy 2. Zrównoważony rozwój funkcji uzdrowiskowej, turystycznej obszaru rewitalizacji			
Powierzchnia nowoutworzonych lub przebudowanych przestrzeni publicznych	Wzrost wartości wskaźnika	0	↑

Liczba podmiotów gospodarczych na obszarze miasta Kazimierza Wielka	Wzrost wartości wskaźnika	548 (2022)	↑
Liczba obiektów użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji	Wzrost wartości wskaźnika	0	↑
Liczba powstałych kompleksów/ obiektów świadczących usługi lecznicze/ uzdrowiskowe	Wzrost wartości wskaźnika	0	↑
Cel szczegółowy 3. Atrakcyjne przestrzenie publiczne oraz infrastruktura odpowiadające potrzebom społeczności lokalne			
Liczba oddanych do użytku placów zabaw/skwerów/miejsc integracji społecznej	Wzrost wartości wskaźnika	0	↑
Liczba dostosowanych obiektów do potrzeb osób z niepełnosprawnością	Wzrost wartości wskaźnika	0	↑
Liczba wyposażonych obiektów kultury, szkół, przedszkoli	Wzrost wartości wskaźnika	0	↑
Cel szczegółowy 4. Sprawne kadry na rzecz rewitalizacji i rozwoju Kazimierzy Wielkiej			
Liczba spotkań Zespołu ds. Rewitalizacji	Wzrost wartości wskaźnika	0	↑
Liczba przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizowanych w partnerstwie z interesariuszami spoza Urzędu Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej jego jednostek organizacyjnych	Wzrost wartości wskaźnika	0	↑

Źródło: opracowanie własne

Za opracowanie rocznego raportu dotyczącego stanu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji będzie odpowiadać Zespół do spraw rewitalizacji, będący zespołem roboczym powołanym przez Burmistrza Miasta i Gminy Kazimierza Wielka, przy jednoczesnej wiodącej roli koordynatora tego zespołu, który odpowiadać będzie za zebranie oraz usystematyzowanie niezbędnych dla jego powstania danych i informacji.

10.2. Ocena aktualności i stopnia realizacji programu

Ocena aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji będzie następować co trzy lata. Pierwsza ocena zostanie sporządzona w drugiej połowie 2026 roku.

W ocenie znajdzie się pogłębiona analiza rocznych raportów o stanie realizacji programu: stopnia osiągania wskaźników, jak i danych dotyczących kosztów oraz harmonogramu wdrażania poszczególnych przedsięwzięć. Dokument ten powinien obejmować ocenę prowadzonego procesu rewitalizacji tak, aby możliwe było sformułowanie wniosków w zakresie trafności i aktualności treści GPR (np. odnośnie tego, jak się sprawdza zaplanowany system zarządzania) oraz potrzeby ewentualnych zmian. Zasadne w tym celu będzie wykorzystanie jakościowych metod badawczych. Są to np. spotkania Zespołu ds. Rewitalizacji z udziałem podmiotów odpowiedzialnych za realizację przedsięwzięć, wywiady indywidualne i fokusowe z interesariuszami procesu rewitalizacji, spacerowe badania itd.

W prowadzonej raz na trzy lata ocenie aktualności i stopnia realizacji GPR należy uwzględnić wnioski z badania społecznego, które ma na celu ocenę realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Badanie to zostało ujęte w opisach podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w odniesieniu do sposobów oceny ich rezultatów. Wnioski z badania, prowadzonego np. w formie ankiety i wywiadów z mieszkańcami, pozwolą m.in. na ocenę stanu zagospodarowania i użyteczności przestrzeni publicznych lub dostępności obiektów użyteczności publicznej modernizowanych w ramach przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Inne sugerowane elementy oceny aktualności i stopnia realizacji programu to, np.: wykaz przedsięwzięć rewitalizacyjnych, których realizacja została zakończona, jest w trakcie lub nie została rozpoczęta; analiza potrzeb i zasobów instytucjonalnych (również po stronie partnerów spoza sektora publicznego) koniecznych do zarządzania procesem rewitalizacji; a także identyfikacja barier i priorytetów w kontekście pozostałych lat wdrażania GPR.

Podobnie jak w przypadku rocznych raportów, za sporządzenie oceny aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kazimierza Wielka do 2030r. będzie odpowiedzialny Zespół ds. Rewitalizacji. Ocena będzie przedkładana Komitetowi Rewitalizacji przez Burmistrza Miasta i Gminy Kazimierza Wielka. Zadaniem Komitetu będzie m.in. ocena czy w kontekście postępów realizacji GPR i osiągniętych efektów istnieje konieczność przystąpienia do jego aktualizacji.

11. Zmiany związane z wdrażaniem Programu

11.1. Zmiany w uchwałach dotyczących polityki mieszkaniowej gminy

W związku z realizacją postanowień Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030 nie przewiduje się konieczności wprowadzania zmian uchwały Rady Miejskiej w Kazimierzy Wielkiej nr LXXXVI/648/2023 z dnia 26 października 2023 r. w sprawie przyjęcia „Programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Kazimierza Wielka w latach 2023 – 2027”.

11.2. Zmiany dotyczące planowania i zagospodarowania przestrzennego

W związku z realizacją postanowień *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kazimierza Wielka do 2030r.* nie przewiduje się konieczności wprowadzania zmian dotyczących *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Kazimierza Wielka* które zostało uchwalone przez Radę Miejską w Kazimierzy Wielkiej w dniu 28.01.2022 (uchwała Nr LIV/421/2022). Ponadto w związku z realizacją GPR nie przewiduje się konieczności uchwalenia lub zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, jak również konieczności uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji.

11.3. Specjalna Strefa Rewitalizacji

W związku z realizacją postanowień *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kazimierza Wielka do 2030r.* nie przewiduje się konieczności ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 Ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji.

Spis tabel

Tabela 1 Liczba mieszkańców objętych rewitalizacją.....	5
Tabela 2 Ulice Miasta Kazimierza Wielka objęte rewitalizacją	5
Tabela 3 Liczba osób korzystających z wsparcia M-GOPS zamieszkująca obszar rewitalizacji	21
Tabela 4 Liczba osób zarejestrowanych w PUP zamieszkująca obszar rewitalizacji	21
Tabela 5 Liczba wypłaconych zasiłków stałych, celowych, okresowych w latach 2020-2022 na obszarze rewitalizacji.....	21
Tabela 6 Szacowane koszty realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych wynikających z GPR	65
Tabela 7 Przybliżone koszty zarządzania realizacją GPR	73
Tabela 8 Ramowy harmonogram realizacji GPR	75
Tabela 9 Lista wskaźników wykorzystywanych do rocznej oceny stanu realizacji GPR	78

Spis map

Mapa 1 Obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizacji na terenie Gminy Kazimierza Wielka	7
Mapa 2 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej na terenie Gminy Kazimierza Wielka w podziale na miasto i sołectwa.....	22
Mapa 3 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej na terenie Gminy Kazimierza Wielka w podziale na miasto i sołectwa.....	23
Mapa 4 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej na terenie Gminy Kazimierza Wielka w podziale na miasto i sołectwa.....	29
Mapa 5 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze funkcjonalno - przestrzennej na terenie Gminy Kazimierza Wielka w podziale na miasto i sołectwa	30
Mapa 6 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze technicznej w poszczególnych jednostkach referencyjnych Gminy Kazimierza Wielka	31
Mapa 7 Lokalizacja projektów rewitalizacyjnych	57